

رۇزئى واپىيەكان بۇ مۇسلمان دەبن ؟

كۆمەلېك بەلگەنامە و گەواھىنامە و درگىردرارو

ئامادەكىرنى و درگىرانى حالە سەلاھە دىن لولۇ
و درگىرانى كەلسومە جەمیل
پىداچوونەوهى سەلام ناوخوش

منتدى اقرأ الثقافى

www.iqra.ahlamontada.com

Inside I was thinking I couldnt be a Muslim
I was American and White !
لەناخسەد بىرم دەكىردەدە كە من ناتساۋام بىسە مۇسلمان،
چۈنكە لەلایك ئەمەرىكىم دەللايدىكى تىرىش سې پىتىست !

بۆدابەزەنەنی جۆرمەھا کتێب: سەرداش: (مەتقىدی إِقْرَا الْتَّقَافِي)

لەھبەل انواع المکتب راجع: (مەتقىدی إِقْرَا الْتَّقَافِي)

پەرای دانلود کتابیهای مختلف مراجعة: (مەتقىدی إِقْرَا الْتَّقَافِي)

www.iqra.ahlamontada.com

www.iqra.ahlamontada.com

لەکتەب (کوردى . عربى . فارسى)

رۇزئاوايىه كان
بۇ مۇسلمان دەبن ؟

رۆژئاواییه کان بۇ موسىلمان دەبن ؟

کۆمەلیک بەلگەنامەو گەواھینامەی
وەرگىزىداو لەئىنگلىزى و فەرەنسى

هالە سەلاحە دىينى لۆلۇ
لە فەرەنسى و ئىنگلىزى و درىيگىراوه

كەلسومە جەسیل
لە عەربى وەرىگىراوه

سەلام ناوخوش
پىدىاچوتە وە پىشە كى بۆنۇوسىيە

ناسنامه‌ی کتیب

ناوی کتیب: رۆژئاواییه کان بۆ موسelman ده بن؟
 وەرگىرى عەرەبى: ھالە سەلاحە دین لولۇ
 وەرگىرى كوردى: كەلسومە جەمیل
 پىداچوونەوهى : سەلام ناوخوش
 سەرپەرشتى چاپ : نەھرقەم حمود
 نەخشەسازى و بەرگ : نۇرسىنگەي (ھىوا)
 تىراژ: ۱۰۰ دانە
 چاپى يەكەم / سالى ۲۰۰۷

لە بەریوە بەرایەتى گشتى كتىبخانە کان ژمارە سپاردنى (۲۰۲) ئى
 سالى (۲۰۰۷) ئى دراوهتنى

قەبۇولنامەی خاتوو ھالە سەلاھە دىن لۆلۇ

بۇ وەرگىرى كوردى

Dear Hala, Alsalamualeikum

My wife read your book "Why I embraced Islam?" She wants to tralstlate it into Kurdish so we ask your permission to serve our people.

Dear Mr. Nawkhosh

I'LL be happy to see my book "Why I embraced Islam?" First edition 2005-2006 translated into Kurdish, but with one condition:

I want you to use the same cover of my book without any changes and you can add to the original cover a Kurdish title and the name of the Kurdish translator only.

Best regards

Hala Loulou

Hala321@scs-net.org

پیشەگی و هرگیزی عهربی

لەم چەرخەدا خەلکانى دىن جودا لەسەراپاى جىهاندا پۇو دەكەن ئىسلام. ئەم كتىبە وەرگىپانىكى بەئەمانەنى ئە دىياردە جىهانىيە ھاواچەرخىيە. بەراستى ئە دىياردە بە دىياردە بەكى سەرنج راكىشە. چىرۇك و سەرگۈزشتە و گەواھى ئە كەسە خوا نۇور پېداوانەم لە فەرەنسى و ئىنگلەيزى وەرگىپاراوه، خويىنەر دەتوانى دەقى رەسىنى ھەر سەرگۈزشتە يەك لە كۆتايى چىرۇكى زيانى ھەرىيەك لەوانە لە زىيەرەرى ئاماژەرى پېكراوه بېينىت (ئىمە زىيەرەكانمان لە كۆتايى ئەم دەقە كوردىيە دانياوە - وەرگىپى كوردى). كاتى دەستم بە وەرگىپانى گەواھيدانى ئە وەرگىزىز نەمدەزانى نەوانە زىياتر فيرى ئىسلام دەكەن.. كەسانە كردى.. نەمدەزانى نەوانە زەنگىزىز ئەنەن..! هەروەها هەرگىز نەمدەزانى نەوانە رىئنەمۇنىم دەكەن..!

وامدەزانى ئە و ئىسلامەي كەلە باوانە وە، هەروەها لە رەگەزمدا رەگى ھەيە ئە وەندە بەس بى، بەلام ئە و رۇناكىيەي يَاوەرى نۇوسىنەكانى ئە و خوا نۇور پېداوانە بۇو وايلەتكىردىم كەدەرك بەوە بىكم كە خوا چەندەها نەھىنى و ناوى پېرىقىزى ھەيە، كە من پېشتر وەك مۇسلمانىكى ئاسايى پەييم پى نەبرد بۇون.. ئەو ناوە پېرۋازانەي خودا لەسەراپاى زەھى بەسەر بەندەكانى خودا بۇو!

بەندە بەكى نىدر لەم زەمينەدا ماوهىيەك زيانىكى تىرى لە

(کوفر) و (شرك) و (گوناه و تاوان) زیان، به لام که له مانه بیچگه
له هه راسان و نسکتو نیگه رانی ده روونی چیزیان نه دیت گه رانه وه
بؤ لای خودا بؤ ئوهی خودا جاریکی پاکیان بکاته وه و رینمونیان
بکات. به لئی خودا به رؤناهی پیرقزی ذاتی خۆی هه موو زیانی
رووناک کردە وه ..

خۆشم دان بە وە دەنیم کە کلپەی ئە و رؤناکییەی بە دلەم ئاشنا
بۇو سوتاندۇ .. لەمەش زیاتر ئە و نورەی خودا هە نسکو
پە راسوھ کانیشمى سوتاند .. !

هالە لۆلۇ

پیشەگی و هرگیری کوردى

كتىبى (Why I Embraced Islam?) چۈن موسىلمان بۇوم يان بۇچى ئىسلام لەئامىز گرت چىرىڭو سەرگۈزشتەي چەند كەسىكى رىۋىتىوايى يە. ئەوانە ھەرىيەكە و بەجۇرى ئەقىدە دينىكى ئاسمانى يان نائاسمانى ھەبۇوه يان خاوهەن ھىچ دينىك نەبۇوه، پاش خويىندە وەئى قورئانى پېرىقىز نەك دىتنى موسىلمانان باوهەپيان بەئىسلام ھىتاواه.

ئەم كتىبە خاتۇو ھالە سەلاھە دىن لولۇ لەئىنگلەيزى و فەرەنسى وەرىكىتپاوه بۇ زمانى عەرەبى، منىش پاش وەرگەرنى روخسەت بەپىويسىتم زانى بۇ كوردى وەرىكىتپ. ھاو سەرەكەشم ھاوكارم بۇ ھەروھا دەقە عەرەبىيەكە لەگەل ئىنگلەيزى و فەرەنسىيەكە بەراورد كردو ھەندى تىبىنى زىاتى بۇ دەقە كوردىيەكە زىياد كرد، بەلام بەحۆكمى ئەوهى ھالە خان چەندەھا كەسى لەئەمرىكاو فەرەنسى ھەلبىزادوھ، ئىمە تەنبا ئەوانەمان بەپەسەند زانى كەناويان لەدەقەكەدا ھاتۇوھ نەك وەك ئە و بکەين ھىوادارم تو انبىبىتەم راژەيەكى بچۈك بەكتىبخانەي كوردى بکەم.

كەلسومە جەمیل
ھەولىر - ۲۵/۲/۲۰۰۷

لەجیاتى پېشەگى

بۇچى دىنم بىڭۈرمى!

لەدەستپىكدا باچەمكى (تاك و كۆمەلگا) و (دەسەلات و بەرژەوەندى) لە يەك جودا بکەينەوە. هەروھا بائەو دووه لەرۋەھەلات و رۆزئاوا وەك يەك نەبىنин. تاك و كۆمەلگايى رۆزئاوا لەئاستىكدا يەو تارادەيەك لەتەلىسىمى دەسەلاتى پېرىزد رىزگارى بۇوە. وېرای ئەمەش خويىندەوە كۆمەلگايەك لەسەر وەرەقەي كتىب و رۆزئامە و گۇفار زۆر جودايە لەدىتنى ئەو كۆمەلگايە لەئەرزى واقىعا. لەئى كۆمەلگا دەتوانى بلىنى (نەء) و ئامادەيە باجى ئەو (نەء) يە بىدا. لىرە خەلک وەك بۇق ھەرقىرىھى دى و دەسەلاتى سەرەوە خۆى بەھى خۆى نازاتى، بۇيە ھەركە دەسەلات لىيىدە پرسى ئەو قىرەيە چىيە، نەك ھىچ وەلامىنک دروست نابى، بەلگو قىرەكەشى نامىنى. ئەمە مىزۇنىكە و لەتەرف ھەندىكەوە بۇتە كەلتورىك، كەلتورىكى پېرېقە !

تاك لەرۆزئاوا دەرفەتى ئەوھى ھەيە بىر بىكەت وە ھەركە تاك بەدروستى بەعەقلى سەليم بىرى كردەوە خۆى و ئەويتى دىت دەرك بەبۇن و مافى ئەويتىش دەكەت، بۇيە ھەركايەك لەكايدەكان بەعەقلەتكى مەعرىفى شىكارى دەخويىنتەوە ھەرجى تاكى ئىمەيە لەرۋەھەلاتى ئەفين و عەشق مەۋسالارى دېرىندا خۆى ونكىدووھ يان رېكتەر بلېن بەكۆمەلى كېشەوە ئابلوقە

دراوه، هر نه و هنده بق هیشتراوه ته و سه رابوه شینی و هک
ده رویشیک لته لیسمی قله مپه و ده سه لاتی شیخه که هی
ده رنه چی. له هه موش تو قینه رتر نه هه بو ته دین و پیروز لادانی
لی پاجی زیانی ده روی !

مهسه لهی هه بیونی به ردی گه ورهو به ردی بچوک له واھیمه‌ی
هر تاکیکدا میژوییکی پیرقدی پر چه وسانه‌وهی هه یه هه روه‌ها
که نالیکی دزه خی کوشتنی عه قل و ده رفته‌تی بیرکردن‌وهی، نه و
همو نائسته‌نگه روحی و هزی و کومه‌لایه‌تی هه تا ئابوریه بیچگه
له چوار چیو گرتنی عه قل و زیندانی کردنی عه قل و کوشش‌هه کانی
چی تر لیس‌هه وز نه بیوه !

ئەو رۆژھەلاتە لەچ ھەۋەدۇيىھە کى قۇولىدا دەزى ! بەپاستى ئەوهى
بىرېكەتەوە دەرك بەدىتنى ئەو ھەۋەدۇ ناكۆيە دەكەت
لەرۆژھەلاتدا دىنلىك ھەيە ھېشتا دەستى مەرۆفى نەگە يىشتۇتى
پىسى بىكەت و بىشىپۇيىنى ئەو دىنە كاتى ئامادەگى ھەبووه
سەنتەرىيکى حەزارى مەرۆف سالارى زەمەنلى خۆى بۇوه ھەروەھا
پەناگەي ھەر مەرۆف ئىك بۇوه كە ويىستىپۇيەتى وەك مەرۆف ئىك بىزى و
ئىيەدەرى ترس نەبى بۇ خۆى و غەيرى خۆى . ئەو دىنە
لەزەمەنېيکى كۆنەوە گوتارەكانى لەسەرەوەي سەردەمى خۆى
بۇوه . ئەقل بىر كەرنەوەو ھەزىكەن لەزانى مەرۆف ، دەوروبەر ،
دەرەوەي دەوروبەر ، ئەودىيۇ دەرك كەن بەودىيۇ پانتايەكى ھەرە
فرەيى لەدەقە كانىدا هاتۇۋە ..

دەسەلەتى رۆزەلەتى لەپىنناو مانەوهى خۆيدا دەسەلەتى ئەو

دینه‌ی له چوارچیوه‌ی ته‌کیه و مزگه‌وت و خانه‌قا بیگیان کردوه. هر که له میژوودا ده‌نگیک دروست بووبیت و پیکولیکرددیت ئه و شکویه بۆ دین بگه‌پیته‌وه نهک هر ده‌سەلاتی رۆژه‌لاتی هەولی لیدانی داوه، بەلکو هەتا ده‌سەلاتی رۆژشاواش بەهانای ئه و ده‌سەلات‌وه هاتووه و مەسەله‌که راھه‌کردنیکی سیاسی بۆ کراوه و دین له دین جیاکراوه‌تەوه! کله‌رۆژه‌لات، ده‌سەلات ده‌رفه‌ت بەتاك نادات بیربکات‌وه ده‌سەلات خۆیشی ئاماده‌نییه بیر بکات‌وه چونکه ئه و خۆی تاقه‌تى بیرکردن‌وهی نیه و له‌چالاکی که‌وت‌ووه وابه‌سته و دابه‌سته کانیشی دنیا بەچاولیکه‌ی مەلیکه‌وه ده‌بیتن بۆیه چاوه‌ریئی هیچ گورانیک ناکری هەتا ئه و دابه‌ستانه ئازاد نه‌کرین!!

خۆم باوه‌رم وايە كەس ناتوانى بى دين بژيت؟ بەلام ده‌بى چەمکى دين چ بىت؟ دىتنى هەمووان له‌سەر دين وەك يەك نییه! له دىندا ئاسووه‌گى، تەناھى، دلنه‌وايى پانتايىه‌کى فراوان له‌بوونى مرۆڤى عەقل سەليمدا داده‌گرى. مرۆڤى عەقل سەليم هەر بۆخۆی نازىت، بەلکو بۆ غەيرى خۆیشى دەژيت ئه و شعوره پر مرۆقساalarie له‌دەرك کردن بەماھيەت و ئامانجى ستراتىزى خودى ئياندا خۆى دەنوينى!!

دىتنى دين بەعەقلى ئىمانى و بەعەقلى مەعرىفى خۆى له خۆيدا خويىندن‌وه‌يەكى دروستى مرۆڤو خالىق و دەوريه‌ر دەگەيەنى! بەده‌يان هەتا سەدان خويىن‌هوار (رۇناكبير له‌زەنلى خۆياندا) تەواو له زمانى دينه‌كەشى ناگات كەچى بەبى -عەقل،

بە بى بىرکنەوە بە گومانەوە، بە پىشىپىنى پىشۇھە ختە دىن
دە خويىنېتەوە ! !

كەچى لەۋى - لە رۇذئاوا رۇناكبيرە كەي ئەۋى دىنە كەي
دە خويىنېتەوە. بە عەقلەتكى مە عريفى لە دىن دە پوانى. هەر كە
دىنە كەي وەلامى پرسىيارە كانى نە داوه يان ئە وە تە پەيرە وە
نادىنى لە ژيانى دەكەت يان ھە ولە دات دىنەتكى دە رە وە
جوڭرافيا كەي بخويىنېتەوە !

كە ئەم كەنېتە دە خويىنېتەوە ئە و راستىيە سەرە وەت زىاتر بۇ
ئاشكرا دە بى لەۋى تارادە يەكى نۇرۇ عەقل ئازادە تاك تەواو لە زىير
كۆنترۇلى دە سەلات دانىيە، كۆمەلگاش وەك رۇزەمەلات ئە و
دە سەلاتە رۇحىيە ئىبىي تەواو چەواشت بکات و ھەمووشىنى بە
پىرۇز تىېتىگەيت، ئەوانە بە تەواوى لە وەھايە تەرادە كەن ئەوان
بىزاز بۇون لە سېكىسى حەرام و ئازادى سېكىسى و ئىنسىيىستو
خواردە وە و بە زاندى سنورى دە سەلاتى خودا !

ئەوانە هىچ زىدەرى ئاسوودەگى و تەناھى دە روونى و دلنە و اىيى
نин، ئەگەرنا ئەوانە ئاوا دە ستبە رداريان نە دە بۇون !

كە ئەوانە دە گەپىنە وە بۇ فىتەرە خۆيان و دە بىنە ئىسلام و
ئىسلام دە كەنە بەرنامە زيانى نوتىيان، ماناي وانىي ئەوانە دە بىنە
فرىشتە و هىچ ھەلە كەيان لېنا وە شىتەوە. مەرۇۋ و فرىشتە دوو
بۇنە وەرى نۇرۇ لە يەك جىان. دە روونى مەرۇۋ و اپرۇگرامكراوە
كە جىيى چاکە و خرائە تىيدا بېتىتەوە، بۇيە مەرۇۋ ئازاد كراوە
لە وەرى چ پەيرە و دەكەت، بەلام ھەرچى فرىشتە يە و اپرۇگرام

نه کراوه که هله بکات، بؤیه هه ممو مرؤقى هله ده کات ته نيا
پیغه مبه رنه ببی !

حالیکی تر نه وه يه باراستی ئیسلام بە عەقلی مەلايەكەی گیله
پیاوە كەي عەزىز نە سین نە بىن .. بلیین ئیسلام راسته چونكە
ئە مەريکيەك، فە پەنسىيەك يان نە روچىجىك بۆتە مۇسلمان، بە لکو
بە پیچەوانە نەوانە بە خویندە وەي عەقلی مە عريفى خۆيان راستى
ئیسلاميان بۆ دەركە و تۇوه !

بە حۆكمى ئە وەي دە سەلاتى سیاسى و كەنيسى رۆژئاوا
وېنە يەكى شىۋاوى ئیسلامىي بە كۆمەلگاي تاكى رۆژئاوابى
ناساندروه هەر وەها ئە و دينەي بە دۈزمنى خۆى داناده.
خویندە وەي خەلکى رۆژئاواش هە تابق ئیسلامىش هەر لە رىنگا نە
كتىبانە وە بۇوە كە قەشە يان پیاوانى دينى مە سىحى نۇوسىيوبىانه.
لە روانگە وە وېپاى ئە و هە ممو ئازادىيە لە رۆژئاوا لە ئارادا يە،
ھەر كە كە سېتكى رۆژئاوابى پاش خویندە وە و تىقىرىن بۆتە
مۇسلمان خانوادە كۆمەلگە و حۆكمەتە كەي بە گول پېشوازيان
لىتە كردووھ بە لکو بە سەدان ناستەنگىيان بۆ دروست كردووھ،
بە لام تەنیا بە وە دلى خۆشبووھ كە بە عەقلەتكى مە عريفى خوداى
دۇزىيەتە وە، دۆستىيەتى لە كەل خودا كردووھ، خوداش دلنى وابى
و ئاسودەگى رۆحى پى بە خشىووھ.

سەلام ناخوش

ھە ولیز - ٢٥/٢/٢٠٠٧

بەندەکانی^(۱) خواو ئەمريكا

رۆژنامەی LEXPRESS.fr لە ژمارەی رقى ۲۰۰۳/۴/۲ يىدا "Enfants d'Allah et de L'Amerique" و تارىكى بەناوى "Bébés d'Amérique" بەندەکانى خواو ئەمريكا بىلەكىرىدۇتەوە و تىيىدا ھاتووه: سالانە پەنجا ھەزار ھەتاهەشتا ھەزار كەس لە ئەمريكا دەبنە موسڵمان. ئەوانەي دەبنە موسڵمان لە ھەموو توپىزۇ چىن و گەلىيەكىدان وەك پەش پىست و سېپىپىست و لاتىنى و ئاسيايى. ئايا ئەوانە دۈزىمنى ناوخۇ ئەمريكان؟ يىان ئەندامن لە تەۋەرەمى شەر؟! بىتكومان مىچ كامىكىيان نىن. ئەوتازە موسڵمانبووانە دەلىن: ئىمە ھاولاتى ئەمريكىين باوهەرمان بە بەھاى رۆحى ھەيە. ئەو بەھايانەشمان لە قورئاندا دۆزىتەوە.

ئەوهى جىڭەي سەرسورپمانە وەك چاوهپى دەكرا ھىرشه دۈزىمنكارىيەكەي يازىدەي سەپتىمبەرى ۲۰۰۱ نەبووه ھۆى دۈوركەوتىنەوهى خەلک لە ئىسلام، بەلكو بەپىچەوانەوە ئەمريكييەكى نىقد لە پەش پىست و سېپىپىست و لاتىنى و ئاسيايى بۇويان كىردى مزگەوتەکانى ئەمريكا. لەپە بۇيان دەركەوت كە

(۱) يان enfant-ى فەرەنسى بەناوى كۈپ يان زارۇك دى، لەدەقەكە دەلىن كۈپانى خوا- كە ئامە لەخوا ناوهشىتتەوە، بۆيە لەبرىتى كۈپانى خوا، بەندەکانى خومان بەپەسەند زانى.

۲۱ ملیار مسلمان له
جیهاندا هه یه.
له خویان پرسی ده بئ
ئه و ملیار مسلمانه
هه مموی په پرپه وی
شیوانی کوشتنو

توقین بکنه؟! زوریک له و ئەمریکیانه پوویان کردە مزگه وته کان
بۆ ئەوهی ئەو پاستیه یان بۆ دهربکه وی ئایا ئیسلام ئایینى
ئاشتىيە یان شەپو توقین؟ ئەمریکىه کان بەپه روش و بىن
وچانه وه له بوارى روحى دەکۆلنه وه. ئایينى ئیسلاممیش دینیکى
بەكتاپه رستى و جیهانى و ئاسان و ساده دې! ئیسلام پەيوهندىيەكى
بنەپەتى بەداب و نەريتى پەسەنى ئەمریکىيە وەه ھەيە. هەر
ئەوهش وايکرد هەر زۇو ئەمریکىيە کان حەسانە وەه ھەيە كى روحى و
دەرونیان له ئیسلام بىۋىزىنە وە. يەكى لە و ئافره تانەي تازە
مسلمان بۇوه دەلى:

"ئەم ئیمانە شەيدا و مەندە ھۆشى كردووم هەر لە سەر رەزمى
ئەم ئیمانەدا ژیانى رقزانەم بەرىۋە دەچى. يەكى لە ئیمامە کانى
مزگه وته کانى ئەمریکاش دەلى: ئەمریکا دەرفەت و ھەلىکى لە بارو
گونجاوە بق ئیسلام."

ئایا ئیسلام ئایینى ئاییندەی ئەمریکا يە؟

رۆژنامەی Media Monitors لە ژمارەی رۆژی ١١/٦/٢٠٠١ دا و تاریکى لە نووسینى مايكل ولف بەناوی Islam: The Next American Religion? ئیسلام ئایینى ئاییندەی ئەمریکا يە لەم و تارەدا بلاؤكردۆتەوه، هاتووه: ئاییننیکى نوئى لە نیوانماندا ئامادەگى ھەيە. ئەم ئایينە لە گەل گیانى سەرددەم لە ھارمۇنى دايە. ئەم ئایينە نوييەش ئیسلامە. ولاته يە كىرىتووه كانى ئەمریكا لە بەرائیدا ئارامگە و پەناگەي مەسيحىيە دورخراوه كان بۇو. بەلام ئەمە ج دىننیكە كە لە گەل گیانى سەرددەم دەگۈنچى؟ لەوانە يە وەلامى ئەم پېرسىارە ئیسلام بى .

ئیسلام سىيەم ئایینە كە بەرفە و نۇر بلاؤبىت لە ئەمریكا.

نەمەش ھەرتەنها
ناگە پىتەوه بۆ
كۆچى موسڵمانان بۆ
ئەمریكا. زىاتر لە
سەدا پەنجاي ئەو
شەش ملىيون
موسـلـمانـه

ئەمریکیەی ئەمریکا لە خودى ئەمریکا لە دایك بۇونە. ئەو سەر زمیريانەی لەو جۆرە ئەوه دەبەخشىن كە ھارمۇنىيەك و سازانىيىكى بىنەپەتى لە نىتوان كرۇكى بەھاى ئەمریکى و بىرۇباوهپى و بەھاى ئىسلامى دا ھېيە. ئەو ئەمریکيانەی لە ھەولىيىكى بىچان دان و ھەر بەقسە و قىسەلۇكى خەلکى عەواام و راگە ياندىن دەستەمۇ نابىن بۇ ئەوهى لە ھەقىقەتى ئىسلام بگەن بەلکو ئىسلام لە قورئانەوه فىرددەبن، مەندە ھۆش دەبن بەوهى دەبىيىن كە ئەوهى لە ئىسلامدا يەھىچ ناكۆكىيەكى رۆحيان بۇ دروست ناکات، بۇيە خۆيان لە قورئان دەدۇزىنەوه قورئانىنىش لەخۆيان.

ئایا ئەمریکا ئومەتیکی موسّلمانە؟

لەوانە بە وەلام بە "بەلتى" بى لە بەر حەوت ھۆ، ئىسلام خۆى دىنىيىكى يەكتاپەرسىتى يە. موسّلمانانە کان ھەمان ئەو خوايى دەپەرسىن كە جولەكە و فەلە دەپېرسىن. لەمەش زىاتر رىزۇ قەدرى پىغەمبەرە كانى جولەكە و فەلە بەرز رادەگىن. ھۆيەكى تر ئەوهە يە: ئىسلام لە ھىزىدا ديموكراسىيە. قورئان فەرمان بە موسّلمانان دەكات كە بە "شورا" و "ئىجماع" فەرمانپەوابى لەناإ خۆياندا بىكەن. ھەموو لە بەرامبەر خواي مەزن وەك يەكىن. ئەو فەرمانپەوابا توغاوت و تاڭرەوانەي ئەمپۇچ حوكىمى رقۇمەلاتى ناوهەپاست دەكەن بەرھەمى بىنەماو شەنگىستە كانى ئىسلام نىن. ئەوانە بەرھەمى ئاكامى ئابورى جىهانى لەلايەك و بەرھەمى داگىرکارى ئىستەعمارى ئەورۇپىن لەلايەكى تر. ئىسلام فەرمایشتنى رۆحى سەرنج راکىش لەخۆى دەگرى. سۆفييگەرى ياخود سۆفيياتى لە بىنەپەتدا بىتىجە لە گەرانتىكى رۆحى بەدواي خودادا چىتەر نىيە. لەم پوانگە وە جىيگايەك بىتىجە لە ئەمریکا شىاوتىرو پەسەندىتە بۆ ئىسلام؟! ئەمریکا خاکى بانگەوانى و پالپىشتىن رۆحانىيەت و تاكايەتىيە ھەر ئەمەش وايىردووھ پىپ فرۇشتىن كىتىبى شىعىي لە ئەمریکا ئەمپۇچ كىتىبى شاعىرى موسّلمانى

سۆقى جەلالە دىنى پۇرمى بىت. نە و زاتە ھەشت سەدسال بەر لەئىستا ژياوه! ئىسلام ھەرتەنبا دىنى يەكسانى نىھ لەنپىوان مۇسلمانان بەلكو دىنى يەكسانىيە لەنپىوان ھەموو مەۋە.

بەوهى كەئىسلام ئايىنى يەكسانىيە لەوەدا دەردەكەۋى كەسىيەكى مۇسلمانانى نەمريكا ئەفرىقى و ئەمرىكىن، قورئان پەسبەندى فەرەزنى عەشايىرى رەمەكى ناكات. ئىسلام مافى بەزىنى شوڭدۇو دەدات كەناوى خۆى بېارىزى (كەچى لە رۇزئىنا بەناوى خاتونى مىزدەكەى بانگ دەكىرى) ھەروھا ئافرەتى شوڭدۇو خاوهنى سەرۋەت و سامان و پارە و پۇلى خۆيەتى. كچى مۇسلمان بۇى ھەيە ھاوسمەرى دوارقۇزى خۆى دىيار بکات. لە ھەندى حالتدا مافى جىابۇونە وەو تەلاقى بەدەستە. لە بەرائى فەرمانەرەوايى ئىسلامدا ئافرەتان خاوهن خاوهن دىدارىتى سەرېخۆى خۆيان بۇون. پىشەئ خۆيان بەرىۋەدەبرد وەك ئەمپۇق. بەلام ھىچ كام لەم مافانە بۇون نىن لە بەردەم چاوى ئەمريكىيەكاندا ھۆى ئەمەش دەگەپىتەوە بۇئەو لىلىيە رۇشنبىرىيەي كە زۇد كات ئىسلام وەك دىننەك پىشاندەدا كە ئافرەت دەچەوسىتىتەوە، بەلام كە لەنزيكەوە لە خودى قورئان بېۋانى بۇت دەردەكەۋى كە يەكسانى لەنپىوان رەگەزدا لە ئارادايە. ئىسلام وەك ئەمريكى گۈنگى و بايەخ بە تەندروستى خۆراك و خۆپاراستن دەدات. مۇسلمانە كان لە رەمەزان مانگىتى كە رەبەق بەرۇشۇو دەبن. ئەم پەرسەئ خۆگەرتىن لە خۆراك و

خواردنەوە بۆتە جىگاى سەرنج و تىپامانى ئەمريكيه کان بە جۆرى
ھەتا وايلىھاتووه لاسايى بکەنەوە. ئىسلام دينى ليبوردە يە
بەرامبەر دينە کانى تر. ئىسلام وەك ئەمريكا وايە مىشۇويكى
پىشىنگدارى ھەيە لە رېزگەرنى دينە کانى تر. ئەوهتە لە سەرەدەمى
(محمد) دا جولە كە و فەلە و سائىبىيە کان دادگاى تايىھت بە خۇيان
ھەبووه لە قەلە مېرەوى ئىسلاميدا ھەروەها خاوهنى خۇدمۇختارى
تايىھت بە خۇيان بۇونە. لەمانەش زىرات، ئىسلام بانگەۋازى
ئازادى بېرۇباوه پى دين دەكتات. لەم ھەموو دەفامىرىتەوە كە
ھارمۇنىكە و گۈنجان و سازانىتكى قۇولۇ لە نیوان ئىسلام و
ولاتەيە كىگەرتووه کانى ئەمريكا دا ھەيە. ھەرچەندە ئىسلام
جىهانىكى ئايىبىيە و ئەمريكا شۇمەنتىكى خاوهن سەرەۋەري بەلام
لە ھەر دىووكىياندا بە پېرسىيارى تاكايەتى پەكى داكوتاوه. ئەوهتە

ئەمريكا پالپىشتى
ئازادى تاك دەكتات و
ئەو پەوشىت و
ئاكارەي جەخت
لە سەرمافى كار
دەكتات سەبارەت بە

موسڵمانەوە رىزگارىي رۇحى لە سەر ئەوه دەوهستى. باشتىرىن
دەستەوازە و دەربىرىن بۆ تەعبيرىرىن لەو ھارمۇنى و كۆكىيە دا لە
پەندىيەكى مىلايىدا دەردەكەۋى ئە دەلى: "ئەگەر زەنت وايە خوا

ناتبینی، وا کاریکه و هک ئه و بتبینی". مه بهست لهم پنهانده فه رمووده يه کی پىغەمبەرە (د.خ) کە دەفەرمۇئى "خوا وابپەرسە وابزانە دەبىبىنى، ئەگەر توش نەبىبىنى ئەو دەتباپى "بوخارى پیواپەتى كردۇوه. سامویل ھەنتىگەن دەنۇوسىن "رۇۋىشاوا كە بەسەر جىهاندا زالىھ ئەو زالىّ بۇونە پەيوەست نىھ بەزىتەر پەسەندى ھىزو بەماو دىنەكەى بەلكو زالىبۇونەكە پەيوەستە بە توندۇتىزىھ سىستماتىكىيە بەكارى دەھىننى. بەزىدى رۇۋىشاپىيە كان ئەم راستىيە لەبىردىكەن، بەلام ھەرچى گەلانى نا- رۇۋىشاپىيەن ھەرگىز ئەمە لەبىرناكەن".

بەریتانیا

ھەزاران لە بىزاردەی رۇناكىبىرى كۆمەلگايى بەریتانى دەبنە موسڵمان

بەگویرەي يەكەم توپىزىنەوهى فەرمى بۆ دىياردەي موسڵمانبوونى ھەزاران لە بىزاردەي رۇناكىبىرى كۆمەلگايى بەریتانى، رۆژنامەي Sunday Times لە ژمارەي رۆژى ۲۰۰۴/۴/۲۲ دا ئاماژەي بەو دىياردە دايەو تىيىدا ھاتووه كە زىاتر لە چواردە ھەزار سېپى پىستى بەریتانى لە بەریتانىا بۇونەتە موسڵمان. لەتىۋ ئەوتازە موسڵمانبوونەدا ژمارەيەك لە ساماندارو كەسايەتى بەناوبانگو كۈپى چەندەھا كەسايەتى ناودارى بەریتانى ھەن. ئوانە پاساوى موسڵمانبوونى خۆيان دەگەرپىننەو بۆ رادەي بىزازۇ ناثومىيەدیان لە بەھاين رۆژنارايىيەكاندا. لە كەسە ناودارەكانى ئەو كۆمەلە موسڵمانەدا: جۆناسان بىرەت كۈپى لۆرد بىرتسى بەریوە بەرى گشتى پىشىوئى BBC و ئىما كلاركى ئەوهى هيئىەرت ئەسکويسى سەرۆك وەزيرانى پىشىوئى بەریتانىا .

ئەلمانىا

لە ژمارەي رقىي ۲۷ / ئابى ۲۰۰۴ رۆژنامەي FrankFurter داھاتووه كە ژمارە بە مۇسلمانبۇونى تاكى ئەلمانى لە زىدبوونىتىكى سەرنج راکىش دايە. بە جۇرى تەنبا پارەكە (۲۰۰۳) ھەشت سەد حالتى بە مۇسلمان بۇن پۇويداوه ئەمەش بە بەراورد لەگەل سالانى پاپردوو زىدەبۇونىتىكى نىقدە، چونكە لە پاپردوو تەنبا سىسىد حالت لە سالىتكىدا پۇوى دەدا. بە گۈيرەدى دوا تەقدىرات ژمارەي ئەو ئەلمانيانى كە بۇونتە مۇسلمان لەنپوان سىزىدەھەزار ھەتتا شەست ھەزار دەبىت. ھەروەها رۆژنامەكە دەلى ھەندى لە ئەلمانىيەكان لە بەر ھەندى ھۆ خۆيان دوور دەگىن لە راگەياندىنى فەرمىي مۇسلمانبۇونىان. ئەوانە شوين پەنجەي خۆيان لە كۆمەلگائى ئەلمانيدا وا بە جىھېشىتىووه كە بە ئاسانى نەسپىتەوە. ئەوانە ھەرتەنبا ژمارە يەكى زىدەبۇو نانوينىن و بەس، بەلكو لە حەماست و جوش و خىۋىشىكى مەزىدان بۇ ئەوهى زىاتر لە نىسلام بىگەن. چەندەها خانەي بىلۇكىدىنەوەي ئىسلامى يان كىتىخانە دادەمەزىتنىن بۇ ئەوهى رۇناھى بخانە سەر كىزىكى ھەقىقتى دىنى نوپىيەن. كەسانى تر دەستياب داوهتە دامەزىاندىنى ئەكاديمىيە ئىسلامى لە بەرلىن ھەروەها چەندەها رېڭخراويان دروست كردووھ بۇ پالپىشتى كردنى مۇسلمانان .

دانیمارک

لە رۆژنامەی The Copenhagen Post ژمارەی رۆژی ٦/٢٠٠٤ دا دوو تویزەری دانیمارکی جیسن و ستیئرگارد لە لیکولینه وە یەکدا کە لە سالى ٢٠٠٦ دا تەواو دەبیت، دەننووسن کە لهو چەند سالەی دواییدا سئەزار هەتا پێنج هەزار دانیمارکی بۇونەتە موسڵمان. لە لیکولینه وە کە دا ھاتووه کە دیندارى ياخود حالەتى دیندارى لە ژیانى رۆژانەدا ئاماھەگى نى. ھەروھا ھاتووه کە دیندارى شیوازىكى كۆنی كۆمەلگاکە يان بۇوە. خەلک چاوهپى دەکا کە دیندارى لە كۆمەلگاى ھاوجەرخى عەلمانىدا ھەميشە ئەو رۆلە پۆزەتىقە نەبىن و ھەردەم لە كەنيسابى، بەلام لە راستىدا ئىسلام ئەو بىرباوه پەرى بەرەو ئاقارىكى تىرىد كۆپانىكى بىنەرتى لەو بىركىدىنەوە كرد. ئىسلام دووھم ئايىنى مەزنە لە دانیمارك راستەو خۆ دواى ئايىنى مەسيحىيەت دېت.

ئىسلام ھەستى بە كۆمەل ژيان و بە كۆمەل بۇون بە كۆمەل دیندارى دەبەخشتە پەيرەو كە رانى ھەروھا ھەستىكى ھەست بە بەرپرسىيارى و پەيوەست بۇو بە

به هاکانی ره سنه کۆمەلایه تى دەکات. "جەختىرىنىيکى توند
لەسەر ئىسلام كارىگەرىيکى تەنینەوهى ھەبۇو سەرەپاي ئەوهى
كە راگەياندن ھەلۋىستىيکى خراپى ھەبۇوه لەو بارەيەوه بەلام
خەلّك ھەر لەم دىنە دەكۆلّنەوه چونكە دەيانەۋىز بىزانن لەبەرچى
ھەموو جىهان پىلان لەسەر ئەم دىنە دەكەن" ئەمە وتنەي ئىمام
عەبدالواحد بىدرىسى دانىماركىيە .

ئیسلام لە کۆماری چیك

بەگوییرەی رۆژنامەی Radio Free Europe رۆژى ۱۲ ای نازارى ۲۰۰۴ لە و تاریکدا کە ڤالانتیس مین نووسیویەتى هاتووه: (کۆمارى چیك بە بەراورد لەگەن بەشە کانى ترى نەورپا لەمەمووبیان بى دىن ترو بى باوه پېرن) ئەمەش دەگەپىتەوە بۇ نەوهى کە نەو کۆمارە زیاتر لە نیوسەدە کۆمارىکى کۆمەنیستى بۇوه باوه پىان بە هېچ دىننیك نەبۇوه، بەلام نەمېق خەلکىتى نقد لە چىكىه کان باوه پىان بە ئیسلام ھىتاوه، چونكە ئیسلام لايەنیتى رەفحى سەرنج پاکىشى تىدىا يە و اى كىدووه كارىگەرى لە سەرتاكى چىكى ھېبىت، يەكىك لەو تازە موسڵمان بۇوانە دەلى: ئیسلام نۇد سەرنجى پاکىشام چونكە نكۆلى لەردۇو پەيامى جوولە كايدەتى و فەلايدەتى ناکات بەلكو تەواو كەريانە ھەروەها سەبارەت بە خۆم ئیسلام دىننیكى تا بائىسى سادەيە نقد رۇون و ئاشكرايە نقد كارايم، رىڭايەكى لۆزىكى پىش كەش بەزىانى رۆزانە دەكەت، ھەمۇ شىتىك لە كۆملەڭاي ئىمەدا بەرەو مادىيات دەچن، من خۆم يەكىن لەوانە بۇوم كە ھەستم بە بۇشايىھەكى گیانى دەكىد شەيداى زىانى رەفحى بۇوم ئەوەم لە ئیسلام دۆزىيەوە.

ئیسلام لە يابان

ئیسلام ئایینىكە بەخېرا لە يابان بلاودەبىتە وە ئەمە ئاخاوتىنى د. خالد ھيوجتشى سەرۆكى كۆمەلەي ئیسلامى يابانە. د. ھيوجتشى جەخت لە سەر ئەو دەكاتە وە كە يابان خاكىكى بەپىته بۇ بلاوبۇونە وە ئیسلام. ھەروەها د. ھيوجتشى دەلى: ئیسلام بانگەوانى بۇ خۆشەويىستى دەكات و ھانى فىرىبوونى زانست دەدات. داوا لە پەيرەوكارانى دەكات بىچان لە كاردا بن. ئیسلام ھەموو بەھاي بەرزە نەو بەھايانە تەواو لە گەل يابانىكە كان دەسازىن لە چاۋپىكەوتتىكى گۇشارى Le Monde Musulman ئى رابىتەي ئیسلامى جىهانىدا، د. ھيوجتشى دەلى: "ئیسلام نزىكتىن دينە لە عەقلىيەتى يابانىكە كان. لەمەش زىاتر هەتا ئىستا ھېچ كىشە و ئارىشە يەك لەنیوان موسىلمان و يابانىكە كان بۇوى نەداوه. ئەمەش نەو دەگەيەنلى كە يابانىكە كان بەسانايى ئیسلام قەبول دەكەن. ھەروەها د. ھيوجتشى دەلى: پىتىيستە ھەموو كۆششىك بىكەين بۇ راست كىرىنە وە پىروپاگەندە خراپانە ئى لەم رۆزانە دەدرىتە پال ئیسلام.

ئیسلام لە ئیسرائیل

لە ژمارەی رقى ۲۰۰۴/۶/۷ Khaleej Times ھاتووه "نيگەرانى ئیسرائىل دادەگرىت چونكە سەدان جوولەکە دەبنە موسڵمان. پەيامنېرى سەربازى رادىۋى سوپاي ئیسرائىل دەلى: بەپىرى ئەو راپورتە فەرمىيە لە زىزىر دەستىتى زىاتر لە دووسەد كچە لاوى ئیسرائىل سالانە دەبنە موسڵمان پاش موسڵمان بۇن بەرەو گوندو شارە عەرەبىيەكان دەچن لەۋى شۇو بە عەرەبەكانى ئیسرائىل دەكەن. راپورتەكە دەلىت كە ئەم دىاردەيە لەم سالانە دوايى نۇرتەشەنەي كردووه ئەمەش نىگەرانىيەكى ترسناكى لەلائى رېكخراوه دينىيەكانى جوولەکە دروست كردووه كە داواي بىافتىنىكى بەپەلە دەكەن بۆ قەناعەت پى هىتىنانەوەي ئەو ئافرەتانەي كە بۇنەتە موسڵمان وە كۆتايى بە پىرسەي ھاوسمەركىريان لەگەل موسڵمانە عەرەبەكان بەيىن.

ئىسلام لە رواندە (ئەفرىقىيا)

لە رۆژنامەي International Herald Tribune دا ٢٠٠٤/٤/٧ مارك لاسى وتارىكى بەناوى "ئىسلام بەرفراوانلىرىن ئايىنە لە رواندە" بىلاوكىرىتتەوە. مارك لاسى دەنۇوسى ئەمپۇ لە ووللاتەي كە بە ووللاتى كاڭلۇلىكى رۇمانى دادەنرئ ئىسلام لە ھەموو دىنەكانى تىزىرەت بىلاودە بىتتەوە لە رۆژنامەكەدا ھاتووه پاش ئە و قەسابخانەي كە گىانى ھەشت سەد ھەزار ھا ووللاتى پواندى لە دەسالەي لېتكەوتتەوە نىدىبەي رواندىكە كان باوهەپىان بە حکومەتەكەي خۆيان پىياوانى ئايىنيان نەما. ئىستا نەوان روو دەكەنە ئىسلام. مىزگەوتتەكانى ئەم ووللاتە بەرگەي ئەو زمارە نۇردەي ئەو تازە موسىلمانانە ناگىرى .

ئىسلام لە سويسرا

رۇزنامەسى
سوی سىرى نىڭىزى
2004/12/20 دا جىن مايكل
بېرسىد و تارىكى
بەناوى "ئافرهتان ئىسلام

دەكەمنە ئايىنى خۆيان "بلاوكىدۇت" وە. بەگۈيرەرى راپورتىكى نوى
كە رىتكىخراوى ئافرهتى مولمان دەرى دەكەتلىكىنەرى سى ھەزار
ئافرهتى سويسرى بۇونەتە مولمان، لە چاوبىتىكە و تەننەك كە
رۇزنامەى ناوبرار لەكەل مۇنىكا نور كە لەسالى 1992 بۇوهتە
مولمان نەنجامى داوه، مۇنىكا لە و چاوبىتىكە و تەننەدا لە باوهەپو
ژيانى خۆى وەك مولىمانىك لە سويسرا دەدويت: ئەو دەلىت
ھەرچەندە من لە سەر پرۆستانيت پەروەردە بۇومە بەلام نەوھەر
لە بەرائى ھەستى كردووه كە مولمانە ھەر دەلىت ئەو
مامۆستا ئافرهتەى (قوتابخانە يەك شەم) پىنى ووتىن خوا ھەمۇو
شىنى دەبىنى و دەبىسىن بەلام (يسوعى كورى) وەك (پاسپارادە) يەك
بۇ نەم جىيانە رەوانە كردووه). ئەو رۇزە گەرامەوھ مالى بەداكم
ووت: ئەگەر خوا ھەمۇو شىنى دەبىنى و دەبىسىن چ پىويىستى
بەراسپىتىرە Mediator . بەگۈيرەرى تۇفيسى سەرژەمىرى فىدرالى سى
سەدو دەزار مولمان لە سويسرا ھەيە ئەوانە رىزەرى ٣، ٤، ٥٪ .
ھەمۇ دانىشتowanى سويسرا پىتىك دەھىنن .

کەسايەتىھەكان

1- لە ئەمرىكى

ئامىنە ئەسىلمى

ئەم خانە ئەمرىكى يە بەر لە موسىلمان بۇونى توندېرىھەۋىتكى بىزاشى ئافرەتلىنى (فيمينيزم) بۇوه ھەروھا يەكتىك بۇوه لە كۆمەلەي مۇممەدانى لە نۆكلاھەزمە. قورناتان و صحىحى موسىلىمى خويىندۇتە و دىراسەي كردىووه، ھەروھا پازىدە كتىبى ترى دەربارەي ئىسلام خويىندۇتە و بۇ ئەوهى قەناعەت بە عەرەبەكان بىتى بىتى سەر ئايىنى مەسىحى ھەروھا بۇ ئەوهى ئەو نەزانە ھەزارە بت پەرنىتەنە لە ئاكىرى دۆزەخ رىزگار بىكەت. ئەمپۇ ئەم خاتۇونە دەلىت من زۆر بەختە وەرم كە بۇومەتە موسىلمان ئىسلام ھەمو روپانە لىدىانى دلەم، ئەو خويىنە يە كە لە دەمارەكائىم دى و دەچى ئىسلام ھېزىمە، ژيانم زۆرخۆشە بەوهى كە موسىلمان بىن ئىسلام من ھېچ نىم. ئەگەر خوا بىعى جوانى خۆى لېم وەرگىپى ئاتوانم ھېچى تر بىزىم.

چیرۆکی موسڵمان بۇونى ئامینەخان

ئامینەخان ئاوا چیرۆکی موسڵمان بۇونى خۆی ده گىپىتەوە:-
 كۆمپىيۇتەر توشى سەرسامىيەكى چاودەپىنە كراوى كىردىم كاتىك كە
 بق وەرگىتن لە كۆلىز كۆمپىيۇتەر بەھەلە ناومى لە بەشى شانقۇدا
 دانابۇو ھەرچى داخوازو ويستى خۆم بۇو لە بەشى دىيزايىن و پلانى
 شارەكان و شتى پەيوەست بە مندالانەو بۇو. بەشى شانق وائى
 دەخواست كە نواندىنى زىنندۈوبىي ئەنجام بىدەم ئەمەش بۇمن
 تۆقادىن بۇو، چونكە نەمدە توانى هەتا پېسىار لە پۆل دا بىكەم،
 ئەى چۆن بىتوانىم لە سەر شانق بوهستىم و روو بەرووی خەلک نمايش
 بىكەم، ھاوسمەرەكەم پىاۋىنەكى ھىمەن و ھەستىار بۇو لەو
 ھەلويىستەش ھەروابۇو، پېشىنیارى بق كىردىم كە لەگەن
 ئۆستادەكەم قىسە بىكەم، كېشەكەمى بق روون بىكەمەوە وە داواى
 لى بىكەم بق بەشى دىيزايىن دىمەنلى شانقىيى و جلوبەرگ
 بىمڭۈزىتەوە، ئۆستادەكەم رازى بۇو. لەو تەنگۈزە يە رىزگارى
 كىردىم، بەم جۆرە لە سىشەممە داھاتوو چۈومە پۆلەكەوە،
 كاتىك كە چۈومە ھۆللى وانە وتنەوە دووبىارە توشى ھىدەمە
 بۇممەوە، چونكە ھۆلەكە پېپىوو لە عەرەب و حوشترەوان. تا
 ئەوسا ھېچ كامىكىيانم نەدىتىبوو بەلام شىم لە بارەيانەوە

بیستبوو. نه متوانی بچمه ھۆلەکە چىن دەتوانم لەشويىنىك دابىنىش كە پېرى لە مرۆقى ھۆڤانى؟!، پېش ھەموو شىن لەوانە يە ھەندى نەخۇشى ترسناك لەو كەسانە بىگرىيە وە ھەموو كەسىك دەزانى ئەوانە پىسن بە جۆرى ناتوانى مەتمانە يان پى بىكەي بۆيە دەرگاى ھۆلەكەم داخستو بەرەو مالەوە گەپامەوە (ئەوسا پانتۇلۇ كراسىيکى وورىزىنەرى لەپېست دروست كراوم لە بەر دابۇوو پەرداخىتكى مەيم لە دەست دابۇو... بەلام نەوانم لەم خاراپىر دەدىت). كاتىك بەهاوسەرەكەم ووت كە عەرەب لە ھۆلى وانە ووتىنەوە كەم دا ھەن، ھەرگىز جارىكى تر ناچە ئەو ھۆلە ئەويش بەشىوازە ھىمنە لە سەرخۆھەكى وەلامى دامەوە وەبىرى ھىتىنامەوە كە من خۆم ھەردەلىم و خواي گەورە لەپشت ھەر شىتىك ھۆيەكى ھەيە لەوانە يە لە سەرەمە پېش ئەوھى بېيارى كۆتايى بىدەم ھەندى لەو باپتە بىر بىكەمەوە، ھەروھا بەبىرى ھىتىنامەوە كە من لەم بەشە بە خشىنى خويىندىن ھەيە كە ھەموو پىتاۋىستى خويىندىن بۆ دادەپۇشى. لە دوو رۇئى داھاتوو زۇر لە خودا پاپامەوە بۆ ئەوھى بەرەو بىركرىدنەوەي سەلیم ئاراستەم بکات لە سەر ئەو بنەمايە رۇئى پېتىنج شەممە گەپامەوە بۆ ئەو ھۆلە. قەناعەتىكى تەواوم لەلا دروست ببۇ كە خوا لەو پۇلەي داناوم بۆ ئەوھى ئەو نەزانە بت پەرسنانە لە ئاڭرى دۆزەخ رىزگار بىكەم. بۆم پۇونىكىدەنەوە كە ئەوان ھەتا ھەتايى لە ئاڭرى دۆزەخ دەسۋىتىن چونكە ئەوان باوهپىان بە بەمەسىح وەك رىزگاركەرەك

نەھیتاوه. بەراستى نقد بەئەدەب بىوون رۆشنېرانە هەلسوكەوتىيان لەگەل دەكىدم ھەرچەندە بە رىتىمايى يەكانى من رازى نەدەبوبۇن. بۆم پۈونكىرىنىھەوە كە ماسىح ئەوانى خۆش دەۋى و بەسەر خاچەوە مىد بۆ ئەۋەى ئەوان لە گۇناھە كانىيان رىزگاربىقات. تەنها ئەۋەى لە سەر ئەوان پېۋىستە لە ئانا دەلىان ئەمە وەرگىن و قەبولى بىكن. بەراستى تا بىللىي بە ئەدەب بوبۇن لەگەل ئەمە شدا باوه پى خۆيان نەگۆپى. بۆيە ناچار بۇوم كە كىتىبى ئەوان بخويىنمهوە بۆ ئەۋەى بۆيان دوپات بکەمەوە كە ئىسلام ئايىتىكى دروست نى، محمدىش خوداوهندىتكى نادروست و درقىيە. يەكىن لە قوتابىيە كان دانەيەك لە قورئان و پەرتوكىكى ترى لە بارەي ئىسلام پىدام. لە سەر توپىزىنەوە كە خۆم بەردەواام بۇوم دەلنىبا بۇوم كە بەزۇوتىرين كات ئەو بەلگەيە پېۋىستە دەيدۈزمەوە. دەستم كرد بە خويىنده وە كە خۆم بەردەواام بۇوم دەرەنەنەوە كە فەرمودە كانى "صحيح موسلم" م خويىنده وە. لەپاش ئەمانە جارييکى تر قورئانم خويىنده وە. لەو باوه پە دابۇوم كە دەتوانم پېتىمايى ئەوان بکەم هەر بۆ ئەو ئامانجە نزىكەي سال و نىبىك لە لىتكۈلىنەوە كەم بەردەواام بۇوم. لەو ماوه يەدا تۇوشى ھەندى گرفت بۇوم لەگەل مىرددە كەم. ھەندى گۈپانكارى سانا لەم لاوشەولا لەنامدا پۈويىدابۇو. ئەمانە بەس بوبۇن بۆ ئەۋەى مىرددە كەم ليئەم نىكەران بىت. ئىئە ليپا ھاتبوبۇين كە رۇڭانى

ههینی وشهمه بتو مهیخانه یان ئاههنگی سه ماکردن بچین، به لام من مهیلى ئەم شوینانەم نەمابۇو مىزلى و هېمەن و ئارامىرى ببوم! هەرچى مىزدەكەم بۇ زەنلى وا چۈوبۇو كە من پەيوهندىم لەگەل يەكىنى ترەھىيە. هەر لە سەرئەۋەنە لە مالەوە دەرىكىردىم. ناچار بە خۆم و دۇومىندا لەكەم چۈوبىنە ئەپارتعانىكە وە لهوئى ھەر لە تىكتۇشان دابۇوم بتو ئەۋەسى مۇسۇمانەكان بکەمە مەسيحى. "لە دەسپىتى لېكولىنى وە كەمدا ھەركىز نەمەدەزانى كەشتى لە ئىسلام دە دۆزمەوە كە پېتىستم پېتى بىن یان لە زيانمدا حەزم لىتى بىن لە هىزم دانەبۇو كە ئىسلام زيانم دە گۇرپى. باوهەرم وابۇو كە كەس ناشىت دەلم پېپىكەت لە ئاسۇودەبىي و خۆشەويىستى و بەھۆيە وە ئاشتى بە دۆزمەوە". رۇزىتىك گويم لە تەقەى دەرگاكەم بۇو، كە دەرگام كردەوە پىاۋىتكەم بە كراسىتىكى سپى درىيىنى نووستنەوە بىنى. سەريشى مەندىلىيکى سۆروسو سپى داپقۇشرا بابۇو سىپىاۋى تر بەھەمان شىّوانى جله وە ياوەرى پىاۋەكەى يەكە مىيان دە كىرد (ئەو يەكەم جاربۇو ئەوانە بە جلى مىلى و كەلتۈرى خۆيان بىبىنەم) پەيدابۇونى ئەوانە بەو جله وە لە بەر دەرگاكەم بە تەواوى بىزازى كىرىم. لە دلى خۆمدا وتم ئەوانە من بەچ ئافرەتىيەتى دەگەن؟ ؟ ئەوانە دە بىن كەرامەت و رىزىيان نە بىت؟ ! تۇ بەس لە ھېىدمەكەم رامىنە! بە راستى ھېىدمە گىتنى كاتى پىاۋە سەرپۇش لە سەرەكە پېتى وتم كە ئەو وا تىنگە يىشتۇرۇ كە من دەمەوئى بىمە مۇسۇمان! كە گويم لەو قىسىمە بۇو

دەسبەجى وەلام دايەوە: نەخىر نامەوى بىمە موسڵمان، من مەسيحىم. بەلام ئەگەر كاتت ھېنى، من ھەندى پرسىيارم ھېيە. ئەو پىاوه شىيخ عبدالعزىز بۇو، بۇ پرسىيارە كامن ۋاتانىكى بۇ دىياركىردىم. جەنابى شىيخ زۇد بە ئارام بۇو. لەھەر پرسىيارىك كە دەمکرد وتۈۋىئى لەگەل دەكىردىم. ھەركىز واى پىشان نەدەدا كە من كەمۇرىو لاوازم ياخود پرسىيارە كامن ھىچ وپۇوچن. پرسىيارى لېكىردىم ئاخۇ من باوهەرم بە خوايەتى تاكوتەنبا ھېيە. وتم بەلىنى. ھەروەها پرسىيارى لېكىردىم ئايا باوهەرم وايە كە محمد پىغەمبەرى خودايە؟ وتم بەلىنى. وتى كەواتە تو موسىلمانى ئىستىتا. كەنگەشەم لەگەل جەنابى شىيخ كىردو پىتىم وت من مەسيحىم من تەنها دەموىىست لە ئىسلام بگەم نەك بىمە موسىلمان (لەناخى خۆمدا لەگەل دەرەونى خۆم دەدوام: من ناتوانم بىمە موسىلمان چونكە لەلايەك ئەمرىكىم! لەلايەكى تىريش سېپى پىستىم! ئەو بۇومىنى ماوسەرەكەم چى دەلى؟ ئەگەر بۇومە موسىلمان دەبىنى لە پىاوه كەم جىا بىمەوە بەمەش تەواوى خانە وادە كەم تەرت و وېران دەبىت!) لە گفتۇگۆزكەمان بەردەۋام بۇوين. لەپاشان بۇى پۇونكىردىمەوە كە گەيىشتن بە زانىست و دەرك كىردىن بەبەها رۆحىيە كان وەك سەركەوتىن بەسەر پايدەكانى قادرمە (پەيژە) وايە. وتى ئەگەر قادرمە يەك سەركەويت و ھەولتدا ھەندى پەيژە پىتكەوە بىپى چاوهېرىي كەوتىن بە! وتى شايەتمان تەنبا پلەي يەكەمى پەيژە و ھىچى تىر. دەبۇو لەگەل يەك گفتۇگۆزى زىياتىر

بکهین. له پاشان له ئیتواره‌ی یازدهی ئایاری ۱۹۷۷ شه‌هاده‌م
هیتنا! به لام هندئ شت مابوو که نه مده‌توانی قه بولیان بکه‌م.
ئه‌وه سروشى من بوبو بقئه‌وه‌ی ته او له گەن خۆم و غەبىرى خۆم
راستىگو بىم... ئه‌وها خۆم لە هەندئ پېيوه‌ست بوبون
بوارد. وتم: "شاپەتى دەدەم كە هيچ خواوه‌ندىك نى يە بىچگە لە¹
خودا بەرۇھا محمد پەيامبەری خوايى بە لام سەرم داناپوشىم و
ئەگەر پیاوە كەم زىنیكى تر بىتنى، ئەوا ..... لەويى گويم
لە هەندئ برايان بوبو كە بەو پايەم پىرتە بۆلەكىان لىۋەھات، بە لام
شىيخ عبدالعزىز بىدەنگى كردىن. لە دوايى زانىم كە شىشيخ بەو
برايانى وتووه كە لە بارە‌ئى و دوو باپتە وە هەرگىز گفتوكۇم
لە گەلدا نەكەن، چۈنكە جەنابى شىشيخ دلىباپوو كە من دەگەمە
تىنگەيشتى راستەقىنه. وتنى شاپەتىمان بە راستى بنەماو
شەنگىستىكى توندبوولە پەيژە‌ئى مەعرىفە‌ئى رۆحى و نزىك
بوبون‌وه لە خوا، بە لام بەر ز بوبون‌وه كە هيواش بوبو! جەنابى شىشيخ
ەر لە سەردانم بەر دەواام بوبو وە لامى پرسىيارەكانى
دەدامە‌وه. خوايى گەورە پاداشتى خىرى بىاتە‌وه لەو هەمۇو
ئارام و لېبوردە‌يى يە. هەرگىز جارىك لە جاران لۆمە‌ئى نە كردم
ەرگىز بە پرسىيارەكانى نە دە كردم هەتا ئەگەر پرسىيارەكان
تە ماشاي پرسىيارەكانى نە دە كردم هەتا ئەگەر پرسىيارەكان
گە مژە‌يى و هيچ و پوچيان پىتوه دىاريى! ەمۇو پرسىيارىكى
بەریزە‌وه وەر دە‌گرت. دە بىوت پرسىيارى ئە حەمەق و كە مژە ئە‌وه يە

کە مرۆڤ هیچ پرسیار نەکات (پرته پرتیکى کردو و تى داپیرەم ئەوا لێرەاتبوو). جەنابى شیخ بۆی پوونکردمەوە کە خواى تاكو تەنیا داوانان لێدەکات کە بەدواز زانست بکەوین هەر شتیکى بۆ پوون دەکردمەوە وەك پشکوفتنى گول وابوو کە پەلک لەدوا پەلکە کانى دەکران وە کە تا دەگەيشتە ئەپەپى تەواوى. کاتى کە پىم دەوت من بەھەندى مەسەلە رازى نىم ھەرزۇو لەۆکارى رازى ئەبۇونەکەمى دەپرسى ھەمبىشە پىمى دەوتەم من تاپادەيەك لەسەر ھەقىم. بەمە دەبۈيىست فيرم بکات کە چۈن لەممو پۇيىكەوە تەماشاي لائى قوللى شتەکە بکەم بۆ ئەوهى بگەم تىگەيشتىنیکى تەواو. سوپاس بۆ خوا! لەماوهى سالانى فيرىبۈون مامۆستايىھە کى نقدم ھەبۇو. ھەرييەکەو خاوهەن پىسپۇرى خۆى بۇو. ھەرييەکە خاسلەتى تايىەتى ھەبۇو. سوپاسى ھەرييەکە يان دەکەم. ھەروەها سوپاسيان دەکەم بەو زانستەی کە پىيان بەخشىم. ھەمو مامۆستايىھە کانم يارمەتىان دام بۆ ئەوهى پەره بەخۆم بەدەم و ئىسلام زىاتر خۆش بۆى. ھەرچەند مەعرىفەتم زىادى دەکرد گۈپانكارى لە دەرۈونمدا پوونتر دەبۇو. لەسالى يەکەم بالاپۇشىم پەپەو كرد. شتەكان بەشىۋەسى سروشتى پېرەوى خۆيان دەگرت گۈپانەكان پەپەوەست بۇون بەرادەی مەعرىفەت و تىگەيشتىم ھەتا ئەوهام لىھات لەکاتىكى كونجاودا پالپىشى فەرەڙنیم كرد. وتم مادام خواى گەورە رئىسى بەو مەسەلەي داوم بىڭومان خىرەك لەمەدا ھەيە.

ئایه‌تی ۸-۱ سوره‌تی الاعلی ﴿سُبْحَنَ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ الَّذِي
خَلَقَ فَسَوْيَ وَالَّذِي قَدَرَ فَهْدَى وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى فَجَعَلَهُ
غَثَاءً أَحْوَى سَنَقْرَئِكَ فَلَا تَنْسِى إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ أَنْ يَعْلَمَ الْجَهْرُ وَمَا
يَخْفِي وَنَبِيَّكَ لِلْيَسْرَى﴾

ئەی پېغەمبەر: خوداى تۆ دنیاي خولقاندو راستى كرد. ھەر
ئەو بۆ ھەر شتى ئەندازە داناوه و رىتموبى دەكە. ئەو
لەوە پەگە خستە پۇو و كردىيە شىنى ئامال رەش و پۇش. ئەوەي
پېتىدە خويىن، ئىتەر لە بىرەت ناجىن مەگەر شتى خوا حەزىكان ھەر
ئەو ئاكادارە بەشتى ئاشكراو پەنهان پېڭاشت بۆ ئاسان دەكەين.
قورئان لە خوايەتى تاك و تەنیابى بە دېھىنەرى بونە وەر دەدۋى
ھەرۇھا وەسفى ئەو شىتوغازە سەرنج را كىشە دەكە كە خواي
گەورە جىهانى لە سەر رىكھستۇرۇ. ئەم قورئانە وەلامى ھەموو
پرسىيارىتى لە خۆ گىرتۇرۇ.

(ھەرچى لە ئاسمانە كان و زەمیندا ھەن تەسبىھى خودا
دەكەن ھەر خوا خۆى بە دەسەلات و كارزانە ...)

سوره‌تى الشرح ئایه‌تى ۶-۱ ((أَلَمْ نُشَرِّحْ صَدْرَكَ وَوَضَعْنَا عَنْكَ
وَذِكَ الَّذِي أَنْقَضَى ظَهِيرَكَ وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ فَإِنْ مَعَ الْعَسْرِ يَسِرًا إِنْ
مَعَ الْعَسْرِ يَسِرًا))

قورئان لە ھەموو لايەنە كانى بونە وەر دواوه. پېڭەي پۇونى
سەركەوتى ئاشكراكىدۇرۇ. قورئان خۆى لە خۆيدا نەخشەى
لىپوردى، رېبەرى ژيانە! "ئەو نزىكە بىست و چوار سالە

بۇومەتە موسىلمان، موسىلمانبۇونەكەم نۇدبىھى ئەندامانى خانەوادەكەمى نىگەران و هەراسان كرد. كاردانەوەكەيان لەبەرامبەرم نۇد تۇندبۇو بەجۇرى ئەتا يەكىكىيان ھەولىدا بىمکۈزى! بەلام لەپاشان كە ئىسلام لەژىانى خۆم پىيادەكىد لە ئىسلام زىام... ئەو رەفتارو گوفتارە ئىسلامىيەم وايىكىد نۇدبىھى ئەندامانى خانەوەداكەم بىنە موسىلمان". من و پىاوەكەم يەكتىمان زۆر خۆشىدەويىست. ئەو خۆشەويىستىيەمان ھەر درىزەسى ھەبۇو ھەتا كەوتىمە ديراسەكردىنى ئىسلام! ھەردووكمان لەو ماوەيەدا ھەندى گرفتامان تۇوش بۇو. پىاوەكەم دەيدىت كە من رەفتارو گوفتارم گۆرپاوه و نەيدەزانى چى لە پېشتەوەي ئەو گۆرپانىيە. ھەردووكمان نەماندەزانى ئەو چىيە بۇودەدات ئەوسا ھەتا خودى خۆيىش دەركم بەوە نەدەكىد كە من گۆرپابىم. پىاوەكەم زەنلى وابۇو كە تەنبا ھەبۇونى پىاوائىكى تىرلەژىانم لەپېشتى ئەو گۆرپانىيە. پېش ھەموو شىئى تەنبا ھەبۇونى پىاوائىكى تىر دەتوانى وا لەژىتىك بىكەت دىنى خۆى بگۆرپى! ئەو نەيتوانى بە بەلكە ئەو پىاوە وەھمىيە بىۋىزىتەوە... بەلام نازەرى ھەروابۇو دەبىن ئەو پىاوە ھەربىوونى ھەبىن! ئەو مىملانى و وەھمە جىابۇونەوەيەكى ناخۆشى لېكەوتەوە. وېرپاي تەلاقىش دادگايى ويلايەتكەم بېپاريدا كە دىئىتكى دەرهەوەي دابو نەريتى ئەمرىكى كارىكەرىتكى نىگەتىقى لەمەر كەشەي مەندالەكانم دەبىت، بەو پاساوه نەك ھەر لە پىاوەكەم، بەلكو لە بەخىوکىدن و

په روهرده کردنی هردوو منداله که شم بتبهريان کردم. له دانيشتني ته لاقمندا دادگا نيوسه عاتيکي دامن بقئوه هي بير بکه مهوه. يان واز له نيسلام بيتنم له گهله هردوو کوره که م بژيم يان واز له هردوو کوره که م بيتنم و له گهله دينه نوييکه که م بژيم؟ به راستي هيوژابووم، هيئمه گرتبوومي: سه بارهت به خۆماوه هيج چاره سه رىكم له لا نه بwoo. له دللى خۆمدا گوتەر خۆم به رى بکه م له دينه که م ئەوا به شىوه يەكى ناراسته و خۆ وامناله کامن فيرده که م که فيلباز ده رېچن. له پىتناو ئەمەدا پىويست ناکات ئەوهى له دلمدايە نكولى ليتكەم. نەمدە توانى نەئەوسا خۆم له خوا به رى بکه م نەھەر كاتيکى تر بۆيە ناچاربۈووم به جۆرى له خوا پاپامهوه که پىشتر بە هيج جۆرى ئەوها نەپاپابۇومهوه. پاش تەواوبۇونى نيوسه عاتەکه بۆم دەركەوت کە هيج شوين بقئوه منداله کامن له بن سىبەرى خوا ئامىنتى نى. ئەگەر لىرە خۆم له خوا به رى كرد، ئەوا له داهاتوو قەت پەرجويىك نادقۇزمەوه که له گهله خوابىن باوه پەخوا بىيىن. له سەر ئەو بنەمايە به دادگام وەت: هردوو کوره که م تەسلیم بە خودا دەكەم بە خوايان دەسپېئىم ئەمەش هەركىز ئەوه ناگەيەنى کە من ئەوانم قەبول نەبىن يان پەديان بکەمەوه! دادگام بە جىتەيىشت و دەمزانى كەزيان بە بىن منداله کامن نقد دۇوارو مەحالە. دلەم خويىنى لىدەھات، بەلام له گهله ئەوه شدا دەمزانى کە بىريارە کەم دروست و موسىلمانانه بwoo. به راستى دلّانە وەيە كى زۆرم له ئايەتى كورسى دۆزىيەوه

(سوره‌تی البقرة ئایه‌تی: ۲۵۵) . نوھی بە سەرمەت پالى پیوه‌نام کە پوو بکەمە ناوه پیزەزە کانی خوای گەورە و جوانی هاریە کەنکیان بدۇزمەوە. بىبەریکردن لە پەروەردە کردنی ھەردو مندالەکەم و جیابۇونەوەم لە مىرەدەکەم تەنبا گرفتم نەبوون. تەواوی خانە وادەکەم بە دین گۈپىنەی من رازىنەبوون. زۆربەی ئەندامە کانی خانە وادەکەم حاشايان لېکردم. دايكم قەناعەتى وابوو کە ھەموو مەسەلەکە پەيوەستە بە کاتە وە زۇو بە سەر دەچى. ھارچى خوشکم بۇو کە خۆى خەبىرى تەندروستى عەقل بۇو، گەيىشت بۇوە يەقىن کە من عەقللى خۆم لە دەست داوه، بۆيە دەبىن لە نەخۆشخانە دەرروونى بخەوم.. ھەلۋىستى باوکم لە ھەمووان توندتر بۇو. نە و باوهېي وابوو کەوا پیویستە بىكۈن پېش نەوەی زىتىر لە دۆزەخە قولۇ بىمەوە. لەناكاو خۆم بەبىن مىرەد خانە وادە دىتەوە! دەبى چىتىر چاوه پېيم بکات؟ لە سالى يەکەم زۆربەی براادەرە کانم خۆيىان لېدۇر گرتىم خۆشم مىچ مىزائى خۆش مەشرە بىم نەما بۇو. نە دەچۈومە ئاھەنگە کان و بارەکان ھەروەھا گىنگىم بە دۆزىنەوەی براادەر نەدەدا. (خەلک دەبىوت نەوە چ ژىتىكى رەزا قورسە تەنبا نەو كتىبە (قورئان) دەخويىنىتەوە و لە ئىسلام دە دوى؟!) ئەوسا زانىارىيەكى نەوەم نە بۇو يارمە تىيان بدهەم و تىيان بگەيەنم کە ئىسلام چەند بەرزە. كارەکەم، لەپاش لە دەست دانى پىاوا، مندالۇ و ھاۋپىتىكانم، شتىكى تر بۇو کە لە دەستمدا. وېرای نەوەی کە نزىكەی ھەموو خەلاتېكىم

دەبرد، وە لەبوارى پىپۇرىيەكە مدا ھەرۋەھا كەسىكى جىدى بۇوم لە كارەكە مدا ھەرۋەھا بەكارەكەم پارەيەكى نۇرم بۆ پەيدا دەكىرن بەلام نەورقۇزەي حىجابىم - بالاپۇش - پۇشى لەكارەكەم دەريان كىرم! سەرەنجام بىخىزان و بىرادەرۇ كار مامەوە. خاتۇ ئەسلىمى لەبارەي حىجابوە دەلىت: "ئەم حىجاب بەراشقاوى بەخەلك رادەگەيەننى من ئەو ئافرەتە نىيم پېتىم رابوپىن. ئەم حىجابە من وەك مەرۋىيەكى عاقل و ژىر پېشاندە دات و املىيەدەكە بىزانم من ھەرتەنها جەستەيەك نىيم. حىجاب ھەرگىز سەركوتىرىن و چەوساندەن و ناگەيەننى بۆيە داوا دەكەم خەمى ئېمەي حىجاب پۇشتان نەبن". لەننۇ ئەو ھەموو تارىيە نۇتكەدا، داپىرەم يەكەم روناڭى بۇو بىرىسکەيدا. داپىرەم بەدىنە نۇتىيەكەي من رازى بۇوۇ باوهشى بۆ كەردىم وە. ئايىچ ئاسودەيەكى چاوه پىنە كراو بۇو! دەمزانى كە داپىرەم كەسىكى بەھۆش و بەحىكمەتە، بەلام نەمدەزانى تا ئەو ئاستەبىت. لەپاش مۇسلمان بۇونى بەماوەيەكى نۇردەكەم كۆچى دوايى كىد بەپاستى مەرۋىيەكى بەختەرەرۇ بەبەخت بۇو. ئەو رقۇزەي شاپەتمانى ھېننا ھەموو گۇناھەكانى سپانەوە، بەلام كەردىم چاکەكانى بۆمايەوە. ئەو پىرەزتىكى ئاخىر خىربۇو، شىمانەي ئەوە دەكىرى كە "نامەي چاکەكانى" قورس بن، چونكە پاش مۇسلمانبۇونى بەماوەيەكى نۇردەكەم كەبىشتنە خواي خىرى. بەپاستى دىلم بەمە ئاسوودە بۇو. پاش ئەوەي زانىيارىم دەرىبارەي ئىسلام زىاترىبۇو ھەرۋەھا

شيانىشم زياتىبۇو بۇ ئوهى وەلامى پرسىيارەكان بىدەمەوە. لەو ماوهىدا زقد گۈپانكارى پۇوياندا، بەلام ئەو گۈپانكاريانە لەناخى خۆمدا پۇويدا وەك كەسىك ئەوانە كاريگەرى مەزنىيان ھەبۇو. پاش چەند سالىك لە موسىمانبۇونم، دايىم پەيوهندى پىيوه كىردىم پىى وتم نازانم "ئىسلام" چىيە؟ بەلام ھىۋادارم كە لەكەل ئەو دينە بىت. ئەو شتานە خۆشىدە ويستن كە ئىسلام بۆمى كىردۇو. پاش دووسال لەو پەيوهندىه جارىكى تر پەيوهندى پىيوه كىردىم وەللىق پرسىم: ج لەسەر مەزە پىيويستە (بىكا يان بىلى) بۇ ئوهى بىتە موسىمان؟ وتم تەنبا لەسەريتى باوهى بى (لا الله الا الله محمد رسول الله) ھەبىت. لەوەلامدا وتى ج گەمزەيەك ئەمە نازانى! دووبارە پرسى كە ئەو مەرفە چى لەسەرە بىكا ھەمان زانىارى جارى پېشىوم پىنگوتەوە. لەوەلامدا وتى: وادەكەم بەس ئىستا بە باوكت مەلى. دايىم تەيدەزانى كە باوكم چەند ھەفتەيەك پېش ئەو بۇتە موسىمان. باوكم (كە دەيويست بىكۈزى) نزىكەي دوو مانگىكە موسىمان بۇوە. ھەروەها خوشكەكەم كە پىسپۇرى تەندىروستى عەقلى يە، پىى وتم كە تۆلە ھەموو كەسىن "ئازادىخواز" ترى كە تائىستا من ناسى بىم. ئەو وتهى بۇ من جوانترىن ستايىش بۇوە. لەجياتى ئوهى پېitan بلېم كە چەند كەس لەسەر دەستم موسىمان بۇو لىمكەرىن با خاكىيانە پېitan بلېم كە ھەموو سالىك ئەندامەكانى خانەوادەكەم يەك لەدواى يەك موسىمان دەبن. بەراسلى بەو ھەوالە زقد ئاسوودە بۇم كە براى

ئازیزم پیشوا کیزد پیتی را گهیاندم له باره‌ی میردی پیشوم. پیشوا کیزد پیتی وتم که پیاوه‌که شایه‌تمانی هیناوه. کاتن کیزد لتی پرسیوه که بوقچی مسلمان بووه. له وه لاما و توبه‌تی که ئه و ماوه‌ی شازده سال چاودیری منی کردبووه و دهیه‌وئی کچه‌که‌ی هه مان ئه و دینه‌ی هه بئی که ئه و باوه‌پی پیته. پیاوه‌که م له گه‌ل کیزد هاته‌لام بوقئوه‌ی لیتی ببورم له وه‌ی به‌سه‌ری هیناوم، به‌لام خوم ماوه‌یه‌کی نقدیبوو لیخوش ببوم.

له کاتنکدا که ئه م کتابه‌م ده نووسی (ویتنی) - کوره‌گه‌وره‌که‌م) پیتی وتم که ئه ویش دهیه‌وئی ببیته مسلمان و له کوبونه‌وه‌ی ISNA شایه‌تمانی خوی راده‌گه‌یه‌نی. ئه و ئیستا هرچی له توانای دایتیت دهیکات بوقئوه‌ی زیاتر له ئیسلام فیربیت. به راستی خوا دلوقفان و میهره‌بانه. پاش ئه و هه ممو ساله به وانه کامن دهرباره‌ی ئیسلام نقد ناسراو ببومه. نقدیه‌ی کوینکره‌کامن بونه‌ته مسلمان. ته ناهی ده روونیم روژ به روژ له زیادبوون دایه. ئه و راده ئارامیه ده روونیه پهیوه‌سته به راده‌ی زیادبوونی زانیباری و متمانه‌م به حیکمه‌تی خودای گه‌وره. له میژووی مسلمان بونمندا ته او ده رکم به‌وه کردبووه که خودای گه‌وره هر ته‌نها دروستکه‌ری من نیه و به‌س به‌لکو خوش‌ویستین براده‌ریشم. چاک ده زانم که خوای گه‌وره هر ده له گه‌ل دایه و هه رگیز فه رامؤشم ناکات. هر هنگاویک به‌ره و بیوی بچم ئه و ده هنگاو به‌ره و من دیت. نایج

زانیاریه کی سه رنچ راکیشە" به راستی خودا تاقی کردمەوە وەك چۆن بەلینى دابووە روەھا نقد لەوە زیاتری پى بەخشىم، كە چاوه پى بوم". پىش چەند سالىك پزىشىكە کان پېيان راگە ياندەم كە تووشى شىرىپە نجە هاتووم. نەخۆشىيە كەم لە قۇناغە کانى كۆتايى دايە چاك بۇونەوەم نقد دۇوارو مەحالە، بۆيە داوايان لېكىرمە كە خۆم بۆ مەركى خۆم ئامادە بىكەم. مەروەھا بۆيان پۇونكىرمەوە كە چۆن نەخۆشىيە كەم پەره دەسەنلىقى و مەموو گیانم دەتەنیتەوە لهوانە يە تەنیا ھەر سالىكەن تەمەن مابىت. لە دەسىپىكدا نىگەران و ھەراسان بوم سەبارەت بە ھەردوو كورپە كەم بەتايىبەتى كورپە گچەكە كەم. كى ئاگای لىىدەبن؟ بەلام دەرۇن پۇخاوىش نەبوم چونكە ھەمۈمان دەمرىن دلىيام ئە و ئىشەي دەيچىزم، بەرە كاتىش لە خۆ دەگرى لەو دەمە براادەرىيکى باشى خۆم كەناوى كەرىم موسەوى بۇوە بەپەپەرەتەوە. كاکە كەرىم تەمەنلىقى تەنیا بىست سال بۇوە بە شىرىپە نجە مەرد. ماوە يە كى كەم پىش مردىنى پىتى گوتىم بە راستى خودا پەرە روەر دەگارىتكى مىھەرە باانە. ئەو ئازارىتكى جەستەيى ئەۋەھاى ھەبۇو باوهەر ناكەي، بەلام لەگەل ئەو ھەمۇو ئىش و ئازارە بە خۆشە ويستى خودا دەگەشايەوە ئەو پىپەيتەم كە خودا دەيەويى بەكتابى پاك و بىن گوناھ بەرە و ئاسمان بەرز بىمەوە. ئەزىزى مەردىنى كاکە كەرىمى بىرائى دىنى فىرى خۆشە ويستى خواو مىھەرە باانىيە كەي كردىم. ئەمە مەسىلە يەك بۇوە هيىشتا كەس كەنگەشەي نەكىردووھ ئەو

مهسه له یه خوش ویستی خودایه! . چاوه بروانیه کم نقدی نه کیشا
که خودای گهوره و بهر نیعمه تی خوی دام. نه و برادرانه ای که
خوشیان ده ویستم له هه مهو شوینیکه و هانته لام. هه رو ها
خوای گهوره نیعمه تی چونه حاجی پن به خشیم. له هج
فیریووم که بتو خرم چهند گرنگه به شداری له "حقیقتی
نیسلام" بکم له گهان هر که سی. له لام گرنگ نیه خه لک له
موسیمان و غهیره موسیمان له گهان هاویان یان جیاوانن؟ هه رو ها
له لام گرنگ نیه خه لکی خوشی ده وی یان رقی لیمه نه وهی
له لام گرنگه ته نیا و ته نیا خوش ویستی و چاکه خودایه. نه وهی
من پیویستم پن یه تی ته نیا خوش ویستی خودایه. له گهان
نه مه شدا بتو ده رکه و خه لک مه تاده هات هر خوشیان
ده ویستم. به بن هزیه کی پوون نقد به مه دلم خوش بwoo. له
شوینیکی قورئاندا خویندومه توه نه گهر خودا توی خوش ویست
نه وا واله خه لک ده کات تؤیان خوشبوی. من خرم شایه نی نه و
هه مهو خوش ویستیه نیم. نه مه نه وه ده گهیه نی که نه و
خوش ویستی یه به هره و خه لاتیکی تری خودا بwoo. "الله اکبر رب
اغفر لی خطینتی وجھلی و اسرافی فی امری کله. وما انت اعلم به
منی. اللهم اغفر لی خطایای وعمدی وجھلی و هزلی وكل ذلك
عندي. اللهم اغفر لی ما قدمت وما اخرت وما اسررت وما اعلنت.
انت المقدم. وانت المؤخر. وانت علی کل شيء قادر".

۲- له ئایسلهندە

ئانا لىندا تروستادوقىر

۲۰۰۴/۵/۱۱

سەركۈزشتەكەم لەسەرەتاوه دەگىرمەوه. لەسالى ۱۹۶۶ لەشارقچىكى (Reykjavik) ئايسلەندە لە دايىك و باوكىتىكى ئايسلەندى و دانىماركى لەدايىك بۇومە. لەكەنیسىي لۆسمەرى تەعمىد (لەناو ھەلكىشراوم) كراوم. خانەۋادەكەم بەرەۋەشان كۆفرى كەنەدا چۈون. لەويش كە هيىشتا ھەر ساواببۇوم چۈوبىنە نېيوېرک. لەتەمنى شازىدە سالى قۇناغى دواناواھەندىم تەواوکرد. بپوانامەي زانكۆبىم لە زانكۆى (Mc Gill) ئى مۇنترىالى كەنەدا بەدەست هيينا. لەوساوه دەستم بەگەشت بەدەورەي جىهان كرد. خەريكى كارو ھەروەها خەريكى خويىندىن بۇوم. لەسالى ۱۹۹۰ مەوه

دانىمارك بۇتە بنكەي
گەشتەكانم بۇوه.
لەسالى ۱۹۹۷ كاتىن
لەقاھىرە خەريكى
خويىندى زمانى
عەرەبى بۇوم كچە

هاپئي يه کي ئىنگليزيم كه ئەويش مەسيحي بۇو، دانىيەك لە "پەرتوكى پېرىزى بە هەردوو بەشى پەيمانى كۆن و پەيمانى نوئى پېدام. بەمە دلخوشبووم، چونكە نۇرمۇق پېخوشبۇو كە بىزانم ئەو كتابە چى تىدايە. دەركم بەوهەكىد كە ئاسان نىبە بەخۆم بلىّم مەسيحي بىئەوهى دىراسەيەكى تەواوى ئەو كتابە بىكەم. سالى ۱۹۹۸ كاتى لە زانكۆ دىمەشق دەمھۇرىنىڭ كتىبى پېرىزىم لە بېرگەوه بۆ بەرگ خۇينىدەوهە تەواو بۇوم بۆم دەركەوت كە تۆماركىد. كە لە خۇينىدەوهە تەواو بۇوم بۆم دەركەوت كە هەۋدىزىيەكى گەورەو نۇر مەسىلە كە من لە گەلى ناسازىم وەك وېنەي خواو وېنەي ئافرەت لە پەيمانى كۆندا ھەيە بىيچگە لەو مەسىلەنەي كە (پۈل)لە پەيمانى نوئى نۇرسىيوبىتى، كاتىك لەبارەي پىاوه لە خوا ترسەكائىم (پېتەمبەرەكان) خۇينىدەوهەك (نوح، لوت، داود، ئەوانى تى) وام لىيەت رىزىيانم لەلا نەمىتى بەلام لە پەيمانى كۆن (موسا)م خۆشەويىست و پىئى مندە هوش بۇوم وەھەمان شتىشىم دەربارەي (عيسى) لە پەيمانى نوئىدا لەلا دروست بۇو كاتى كە تەوراتىم دەخۇينىدەوهە نۇرمەھولدا تەواوى تەلمۇدى جولەكە پەيدابكەم بەلام رەنج بەخەسارىبۇوم هەردەم گويملى دەبۇو كە جولەكە كان (بىيچگە لە چاكەكانيان) دان بەو كەسانە نانىن كە باوهەريان بە جولەكايەتى ھەيە. ھەروەها بۆم دەركەوت كە نۇرىبەي جولەكە بەلام ھەموويان نا زايىنەن و پالپشتى ئىسرائىل دەكەن. خۆم تارادەيەكى نۇدۇزى زايىنەن

بوم هروهه دژ به ئیسرائیل بوم و لایه نگری فەله سستینیه کان بوم. بەدوای ئاینیک دەگەرام کە ئە و کەسەی باوه پی پییەتی قەبولی بکات. لەدەرگای "بوزیهت" م دا بلام بقم دەرکەوت کە ئە و دینه بۆ من گونجاو نیه و بەکەلکى من نایهت، چونکە بوزیه کان باوه پیان بە خودا نیه. هرچى خۆم باوه پىكى بەھېزم بە خواھیه. لەگەن ئەمەشدا بوزیهت لەوەدا بەسودە چونکە پىگایەکى بە دىلە بۆ زیان، خۆم و دايىكم وا لىپاھاتبووين گفتوكۇ لە بارەی زقد لە رايەكانى ھندۇسىھەت بکەين لە سەر ئە و بىنمايە من خۆم زقد گرنگىم پى دەدا، سەبارەت بە خۆم، ھندۇسىھەت زقد خوداوهندى ھە يە.

بؤيە من ناتوانم ئەم
دینە قبول بکەم، لەمەش
زياتر ناتوانىت ببىتە يەكى
لە پەيرەوکەرانى ئەم
دینە. كاتى كورپە كەم

لە تشرىنى يەكەمى ۲۰۰۱ بۇو بەناوى (ئەندرييە عومەر)، پرسىياريانلىكى كەم دەرىدىم كە تعمىدى دەكەى وەنم نەخىر چونكە ھەستم كرد مندالىتكى بىن تاوان بىڭىمان لە ئاسمان تعمىد بىرى يان نەكرى زىزى لى دەگىرى ئەر چۈنلەك بى، چۇن دەتowanm بە مەسيحى دابىتىم لە كاتىك خۆم بە ئىمامدارىتكى مەسيحى دانانىتم ئەگەر خۆشم بە مەسيحى لە دايىك بىم و پەروەردە شەم مەسيحى بىن

له پاستیدا باوه پم به (ثالوث) سیانی و به (مهریه م) که دایکی خودابی و مهسیح که کورپی خوابی به مردنی مهسیح بۆ ئه‌وهی نیمه له گوناح پاک بکاته‌وه نه‌بوو، هه‌روه‌ها باوه‌پم بهو یه‌سوغه‌ش نه‌بوو که له‌سهر خاچ به ئارامی هاواري کردنی (خوايە...خوايە). بۆ به‌جيئت هي‌يشتم يان پشت گوييت خستم، چونكە يه‌سوع ده‌يزانى که خوائه‌وى ناردووه که په‌يامىك بگه‌يەننى، وا په‌روه‌رده و تەلقين درابووم که يه‌كى له هه‌ره دژو توندەكانى دژى موسىلمانان و ئىسلام بم، به‌راستى وابووم، نه‌مه راستى يه به‌له‌وهی بۆ قاهىرە گەشت بکەم بۆ دراسە‌کردنى زمانى عه‌رهبى نقد دژه عه‌رهب بووم به‌لام وام ده‌زانى خەتى عه‌رهبى خەتىكى نقدر جوانە، لە ئەمەريكا پى گەيشتم، په‌روه‌رده درام له‌سهر سەيركىرىنى ئە و فلىمە ئەمەريكيانەي که هه‌ردهم عه‌رهبى وا پېشان دەدەن کە توندېرەون و زنەكانيان سەركوت كراون و ديندارەكانيان دەمارگىرو توقينه‌رن، هه‌ردهم خەلکى ناسروشتى و نانئاسايىن نقدىيەي هه‌ره نقدى ئە و خەلکانەي که دژى عه‌رهبىن سەردانى ولاتە عه‌رهبى يەكانيان نه‌كردووه به‌لام راستى تەواو پىچەوانەي ئه‌وهى. له‌سالى ۱۹۹۹ گەرامەوه ديمەشق بۆ ئه‌وهى له بالىوزخانە كارىكەم لەۋى لەسالى ۲۰۰۰ ئەندازيارىتكىم ناسى ناوى (مهند) بولۇپاش ماوه يەكى كورت لە يەكتەر ناسىنمان ژيانى هاوسەریمان پىكھىتىنا. بۆ ئه‌وهى راستگۈزم من شووم بە مەند كرد چونكە خۇشم دەۋىست

هەرچەندە مولمانیش بوو بەلام
لەپاشان زانیم کە من بۆیە خۆشم
ویستووه چونکە نەک ھەر
مولمان بووه بەلکو مولمانیتکی
باشیش بسووه. پیشتر نقد
مولمانم لە دانیمارک و رۆژھەلاتی
ناوەراست دیت بوون. هەندی لەو
خەلکانه بەراستی بەریزبیون کەچى ئەو نەرم و نیان و ریزەم لە
کەسانی مەسیحی، بەهودی، بۇزى، ھندوسمی بەدی نەکرد.
وامدهزانی کە ھەموو ئەو مولمانانەی کە پییان گەیشتۈرم
ئىسلام دەنويىنن. کاتى ھەر پرسیارىمک لەبارەی ئىسلامەوە لە
مولمانیت دەکرد، سەرم سورىدەما لە وەلامەکەی، چونکە ھەر
ھەموويان خۆيان وا پیشان دەدا کە نقد شارەزان لە ئىسلام
ئەوانە ھەروەلاميان دەدامەوە نەگەر بەزانیارىيەکى ھەلەش
بووای ! ئەممەم دوايى بق پۇون بقۇو کە نەدەبوا ئاوا بۇوان بەلکو
دەبا بیان ووتبا نازانین يان دلىيانىن. ھەرگىز مەسیحىيەت يان
ھەر دىننیکى ترم لە کەسانى سەربەو دىنانەم پېۋەر نەدەکرد.
بەواتاي دىنەکەم لە کەسانى سەربەو دىنە نەدەيت، بەلام
ئىسلام لە ھەموو ئەو عەرەبانە دەدىت کە دەمبىنەن ھەرچەندە
عەرەب ھەموو مولمان نىن ھەندىكىيان پرۆستانت و كاثوليك و
بەهودو درۇزو قىبتىن. ھەروەها زۆربەي مولمانان عەرەب نىن

لهوانیه ئەندۇنیسی و ھیندی، چینی، مەکدۇنی، روسى، ئەفریقى، بۆسىنى، ئەمریکى، ھیتر بن. بىتگومان ھەندى مۇسلمان ھەن عەرەبىن، وا پېروھەردە كرابۇوم كە لايەنگى ھېچ لايەك نەبەم بەلام ئەۋەشاش بۇو، بۆ ئەوهى ھەست بەوه بىكەي كاتىكى نىرى ئىم ويست. پاش چەند كاتژمېرىكى دۈورى دەرىۋە گەنگەشەو بىيانو ھېتىنانەوە لەگەل مىزدەكەم كەسىتكى عەقل كراوەم لى دەرچوو كە من بەرامبەر شتەكان وىئەيەكى تەواوم لەلا نىبە. لە مانگى رەمهزانى تىشىنى يەكەمى سالى ۲۰۰۲ لە مەھنەدى مىردم پرسى: كە ئەگەر پىئى خۆشە يارمەتىم بىالە خويىندەوە قورئان بە عەرەبى. ئەو كاتى نۇد كەم بۇو، بەلام نۇد بېذبۇوم لەسەر ئەوهى كە قورئان بە عەرەبى بخويىنمەوە بەهاوكارى وەرگىرانىكى باش، كاتى قورئان كتابى پىيغىزى ئىسلام خويىندەوە بۆم دەركەوت بەپاستى كىتىبىكى ناياب و تابلىق زانستىيە، پالپىشتىكى بەھىزى ئافرەتە ھەموو ئەو كەسانەيى كەدەربىارەي ئىسلام خويىندبۇومەوە نۇوسەرە كانىيان نامۇسلمان بۇون، ئىسلاميان نۇد بەخراپ پىشان دەدا نۇرپەي ئەو كەسانەيى لەدۇرى ئىسلام دەنۇوسن نۇد جار بەشىك لە قورئان وەردەگىرن و بەشەكەي تر فەرامۇش دەكەن و ئايەتەكانى قورئان بەمەبەست يان بەھەلە وەردەكىپن، ئەوهندە عەرەبى فيرىبۇوم بۆ ئەوهى بىزانم كە ئەوهى جاران دەربىارەي ئىسلام خويىندووتەوە تەواو ناكۆكە لەگەل ئەمەي ئەمېق لەزىدەرەي رەسەنى خۇزى

دەخوینمەوە ئای کە قورئان چەند زانستیبی و چەند پر
مه عریفە یە ئەوهی پیغەمبەر محمد (صلی الله علیه وسلم)
دەربارەی کونی پەش و گەشتی بۆشاپی ئاسماو و DNA
زانستی بۆماوه (الوراثة) و پەرهسەندن و زەھوی ناسى و
دەربیاناسى و گەشەکردنی کۆرپەلە و ژىدەری ئاوی بۆزیان
وتويەتى ، تازە بەتاژە ئەم ھەموو شتە بە يارمەتى تەكەنلۆزیاى
سەرددەم بەدەركە و تۈون ! .

پېشتر ھەرددەم وام بەرگوئ
دەكەوت، کە قورئان لە
گەوهەردا بىنجە لەوهى کە
تەنبا كۆپىيەكى قەلپى كىتىبى
پېرقدە هىچى ترىنە، بەلام
ئەوهى جىنگاي سەرنجە ئە

ھەموو مەسەلە زانستيانە لە قورئاندا باسکراون و لەمەمان
كانتىش دىزىداونەتەوه بەھىچ جۇرى لە كىتىبى پېرقدا باس
نەكراون ! حەپەساوو مەندە ھۆش ببوم كە چقۇن كەسىتك ۱۴۰۰
سال بەر لە ئىستا شتىكى ئاوا زانستى بنووسى ؟ ھەندى لە
بېرۋەچە زانستيانم تەنها لە قورئاندا دۆزىەوه. ئەوسا بىرم
كىدەوەو لەدلى خۇمدا وتم: ئى. زاناكانى عەرەب، فەلەكتىسانى
عەرەب، بىركارىناسان و وىنەكىشانى نەخشە ئەوسا نقد
پېشىكە و تۇو بۇونە. لەوانە يە ھەندى لەوانە پېكەوە كىتىبىكىان

نووسیوه که به شیوه یه کی ناراسته و خوژیده ری زانیاریه کانی تهورات و ئینجیل بوبی؟ لەپاشان لەمەم کۆلیه وە بۆم دەرکەوت کە شورشی عەرەبی زانستی لەدواى هاتنی ئىسلام سەریهە لداوه نەك لەپیشی وەك زەنم وابۇو! . لەپاشان لەپىگای خویندنه وەم بۆم دەرکەوت کە موسىلمانەكان باوهېيان وايە كە قورئان لەپىگاي فريشته جبريل بۆ محمد ھاتووه و قورئان خۆى بەردەۋامى و درېزە پېندەرى پەيامى خوايە. ھەروەها خویندەم وە كە موسىلمانەكان باوهېيان وايە كە ھەندى بەشى تهورات و ھەندى بەشى ئىنجیل كە لەبارەي عىسى دەدوى، خواى پەرەردگار بەسروش ناردويەتى. ھەر موسىلمانەكان بە "رب" - پەرەردگار "نالى" "الله" بەلكو عەرەبە يەھودى و مەسيحى يەكانيش ئەوها دەلىن. موسىلمان رىنى ئىبراھيم، سليمان، موسى و عىسى و نوح و ھەموو پېغەمبەرەكانى كەتكىپى پېرىزى دەگرن. جىڭ لەمانە قورئان ناوى چەند پەيامبەرىيکى ترى تىدىايە كە بۆ گەلانيان نىئىدرابون بۆ ئەوهى پىاوى چاك بن و خودا بېرسىن. دەوتىن كە بوزاش پېغەمبەر بۇوه، بەلام ھەروەك چۈن عىسى داوابى لە خەلگ نەكىدووه ئەو بەرزىر لە پەرەردگار بېين، بوزاش ئەوهای نەگوتىوه! عىسى خۆى تەنبا بە پەيامبەرى پەرەردگار داناوه. ھەروەها موسىلمانەكان باوهېيان وايە كە محمد دوا پېغەمبەرى ھەتا جارىيکى تر مەسيح دىتەوە سەر زەۋى. لە قورئاندا ھاتووه كە خواى كەورە دەتowanى تارمايى بخاتە سەر چاومان، دىلمان

گران بکات بە جۆری نە توانین هیچ ببینین. هەموو شت له قورئاندا به ویستی خوایه، ئەگەر خوا ویستی لە سەر ئە وە بى لە پەیامی قورئان بگەین، ئەو تىدە گەین. لە ۲۰۰۲/۱۲/۱۲ خەونیکم بىنى باوھر ناکەن! ئەو خەونە هانى دەدام كە زیاتر بیربىكەمەوە بە تىفکرينىتىكى قولۇرتهوە لە دين بىروانم.

خەون لە ئىسلامدا نقد گرنگە. رافە كردنى خەونىش خۇى لە خۆيدا زانستىكە. قەت بىرم نە كردىقۇوه كە رۇزى دادى پىويستم بە دين بىي. بە پاستى دين ھىدى وايلىكىدم كە شەيداي بىم، بەلام خۆم قەناعەتم وابوو كە باشم و پىويستم بە دين نىيە. لە دلى خۆمدا گۈنم چى دە بىي ئەگەر باوھر بە خوا بىنم چەند بەشىك لە دينە كان هەلبىرىم و دىنىتىكى تېتكەلى تايىھەت بە خۆم پىتكىتنم، لە مانگى يەكى ۲۰۰۳ دەستم كرد بە سەير كردنى ھەندى لەپەرەي ئىنتەرنېت لە ھەندى وشەي وەك "ئىسلام"، "قورئان"، "مولسّمان" ھەندى كەپام. لە ئازارى ھەمان سالدا كە لە زىدى خۆم بىووم بەدەرفەتم زانى كە لە گەل يەكى لە برادەرە ھەرە نزىكەكانى خۆم كە ئايسلەندىيەكى مولسّمانە بدۇيم. خاتونە كە ئامۇزىگارى كىردم كە وەركىپانىتىكى مەتمانە كراوى قورئان بە ئىنگلىزى ھى عبد الله يوسف علی پەيدا بکەم بىن ئەوەي لە گەلى

دەقى ئەسلى قورئان بخويىنم. لە نىسان ئەو وەرگۈزانەم پەيداكردو پاشتم پى بەست. لە ئاياري ۲۰۰۳ بىرادەرە مۇسلمانەكەم بە سەردانىتىكى هاتە لامان و دوو ھفتە لەلامان مایه وە. لەو ماوه يە دەستمان كرد دواين لە قورئان. لەئاكام بە بىرادەرەكەم وەت: پېمم خۆشە قورئان تەرجومەي ئايىسلەندى بکەم، ئەويش وەتى: ئەو خەونى منيشە. رىتكەوتىن كە پېكەوە ئەو كارە بکەين. وەختىكى بەسودمان لەگەل يەك بەسىرىزد ھەمۇو رۇزى ھەر خەريكى گفتۈگۈ بووين لەبارەي يەھوديەت، مەسيحىيەت و ئىسلام. لە كۆتايى لە چوارى حوزەيرانى ۲۰۰۳ بېيارمدا كە بەفرىمى بىبىمە مۇسلمان بۆ ئەوەي بىتوانم حەجىش بکەم. بېڭۈمان كە بۇومە مۇسلمان تۇوشى چەندەھا گرفت هاتم، بەلام من لەسەر بىنەماي تىڭەيشتن ئىسلام ھەلبىزاد. خۆم ھەتا شووم بە مەند كرد ھەر مەسيحى بۇوم، بەلام من ھەركاڭ لەگەل ئەو لەگەنگەشە دابۇوم. پىياوه كەم و دايىك و باوكەم و ھەموو بىرادەرە رو خەلکانى دەهورو بەرم چاك دەزانىن كە من نۇد توندم لەسەر پاي خۆم، بەپاستى پىزىم بەلام بىرته سك نىم و نۇد پشتىوانى لە مافى ئافەرتۇ مرۇۋە دەكەم، كەس ناتوانى پاي خۆى لەسەرم بىسەپىتىنى، بۇيەش كە بۇومە مۇسلمان لەسەرقەناعەت و زانستەوە پەكم بەكەس نىيە .

كورئان چۆن کاري تيّكىرىدەم ؟

بەرلەوهى بىمە موسڵمان يەك شەممە يەك لە مانگى شوباتى ۱۹۹۷ كاتى لە قاھيرە بۇوم گويم لە زەنكى كەنيسە و بانگى نويىشى موسڵمانان بۇو. لەگەل سەدای ئەو بانگە فرمىسىك لە چاوانما هاتە خوارى. شتىكى نۇر سەيربۇو، چونكە من ھەتا لە ماناي و شەكانى بانگىش نەگە يىشتىم بەلام ھىنىدە كارى ليكىرىدەم گرياندىمى! كاتى قورئان دەخويىنمه وە هەست بە بۇونى دەكەم لە جەستەمدا، لە ناخىدا شتى پىم دەلى ئەمە راستە. خۆ من تەورات و ئىنجىل و كتىبى بوزاو ھندۇسە كام خويىندۇتە وە بەلام مېچيان نەيان توانيوھ كارم لېيکەن و بمگرىيەن. بە راستى قورئان لە ھەموو كتىبە دىنىيە كانى تر ئاللۇزترە. ھەرچەند دەيخويىنیە وە، زياترى تىدەگەي لەھەمان كاتدا پرسى ترت لەلا دروست دەكتات. قورئان ھەر دەم هانت دەدا كە بە دواي زانيارى و زانست بىگە پىتى. لە ھەر خويىندە وە يەكى نويىدا، شتىكى نويىت بۆ دەردە كەۋى. بە راستى قورئان پېرىتى لە نەھىتى. ئەگەر ھەموو ژيانىشىت ھەر بە خويىندە وە بە سەر بىبە ئەوا ھەرشتى نوى دەدۇزىيە وە. لە پىتگاى ئىنتەرنېتە وە ھەندى بىرادەرى ترى موسڵمان ناسى. لە كاتى گەرانم لە ئىنتەرنېتدا سايتىكى ئىسلامى ئايسلەندىم

بەناوی <http://www.islam.is> دۆزىيەوە. پەيوەندىم بە نووسەرى ئەو سايتە كرد لەكاتى سەرى سالى ۲۰۰۴ راپورتىكم كە بەناونىشانى "ئىسلام لە ئايسلەندا" نووسى بۇو بۇ رەوانە كردىن. ئەو نووسەرە خاتۇونە داواى ليڭىرمى كە من و برادەرە كەي ترم قورئان بۇ زمانى ئايسلەندى وەربىكىپىن. بەلىنمان داوه ئېمە ئەو سى ئاقرەتە ئايسلەندىيە قورئان بۇ ئايسلەندى وەربىكىپىن.

٤- لە ئیسرائیل

لە رۆژنامەی (ساندی تايمزى) بەروارى (١٨)ي ئابى ٢٠٠٢ عوزى محنامى لە تەل ئەبىب وتارىكى بەناوى "زانايەك لە رىگاى ئىنتەرنېتەوە دەتوانى خىزانتىكى جولەكە بەرهە ئىسلام ئاراستە بىكاب" بلاوكىرىۋەتەوە يۈسفو لۇنا كۆھىن ئەو ئىن و مىردى بۇون كە لەگەل ھەر چوار مىنالەكانيان لە سالى ١٩٩٨ دادا لە وولاتە يە كىرىتۇوه كانى ئەمريكاؤھ گەيشتنە ئىسرائيل ئەو ئىن و مىردى نەندام بۇونە لە بىزۇتنەوەي نايىنى توندىپە و ناسراو بە بىزاشى (شاس). ئەوانە لە مىيىبۇو خەونىيان بەوه دەدىت كە لە ئىسرائيل بىزىن، ھەر كە گەيشتنە ئەوئى مىنالەكانيان ناردە قوتايخانەي جولەكە كان بە جۆرى مىنالەكان لە ھەشتى بەيانى يەوه ھەتا ئىپوارە لە قوتايخانە بۇون، (يۈسف كۆھىن) ش ھەر خەريكى دىراسە كىرىدىنى تەورات بۇو، زۆربەي كاتى خۆى بۇ ئەمە تەرخان

کردبوو. له شەویکى ھاویندا (کۆھىن) له گەل كەسى بەناوى (زوهدى) لەرىگاي ئىنتەرنېتەوە دەكەۋىتە قىسە وباس، دايىلۇگەكەيان دەربارەفەلىسەفە و ئاين دەبى، بەم جۆرە واى ليھات كە زۇر بەپەرۋەشەو چاوهپىرى وەلامى ھاۋپىيە نەناسراوه كەى بىن. ھەندەى پى ناچى.

(زوهدى) خۆى پى دەناسىنى كە ئەو يەكىكە لە زاناكانى ئىمارەتەكانى كەندابى عەرەبىيە و يەكىكە لە ئەندامانى كۆمەلەى سۆفى گەرى. بىرۋادارەو ھەمو توقسە ئايىنەكان وەك توپۇزۇ رەۋۇزەكەن ئەنجام دەدات. (کۆھىن) واى ليھات بە بەلگە كانى زاناكە رازى بىت، دانەيەك لە قورئانى پىرىزى لە شىخەكە وە بەدەست دەگا. بەلام ئەمە لە خىزانە كەى دەشارىتەوە، دوايسى هيىدى هيىدى رەگەزپەرسى جولەكە كانى بۇ رۇون دەبىتەوە لە بەرئەوە كە قورئانى دەخوتىنېتەوە زىاتر بەرەو ئىسلام دى. دوايسى (شيخ زوهدى) دەتوانى قەناعەت بە (کۆھىن) بەھىنى لە سالى ۲۰۰۱ بچىتە بەرەي قودسى رۇزمەلات تا لە نزىكەوە چاوى بە زانايانى ئىسلام بکەۋى ئەم كارە ئاسان نىيە و پېپەتى لە مەترىسى بە تايىھەتى بۇ جولەكەيەك كە بەرگى تايىھەتى خۆى پۇشىبىن بەلام (کۆھىن) بەوهى كە دەيەويت بۇ (كنىس) بچىت، بۇ ئەنجام دانى نوپۇشى ئىوارە بەم بىيانوو سەرەتا دەچۈوه لاي زانايانى ئايىنى ئىسلام دوايسى بۇ (كنىس). (کۆھىن) چىتەنەيتىوانى ئەوهى لە دلى پەنكى خواردبۇوه لە ھاوسەرە كەى بشارىتەوە، بۇيە رۇزىك بە (لۇنائى) خىزانى دەلىن كە لەوانەيە بېتە موسىلمان.

ژنه‌کەشى دەست دەکاتە قورئان خويىندن لەئەنجام ھەردووکيابان دەچنە دادگاي شەرعى له قودسى رۆزىەلات بۆ ئەوهى لەوئى ماوهى يەك لەگەل دادوهرەكان يەك و دوو ببىنن و موسڵمانبۇنى خوييان رابگەيەن. (كۆهين) تەمەنلى سىوشەش سالە ناوى خۆى دەکاتە (يوسف الخطاب) وە ھەروەها ناوى مەندالە كانىشى كۆپى بۆ ناوى موسڵمانان كۆپە گەورە كەيان تەمەنلى دوازدە سالە ئىستا ناوى (عبدالعزيز) وە خىزانە كەشى ناوى (لۇنا) يە ناوى خۆى دەكۆپى بۆ (قەمەر) تەمەنلى سىوچوار سالە مەندالە كانى ترى (حەسيبە) كە تەمەنلى ھەشت سالە و (عبدالحميد) چوار سالانە. (لۇنا) بەعەربىيەكى خراپ تىكەل بە زمانى ئىنگلېزى قىسە دەكاو عىبرىش دەزانى بەلام پاش نەوهى بۇونەتە موسڵمان عىبرى بە ويستى خۆيان بەكارناھىتىن. بەراسىتى ئەمە دىاردە يەكى بىۋىنە و بىن ھاوتا بۇو، راستە پىشتر ئافرهتى جولەكە شۇويان بە موسڵمانان كەردووھ چونەتە سەردىنى مىردىھ كانىيان بەلام ئەوهى يۈسف ولۇنا كۆھين زۆر سەيرە چونكە تەواوى خىزانە كە بۇونەتە موسڵمان. لە چاپىتكە وتنىكى تەلە فزىونى ئىسرائىلى كەنالى (TV10) يۈسف كۆھين ئەو سەرگۈزشتەي موسڵمانبۇنى خۆى بۆ ھەۋىزىنە كە خۆى ئاوا دەكىپىتەوە. پىيموت: "ھەۋىزىنە كەم بەراسىتى زۆرم خۆش دەوئى، ھەر بۆيە دەمەوئى لەگەلت ھەر راستىگۈبم. قورئانم خويىندىتتەوە لەگەل ھەموو شتە كانى ھاۋپام و باوه پەپتەنداوە. بۆيە ھەرچەند خۆم وابنۇيىم كە جولەكە يەكى دىندارم درۆت لەگەل دەكەم".

قەمەر خەتابى موسىمان و لۇنا كۆھىنى جولەكە

لۇنا كۆھىنە قەزىيىن يۈسف كۆھىن ئاوا سەربرىدەي ژىان و موسىمانبۇونى خۇى دەگىرىتىوه: لەسالى ۱۹۶۸ لە دايىك و باوكىتكى جولەكە لە مەغrib لە دايىك بۇوم. لە تەمنى شازىدە سالى مەغribim بەجىبەشت و چوومە قوتاپخانە يەكى ئابىنى تايىھەت بەكچان لە منهاتنى ئەمەريكا. لە تەمنى هەۋىدە سالىدا كۆھىن ناسى. لەپاشان ژىانى ھاوسەريمان پىتكەپتىناولە بىرۇكلىن نىشته جى بۇوين. ئەو شويىتە كۆمەلگا يەكى زىاتر جولەكە نشىن بۇو، بەراسىتى هەركىز لەنیتەندى كۆمەلە ئابىنە كانى جولەكەدا ئاسوودە نەبۇوين. بېپارماندا كە داھاتوپك لە ئىسرايىل بۆ خۆمان مسىزگەر بکەين. بەلى خۆم و پىاوه كەم و چوار مندالە كەمان

هاتینه ئیسرائیل و لە کۆمەلگای جولەکە نشینی گوش کاتیف گیرساینەوە. لەویش توشی شوک بسوین چونکە نەک هەر دژواربیو بەلکو مەحال بتو لەوی ئیدارە بکەین. ناچار ئەویشمان بەجێھیشت. لەجی یە نوییەکەش کەوتینه ناوچینیکی نارقشتنبیر. رەفتارە ھۆڤانیه کەيان تەواو رەفتارو گوفتاری مندالە کانی خوشیان روختادووه. دەتوانم بەراشکاوی بلیم لە ملیونیک مندال، مندالیک نادۆزیه وە رەفتاری جوان بیت. ویرای ئەمەش سروشتی جولەکە ئاوايە کە زقد رقى لە تاکی ناجولەکە دەبیتەوە. رۆژەک پیاوەکەم پیتی راگە ياندم کە قورئانی خویندوتەوە و بۆتە موسڵمان. بەراستی ئەو هەوالە بق من ھیدمەکی دژواربیو، چونکە ئیمەی جولەکە وا پەروەردە کراوین کە رقمان لە ھەموو ئابینیکی تر ببیتەوە... ناشزانم بۆ ھیندە خۆويست و خۆ بەپەسەندتر دەزانین؟! پیاوەکەم پیتی وتم: لۇنا گیان تۆ ئازادى دەتوانى

له سه ر دینی خوت بمینیه و هو هر هاو سه ری منیش بیت، چونکه له ئیسلامدا زن نازاده هر له سه ر دینی خوتی بیت و جوله که ش به به شیک له "اهل الكتاب" داده نرین بقیه ده توانی هر له سه ر دینی خوت بی. دوو هه فته دوای ئه و قسانه هی میرده که م، منیش ده ستم کرد به خویندن و هوی قورئان ئه و هه موو پرس و کله له بی له میشکم دابوو و هلامی هریه که یامن له قورئان دوزیه و هو. له ئا کام خوشم به ویستی خوم مسلمان بوم و ناوی خوم گوپی و کرده "قه مهر خه تاب" و ئه و شوینه جوله که نشینه مان به جیهیشت و پوومان کرده به شی رقزه هلاتی قودسی مسلمان نشین. له وساوه هر له وی ده زین. به راستی ئیستا هه ست به ئاسوده بیه کی زور ده که م، چونکه به راستی له ئیانی کی ئامانجدار ده زیم.

٤- چل و پینج گەشتیارى يابانى دەبنە ئىسلام لە ئىران

چل و پینج
گەشتیارى يابانى
ئەندام لە گروپەكانى
گەشتیارى يابانى
سەردانى ئىران
دەكەن. لەميانى
سەردانەكە ياندا،

لەپاش خوپىندىنەوهى قورئان و لە ئىسلام گەيشتن، كۆبۈونەوهى يەك
لە تەھران لەگەن حوجەتى ئىسلام (محمد محمد ئاراكى)
سەرۆكى "رىتكخراوى ئىسلامى بۆ رۇشنىپىرى و بەرددەۋامى) دەكەن.
لەو كۆبۈونەوهى يەدا هەر ھەموويان ئىسلامبۇونى خۆيان
رادەگەيەن. محمد ئاراكى لەميانى كۆبۈونەوهى كەدا دەلى: "ئىمە
ستايىشى ئەو توپىزىنەوانە دەكەين كە ئەو تازە موسىلمانبۇوانە
ئەنجامىيان داوه ھەروەها موسىلمانبۇونەكەشيان زقد بەرز
ھەلدى سەنكىتىن". ئەو گەشتىارانە ئەندامى گروپەكانى
گەشتىارى يابانىن كە دىياركراون بۆ راگە ياندى ئاشتى و دادوھرى
لە جىهاندا. ئەوانە لەميانەي گەرانىيان بەدواي ئاشتى و دادوھرىدا
بە ئىسلام ئاشناكراون. لەپاش ئاشنابۇونيان بە ئىسلام، پېيان
خۇشبوو كە بىنە موسىلمان.

٥- بىلا پوشى ئاي لەم بىلا پوشى يە؟!

ھەرزەكارىك بۇوم لە شارىكى دوور لە ھەموو كۆبۈونەوەو
كتىپخانەو مزگەوت دەزىيام... لەو شارەدا بىرۇكەى دوان لە¹
حىجابم لەلا دروست بۇو... ئەو حىجابەى كە پىشتر ناوم لىتىابوو
زىندانى ئافرهت! ھېشتا ئەو بىرۇچكە راڭەياندىنميەم وەبىرم
دىتەوە كە لە تىكۈشانى يەكى لەو خوشكە موسىلمانانەى
فەرەنسا دەدوا.. ئەوسا حکومەتى فەرەنسى بىيارىكى
دەركىرىبوو بەوهى كە ناھىلىنى هېچ موسىلمانىك بە حىجابەوە لە²
خويىندىن بىت... ئەو خوشكە ھەموو ھەولۇپىكەلىكەى بۇ
ئەوهبوو كە بە حىجابەوە بخويىنى! ئەوسا ئەمۇوت ئەوانە
بەراستى كەم ئاقىلۇنەفامن خەبات لەپىتاوى چى دەكەن؟!
خەبات دەكەن لەپىتاۋ ئەوهى خۆيان لەزىندانى حىجاب بىنىن؟!
بەراستى ئەوانە چۈن ئەوه قەبۈل دەكەن... بەراستى ئەوانە
ھېمىاى شەرمەزارى ئېمە ئافرهتى فەرەنسان! ! شەرمەزارى...
ئەرى واتاي ئەم وشەيە گەورەيەم دەزانى؟ (حىجاب
بەشەرمەزارى بىنانى!) ئەمېق دەركم بەوه كەردىووه كەئەوسا
چىمگۇتووه! بەراستى شەرم لە خۆم دەكەمەوە كە جارىكى تر

وشهی ئەوها بەزارم دابىت.. ئەوسا هەردەم لەوە دەگەپام ئاخىر حىجاب خىزى پەيوهستە بەئىسلام؟ خۆم زەنم وابۇو كە حىجاب پياو بەسەر ئافرهەتى سەپاندوووه، چونكە پياو هەردەم لوتبەرنو غىرىھى بەرامبەر ئافرهەت ھېيە ھەر ئەويش ئەو حىجابەي سەپاندوووه بۆ ئەوهى ئافرهەت لەو زىندانەي حىجاب بىنیت... پاش ئەوهى بە كالورىيام وەرگرت، بۆ خويىندىن چۈومە شارىيکى گەورە. لەۋى پەيتاپەيتا ھەقىقەتى ئىسلام بۆ پۇون بۇوه دىلم ھىدى ھىدى رۇناھى باوهېرى ئىسلامى تىدا بىرىسکە دەدا ھەتا دەھات ھېمنىز دەبۈوم و كەمترىش نىگەران دەبۈوم و تىپامان و بىركرىنەوەم زىاتر دەبۈو... ھېشتا ئەو ئافرهەتە موحەجەبەيم دېتەياد كە لە مىتىق لەبەرامبەرم دانىشتبۇو.. ئەو ئافرهەتە وەك ئەوه وابۇو كە چەند سالىيەك پىش ئىستا دىتىبۇوم... نەمدەتowanى چاومى لەسەر ھەلگرم... ھەرتەماشام دەكىد. بەراستى جوان بۇو. بەلام جوانى ئەو جىاوازبۇو لەو جوانىيە ئىئمە دەيزانىن. ھەستم دەكىد كە رۇناكى ئىمانى لە روخسارى دەبىنم بى ئەوهى تىپگەم ئىرەبىم بەو رۇناكىيە ئىمانىيە روخسارى بىلد لەۋى رىيک بەرامبەرم بۇو. بەراستى ھېم، ژىكەلە، پاك بۇو. ئاشتى و تەناھى و نازدارىت لە روخسارى دەخويىندهو. كاتى رؤىشت، بۆ يەكەمجار بىرۆكەيەك و تىپۋانىنىيکى چاكم لە بەرامبەر حىجاب بۆ دروست بۇو. چەند رۇذىيەك تىپەپىن، بەلام وىنەي ئەو ئافرهەتە ھەرگىز هىزو بىرى لىم جىا نەدەبۇوه. چەندەها پرسىيار لە

میشکمدا دههاتن و ده چوون.. به ته اوی له گژ فکران
 پاچو بیوم.. بۆچى... بۆچى ئەو خاتونه حیجابى پوشیوه؟!
 ئەو ھەموو ئاسووده بىي چىه پوخساري گرتقۇوه... بۆچى؟!
 دەبىن حیجاب ژىدەرى ئەو ھەموو ئاسووده بىي و تەناھىيە بىت؟!
 ئەمە واپلىكىرم كە بچە كتىخانە كان بۆ ئەوهى ھەندى كتىب
 بخويىنمه وە... ئەو ھەموو خويىندە وەم بۆ ئەوه بۇو بۆ ئەوهى ئەو
 مەسىلەيم بۆ ىپۇن بىكەنەوە... ھەر خويىنده وە، ھەر خويىنده وە
 هەتا لە كۆتايى تىنگە يىشتىم كە ئەو حيچابە پارىزەر و رەحمەتە بۆ
 ئافرهەت... ھەرچەند تەواو قەناعەتم بەمە نەھات، بەلام لەمەمان
 كاتىشدا چىتىر دىرى حيچاب نەبۈوم. كاتىك لە خويىندە وە كام
 لەبارەي حيچابە وە تەواو بۈوم.. دوا و شەم ئەوه بۇون... لەوانەيە
 رۇذىكى بىت...! ئەو رۇزەھات... بىنەوهى بىر لە مەسىلەكە
 بىكەمەوە... ھەروەھا بىنەوهى بىزانم بۆچى؟ لە رۇذىكى ھاوين
 بە خۆم كوت "ھەول دەدەم..." "سەرپۇش" نەك "بالاپۇش"
 بېپۇشم. دەلىم سەرپۇش چونكە خۆم بەشىوه يەكى گشتى ھەر
 جلم پۇشتە و درىز بۇون، بۆيە ھىچ كىشام سەبارەت بە
 پەيدا كىرىنى بالاپۇشى يەوە نەبۇو! ھەر دووكم پۇشى و
 مەناسە يەكى قولىم ھەلکىشى او چۈومە دەرەوە! كەلكە لە يەكم لەلا
 دروست بۇو لە دلى خۆم وتم بە دەستى خۆم، خۆم خستە نىيۇ
 حەشامەتى درىندان. ھەر كە چۈومە دەرەوە ھەموو شتى بەرەو
 باشتىرين ئاقار رەوتى خۆى وەرگرت بەلام ئەمە زۇرى نەخايىند.

هەرنزوو ھەستم بە ئارەقەيەکى سارد كرد. ھەستم بەنيگاو تىلەچاوى خەلک دەكىد لەسەر خۆم. ئەمە شتىكى سروشىتىيە! بۇ نەبە جىڭەي سەرنجى خەلک! لەنئۇ گەرمابىي مانگى تەمۇز دابۇوم ھەروەھا رەشپۇشىتىكى لەپىن تا تۆقى سەربۇوم! ھەستم كرد سروشىتى نىم، ئاسايى نىم! خەرىك بۇو پەشىمان بىم لەو ئەزمۇونە! ! . تەواوى رۆزەكە تۈرپەبۇون تەواوى ناخمى گىرتبوو. بەچاوى خۆم دەمارگىرى مەرۇفەم دەدىت. ھەندى پەق بۇوم. ئەو كەسەئى دېقەتى دەدامى منىش بە كەمىيەوە لېم دەپۇانى ھەتا چاوى لەسەرم لادەبرد. كاتى ئىتىوارى بەمېتىق گەرامەوە. دوو گەنچ هاتنە ئەو فارگۇنەكەي من. يەكىن لەو دووه حەشىشە دەخوارد، ئەويتريان بىرەي فرده كىرد. ئەوسا لەدللى خۆمدا وتم ئەوە ئەو رۆزەيە كە لىيىدە ترسام. بەراستى خراپىم لىيىدە قەومى، چونكە ئەو حالتەي ئەو دووه تىيىدان بەراستى ھەلاكتى من دەگەيەنى چونكە چىتىر لەو دووه چاوهپى دەكىرى! ھەردووك بە ما توھماوارو فيكەوە گۇرانىيان دەھوت. كاتى دەرگاكە داخرا ھەردووك رېك بەرامبەر من بۇون چاوابيان لە چاوم دەچەقى ھەردووك تەماشىيان كىردىم... باشم لەبىرە كە لەپاش ئەو تەماشا كىردنە چى بۇویدا! ھەردووك ئەوهى لەدەستيان بۇو (بىرەوە حەشىشە) لەپشت خۆيان شاردەوەو لەبەردە مەرا رەت بۇون وەك بلىرى شەرمەزارن! بە دەنگىكى نزەمەوە پىييان وتم "السلام عليكم" و چۈونە پشتەوە خۆيان كەياندە

ها پیکانیانه و...! منیش و هلام دانه وه "وعليکما السلام" لیزه دا بقم ده رکه وت که ئامه به راستی په یامی راسته و خوی خودای خالیقم بو وه رزگاری کردم! زهرده خنه يه کم کردو له دلی خومدا گوتم "ئیستا تیگه يشتم که ئه و حیجابه بق زیانه" سوپاسی خودای خالق ده کم که به ره و رؤناکی باوه په ناراسته کردم... ئام ریگایه... ریگای باوه په زور دریژه و پریه تی له میخنه تی که سوکار، برادر، دیراسه به لام باوه پم وايیه که سروشتنی ئه و ئیمانه وايیه به سه ریخنه ت زال ده بیت! . ئه وه چند سالیک به سه رچوو، من هه رئه و حیجابه ده پوشم. کاتن يه کن به چاویکی که مه وه سه یرم ده کات له غه بیری زهرده خنه يه ک بق نه و کسه هیچ و هلامی ترم له لانیه. زهرده خنه تی ناشتی و تنه اهی، زهرده خنه تی ئافره تیکی موحه جه بهی کامه رانی و به خته و هری و ئاسوده يی لیده تکن.

٦- لە چىن

س. س. لاي

خۆم بەپەسىن
لەناوچەيەكى چىنىم،
ھەموو خانەوادەكەم
ھەر لەكۈنەوە
(لەباپىرانەوە) بت
پەرسىت و مەردە
پەرسەن ھەر لە

مندالىيەوە وا فيئر كرابووم كەچەندەها خوداوهند ھەن: خوداوهندى
بەزەيى، خوداوهندى سامان.. هەندى. ھەموو سالىتىك زۇر لە باپىرەم
دەپارامەوە بۇ ئۆھى لەگەل خۆى بىبات بۇ پەرسەتكەي
خوداوهندەكەمان تا بىپەرسىتم لە راستىدا كاتى مندال بىووم بە
ئەقلى مەنالىانەم ئەو ھەموو خواردىن و خۇراكەي بىخ خوداوهند
دازرابۇو تەواو سەرنجى راكىشابووم.. باوهېم وابۇو كە تامى ئەو
خواردىنانە زۇر خۇشتىرە لەوانى مالەوە و شويىنى تىر، چونكە ئەوانە
وەك پەرسەتنىك پېشىكەش بە بونەوەرە مەنن و بەھېزە كان
كراون! ھەروەها ديمەنى "خوداوهند" زۇر لېلى بۇو، ديمەنى

هندئ له و بتانه وات لیده کهن که بترسی هندیکی تروات
لیده کهن هست به جوانی بکه‌ی! رؤذیکیان پاره‌یه کی کاغه زمان
سوتاند. خود او هنده که‌ی خومان بی په رست نه ویش به‌گر
تیبه‌ردانی بخور به و پاره‌یه، به‌وپه‌پی بی ده‌نگی چاودیزی نه و
تقوسه‌مان ده کرد به‌پاستی نه مه کاریگه‌ریه کی گه‌وره‌ی له‌سر
عه‌قلم دروست کرد تقد به‌هیوا بوم له‌دلی خوم که رؤذیک دابی
بتوانم له ووشانه بگه‌م که باپیره‌م به بتنه‌کانی ده‌وت، هروده‌ها
هیواردار بوم له و همو نهینی و تله‌که بگه‌م که باپیرم له‌گه‌لن
ئه و بردنه جادوویانه به‌کاری ده‌هیننا. خوم له شارق‌چکه‌یه کی
موسلمان نشین هاتم نه ویش شارق‌چکه‌ی (برونای)ه، سوپاس بوق
خوا له قوتا بخانه‌یه ک بوم تقدیه‌ی قوتا بیه کان موسلمان بون.
نه و رؤذه‌م به‌بیردیت که یه‌کن له هاویکان چیرزکتیکی وینه‌داری
کالته ئامیز هینتابو له وینه‌کان دیمه‌نی سزای دوزه‌خ
پیشاندرا بوبو، نه وسا له وینانه نه‌گه‌یشت. گه‌شته‌که‌م له‌یه‌کن
له‌وانه‌کانی جوگرافیا ده‌ستی پی‌کرد کاتن نه و پرسیاره کرا: چون
هموومان ده‌توانین نه‌سهر روحی زه‌وی رابوه‌ستین و برقین به‌بن
نه‌وه‌ی فری بدری‌ینه ده‌ره‌وه‌ی بوشایی تاریک. گه‌پامه‌وه مالی
مه‌ست بـنیگه‌رانی ده کرد له‌وباره‌یه له‌مامم پرسی، مام
ئاموزگاری کردم که له هـمو شـتـیـک بـلـیـم (بـوـچـی) له و رـؤـذـهـوه
هر دـهـلـیـم بـوـچـی؟ بـوـچـی. سـالـی ۱۹۸۸ مـؤـلـهـهـکـی خـوـیـنـدنـمـ لهـ
(به‌ریتانیا) به‌ده‌ست هـینـا بـهـلـام خـومـ هـهـرـگـیـزـ نـهـوـهـمـ بهـ خـهـیـالـدـاـ

نەدەھات و ئىشم بۆ نەکردىبوو، ھەموو ئامانجم لەزىاندا ئەوهبوو كە بىمە كەستىكى دەولەمەندو بەسۇودو دايىكوباوكم نۇد شانازىم پىبكەن و تاكە رىيگا بۆ دەستت هيتنانى ئەمە بىرىتى بۇو لەھى كە بىم بەپزىشك، لەلایەكى تر ھەرگىز ئەو رۇذەم لەياد ناجىت كە بىن تاقەت و دەرهەتان لە رۇخ تەختى ھەرگى داپېرەمدا دانىشتىووم تا گىانى دەرچوو. لە كۆلىزى كچان بۇوم بە قوتابى. ھەموو ئەوهى دەربارەي نىسلامم دەزانى، سەرەرای ئەوهى كە چەند

ھاپىيەكى موسڵمان
ھەبۇو، ھەروەھا خۆشم
لەۋلاتىكى موسڵماننىشىن
ژىابۇوم، ئەوهبوو كە
موسڵمان گۇشتى بەراز
ناخۇن، لەرمەزان

بەرقۇقۇ دەبن. ئەزمۇونم لەگەن موسڵمانەكان دلخۇشكەر نەبۇو
ھەرچەندە ھەستىكى سەيرم ھەر لەتەمەنى حەوت سالىيەوە
ھەبۇو كە رۇزى دى منىش وەك مامم دەبىمە موسڵمان. ھەرگىز
رۇزىك لەبارەي نىسلامەوە لەكەسم نەپرسى چونكە دەترسام ئەم
بايەتە بۆ خۆى پەرۇشم بىكەت و ئەمەش دەيتىساندم و نۇد
ترىستىكى دەكرىم! لەكاتنى دىراسەكەم لەو كۆلىزەدا، شەۋىئك
خەونىتكىم بىنى لە خەونەكە گويم لە بانگىكى تەقىنەوە بۇو.
بەرەو ئاراستەي دەنگەكە چۈوم. لەبەرددەم دەرگايەكى گەورە

که به خهتی عهده بی لیینوس را بیو، راوه ستام. ئه وسا نه مزانی واتای ئوههی نووس را بیو چی بیو. ئه و کات نووسینم به عهده بی نه ده زانی هستیکی قولم به تهناهی و ناشتی هست پی کرد شویته که همووی به گلوب رووناک بی قوه، خه لکانیکم بینی به جلی سپی نویزیان ده کرد، ئه و هسته که هاستم پی کرد زقد مه زن تریبو لهوهی بتوانم ده ری ببیرم. نقدی دواتر نقدم له خو کرد بی را فه و لیکدانه وهی ئه و خونه پرسیارم له کچه براده ریکی موسلمانی (مالیزی)م کرد ئو ویش له وه لاما و تی: ئوهی بینیوته (تیکه بینه له خوا) له گهل ئه و گفتگویه که یه که م گفتگو بیو ده ربارهی ئیسلام یارمه تی دام که پرسیاریکی نقد ده ربارهی ئیسلام بکه م که چهنده ها سال هزدی داگیر کرد بیووم. به رده وام وا تیگه یشتبووم که موسلمانه کان که سانی خراپن که سانی ناموسلمان ده چه وسیننه وه، ئه و ساله گه پامه وه (برونای) به خانه واده که م وت، ئه م سال ده مه ویت بجه سیمه وه چونکه زهینم باش نی یه ناتوانم ئه و نامانجهی ئیشی بوده که م بی پیکم. هاستم ده کرد که شتیکی له هموو گرنگتر هه بیه که ئه و هموو ساله ئیشی بوده که م و خانه واده که م به هانای داوا کاریه که م نه هاتن، ئه مهش بق من چاوه پی نه کراو بیو بقیه له سر ئه م حاله تی بیز کردن وه به رده وام بیووم، شه وو رقد ده گریام چونکه جگه له ده نگ دانه وهی بانگ گوییم له هیچ ده نگیکی تر نه ده بیو وام لیهات بیو هه تا نزیکترین ها و پیم وای ده زانی شیتم ثوانی یه که م

لەگەل نەو موسڵمانی کە فەرمایشتنی دینەکەی پەپرەو دەکات لەگەل کچە ھاوبىی زەمەنی مەندالىم بۇو. ئەویش نەوسا ھەر خەریکى نوئى كىدەنەوە ئىممانى خۆى بۇو نقد

شت لەو فېرىيۇم نەوە ئىزىاتر لەتى فېرىيۇم لە پەفتارەكەيدا بۇو نەوە يەكەم جار بۇو کە نىسلام بەشىوهى پراكتىك ببىنە وەك (نوئىزۈقۇقۇ... نەوانى تىز) ئەوھا رۇقۇقۇ گىرتىن تاقى كىردى وە ھەولىمدا بۆماوهى دووسالان تا سىسالان تەنبا خواردىنى حەللان بخۇم بەلام خالى وەرچەرخان لەزىيانم نەو کاتە بۇو کە ھەموو زانكۆكانى پزىشكى قبوليان نەكىردم بىرم لەناوه جوانەكانى خوا دەكىردى وە بەلىئىم بە خوادا کە ئەگەر بىت و لەكولىزى پزىشكى وەرىگىرىم باوهەر بىتىم بە ھەموو ئەوشستانە ھاوبى موسڵمانە كانم پىيان وتووم خوا ھەميشە ئامادەيە و گۈئى لە ئاخاوتىنەكەم دەبىى، رۇذى دواتر بەشىوه يەكى موعجىزە ئاسا پىيان وتم ھەرچەندە يەكەم جار وەرنەگىرای بەلام نىسسال وەرگىرای! لەپاش نەوە چىم بق دەمەنیتەوە، جىڭە لە وتنى "لا الله الا الله".

محمد خاتم الانبیاء لله".

۷- له بولیفیا

دانیه ل سار اقیا

له بولیفیای ئەمریکای باشور له دایک بیووم، کاتن تەمەنم
حەوت سال بیوو چوومە ئەمریکا. ئىستا تەمەنم بیست و دوو ساله.
ئىستا له ریستون له فیرجینیا دەزیم له سەر ریبازی کاسۆلیکی
پەروەردە کرابووم، هەرچەندە رگیز خۆم بە کاسۆلیکی
دانەدەنا، له بەرایی زیانم قەت دیندار نەبیووم بەلام باوهەرم
بەخواو ئەوهە پەیوەستە بەخرا هەبیو خانە وادەکەشم هەروا
بیوو، له دەسپیتکی ئەم سالدا تزیکەی حەفت ھەشت مانگ پیش
ئىستا بە حىسابى خۆم زیانیکی ئاسوودە دەزیام کاریکی مۇوچە
باشم ھەبیو، ئۆتۆمبىلى خۆم ھەبیو له ھەمووی باشتە تەمەنم
بیست و يەك سال بیوو، پاش ئەوهە لە کارەکەم تەواو دەبیووم،

دە چوومە يانە یەکى
وەرزشى بۆ مەشق كردن،
لە پاشان لەوهەختىكى
درەنگى شەو ديدارى
ھەندىك بىرادەرم دەكردو
لەو مەيغانە دەچۈپىنە ئەو

مهیخانه یا ده چجوبینه ههندی یانه‌ی شهوان یان پیکه‌وه لهشوبینیک کوده ببوبینه‌وه. ئه‌مه بۆماوهی سالیک رهفتاری رۆزانه‌م ببوو. لەئازارى ۲۰۰۱ ههندی کیشەم بۆ دروست ببوو، چونکه کاره‌کامن به‌ئاسایی بەریوه نه‌ده چوون. توشی ههندی گرفتى کۆمەلایتى ببوم. دايک‌و باوکم به‌و شیوازه‌ی ژيانم رانی نه‌بوبون. نقد جاران هر که ده‌گەپامه مالله‌وه ههندی گرژى و زویربوبون مالله‌وه‌د گرتەوه. وېپای ئەمەش لەه‌مان کاتدا توشی ههندی گرفتى مالیش ببوم. ئه‌مه بەھۆی ئەوه ببوو، چونکه من پاره‌ی خۆم لە ههندی "کاتى خوش" بەفېرۇ دەدا. گرنگىم بەوه نه‌دەدا کە لەچى خەرجم دەکرد. هەتا دەھات قەرزە‌کامن لەسەر کەلاکە دەبوبون. هەر ئەمەش دەبیوه ھۆی ئەوه کە باج و خەرجىيە‌کامن مانگانه درەنگ بدهم. پېۋىست ناكە بلېم کە ئەو هەمووه ژىدەرى گرژى و نىكەرانى من ببوو. ئەم هەموو ئارىشىيە نقد گوشارى بۆھىنام بەجورى واھستىم دەکرد کە لەوانەيە شىت بىم. دەسته وەستان ببوم نەمزانى چ بکەم. بېيارمدا کە مالىي بەجى بەھىلەم بۆ ئەوهى نەختى لەو گوشارو پالەپەستق دەرروونى و ماددىيە، کە خەریك ببوو بمخنکىتى، رىزگارم بىت بەھۆيەك خۆشم نازانم چى ببوو ئەو رۆزه مەيلم بەلای ئەوه داچوو کە نىمىلە كەم بکەمەوه و بىنام چىم بز هاتووه. کە تۆرى زانىارىم كرده‌وه كچە برادەرىكى خۆم لە تۈرەكەدا توش ببوو. سلۇoman لەيەكتىكىد. ئەو تىپپىنى كرد کە ئاخاوتىنە كەم و كەم دەدويم. لىتى پرسىم ئاخۇ

ساغمو هیچ کیشه یه کم نیه. لهوه لاما و تم ئاسایی نیم! هروهها پیمگوت خه ریکه ئیره به جىدەھیلەم و نازانم چى بکەم! ئەویش هەر ھەندەی گوت: بېرىز نويىز بکە! من بچم نويىز بکەم؟! قىسەكەیم پەد كرده و گوت: نازانم چون نويىز بکەم! جارىكى تر ھەروتى: بېرىز نويىز بکە، منىش جارى دووهەم ھەر پەتكىرده و. هەروهە پیمگوت دەبى بېرۇم و كۆمپىيۇتەرەكەم كۈزاندە و چۈمىھ نەھۆمى سەرەوە ھەر كە نزىك بۇوەمە لەدەرگا، شتى بەرەو دواوه پايىكىشام پىك لە بەردەم دەرگاكەم پاوهستا بۇوم. لەشۈين خۆم پەق بۇوم، سېپبۇوم جوولەم لە بەر بىرا. ھەموو گىيانم دەستى بە لەرزىن كرد! پاش چەند خولەكىڭ چۈمىھ نەھۆمى سەرەوە و نويىزم كرد. ئەوسا بە ئەزمۇونىك داچۈوم ھەستىم بە بۇونى خودا كرد. بەراسىتى ھەستىكى خوش و كارىكەر بۇو. رەۋىسى دواتر لەخەو ھەستام بەلام مرۆغىتىكى تربۇوم ھەموو گىيانم ھەر چالاکى بۇو. بېپارمدا رېگاى پاست بىرمە بەرۇ پەوتى ژيانم بگۇرم. دەستىم بە خويىندە وەي كتىبى پېرىۋىز كرد ھەروهە ھەموو يەك شەموان دەچۈومە وە كەنيسە. لە بەرایى نىسانى ۲۰۰۱ بېپارمدا بە قوربانىك زىاتر لەخوا نزىك بىمەوە. وازم لە خواردىنى گۇشتى چىل و مريشك و خواردىنى دەرىيابى و بەراز ھىئنا. لەوساوه ھەتا ئىستا ھەر بۇوه كىم. پاش دوو مانگ ھەندى ھەنگاوى گىرنگم نا لە بوارى بەر زىكردىن وەي دەررۇونىدا. بەلام ھېشتا ھەستىم بە نەبوونى شتىك دەكىرد. ھەستىم دەكىرد كىتماسىيەك دەمەھەزىنى،

بۆيە كە قسم لەگەل براوهەرەكەم دەكىد (كە ئەوشەوە پىيىگوتەم بىرۇ نويىز بکە) پىيمگوت كە هەست بەچى دەكەم وە وەبىرم هاتەوە كە ئەو موسڵمانە! . پاش ئەوهى كۆمپىوتەرەكەم بەجيئىشت، بېپارمدا كە لە چىھەتى ئىسلام بىكۈلەمەوە. ھىننە كۆلەوار بۇوم لەبارەي ئىسلامەوە هەتا نەمدەزانى كى خوايى موسڵمانانە وامدەزانى كە موسڵمانانەكان خوايىكى تايىھەت بەخۇيان ھىيە. ھەركە قورئانم بۆ يەكە مجار خويىندەوە ئارەزۇرى خويىندەوەم تادەھات زىاتر دەبۇو! ھەركە شتىكم لە قورئان دەخويىندەوە. ھەستم دەكىد كە ئەمە دەزانم بەو خويىندەوە تەنها بىرەوەریم دەبۇزاندەوە. پاش ئەوهى بىنەماكانى ئىسلام فىرىبۇوم گەيشتمە ئەو ئاكامەي كە خۆم ھەر لەبرايى موسڵمان بۇومە پىمنەزانىيە. لەكتى خويىندەوەمدا لەمپەرېك لەرىگام دروست بۇو كە دەبۇو بەسەرى زال بىم ئەو ناستەنگەش ئەوهبۇو يەسوعى مەسيح كىيە؟ لەبرايى پىيىگە يىشتم وافىئر كرابۇوم كە يەسوعى مەسيح خودايە! كوبى خودايە! ئەمپۇ تەواو گەيشتۈممەتە قەناعەت و چاك دەزانم كە يەسوعى مەسيح - سەلامى خوايلىبىي - پىغەمبەرە خودا نىيە زۇر پىيىستم بەو راستىيە بۇو بۆ ئەوهى لەگەللى بىسازىم و بىزانم ھەروەك چۈن ناوى خۆم دەزانم. دەبۇو باوهەر بەوە بەھىنەم. نۇدم نويىزكىد. زۇد لەخوا پارامەوە بۆ ئەوهى پىنگائى راستم پىشان بىدات. زۇد گەپام و توپىزىنەوەي نۇدم كىد. ھەر لە خويىندەوەي

قورئان و کتىبى پىزىز بەرده وام بىعوم، پاش بەراوردى ئەو دوو كتىبە، لەماوهى ھەفتەي كۆتايى ئابى ۲۰۰۱ ھەستم كرد خواي گەورە بەرەو ئىسلام ئاراستەم دەكەت، ھەستم كرد كە ئىسلام سەرپاپى تەواوەو ھېچ كىتماسىپەكى تىدا نىھ. ئىمامەن ھىتنا كە يەسۈو مەسيحە پىغەمبەرى خوايە لەپاشان لە مىزگەوتە ناوخۆيىھەكان و مەلبەندە ئىسلامىيەكان گەپام و كۆمەلەي دالاسى ئىسلامىم دۆزىيەوە دىدارىكەم لەگەلن يەكتى لە ئۇستادەكانى ئەو مەلبەندە سازداو لە (۳۱) ئابى ۲۰۰۱ شايەتمانم ھىنناو ئىسلامبوونى خۆم پاگەياند. ھەركە گەپامەوە بۆباوهشى ئىسلام، سوپاس بۆخوا زىيانم تا بلىي خۆش بۇوه. خواي گەورە بەختىكى گەورەي پىّبه خشىم. ئاسودە كەمى كىرده چەند جارە. خوشەويىسى و ھاوكارى و تىنگەيشتنى خەلکى پىّبه خشىم. لەمەدا ماللەوەمان پالپىشتم بۇون لەرەوشى من دەگەيشتن. لە خوا دەپاپىمەوە رۆژىك ئەوانىش بەرەو پىڭاى پاست ئاراستە بکات.

٨- لە کۆریای باشور

سی و حەفت سەربازی کۆری دەبنە مولمان لە کوردستان

"بۇمە مولمان چونکە ھەست دەکەم ئىسلام لە ھەموو دینە کانى تر ئىنسانى ترو ئاشتى پەروھرتە. دەتوانم بەم دينە لەگەل خەلکى ناوجەکە بەردەواام بەم، زەنم وايە كە ئەم مولمان بۇونەم نقد ھاواکار دەبىت لە جىبەجى كىرىنى ئەركەكەمان لە دووبارە بىنا كىرىنەوە ئاشتىدا" ئەمە ھەندى قىسى ئەو سەربازە كۆريانە بۇو كە بۇونەتە مولمان پېش ئەوەي ھىزەكانيان لەكۆتايى تەمۇزى ٢٠٠٤ بەرهە شارى ھەولىر بەپى

بکهون. له نبوه بقی رئیس جومعه سی و هفت که س له (یه کهی زه یتون) که ئه فسیری پله یه ک (سون هاین نیان) له هینزی تاییه‌تی لیوای یازده له گهان دابوو، بهره و مزگه وتن له (صامن - دوچنگ) له سینچول چوون و ئیسلامبۇونى خویان راگه یاند ئه و سه ریازانه بە گویره‌ی فەرموده‌ی پېغەمبەر (دېخ) جەستەی خویان شوشت و له کاتى كۆپۈونە وەی نویزى هەینى له و مزگه وتن بە ھاواکارى پېشەواى مزگه وتن کە موسىلمان بۇونى خویان راگه یاند. ھەموو موسىلمانه کانى مزگه وتن کە له گهان ئه و سه ریازە کوریانه لە یەك ریز راوه‌ستان نەمەش وەك ھېمایەك بۇ يەكسانى مرۆژە کان لە بەرامبەر خوادا. له پاشان ھەموو پېنگە وە نویزیان کرد ھەموویان ووشە کانى شایه‌تمانیان لە بەرگردبۇو. ئیماندارە موسىلمانه کان لە نویزە کانیاندا روو دەکەنە کە عبەی پېرۆز ئەمە دوپات دەکەنە وە کە ھەموو بران، سەبارەت بە و سه ریازە کوریانه کە بۇونەتە موسىلمان ئە و دەرفەتەی کە يەکهی زه یتون کە له ھەولیر بۆی فەراھەم ھېناون دەلیقەیە کى لە بارى بۇ رېکخستۇن کە بە و پەپى قەناعەتە وە ئیسلام بىناسن ئە و يەکه سەریازىھ سەریازە بى دینە کانى خۆى بۇ مزگە وتن (صامن - دوچنگ) ناردبۇو بۇ ئەوەی بتوانن له نیسلام بگەن چونکە ئەوانە رەوانەی ھەولیر دەکران خەلگى ھەولیرىش نۇرىيەی ھەرە نۇرى موسىلمانن له پاشان ئەوانەی له و بەرنامەيە بەشداريان کردبۇو نیسلام دلىانى ئاسوودە كردبۇو بۆيە بۇونەتە موسىلمان.

یەکن لە فەرمانبەرانی ئەو یەکە سەربازییە وتى: ئەوسازانە دينيیە گشتىيە لە جىهانى ئىسلامى بەرپايدا كارى لە دەروونى سەربازەكان كرد بۆيە لە شويىنە ئەگەر تۆ موسڵمان بى وەك غەربىتىك مامەلت لەگەل ناكەن بەلكو وەك يەکن لە خەلکى ناواچە كە مامەلت لەگەل دەكەن، موسڵمانان هەتا لە بەرهى جەنگىش ھېرىش ناكەنە سەر ئافرەت ھەرچى (بىك سى يۈنگ يۆكى) تەمەن بىستى دوو سالەى عەرىفى يەكەى زەيتۇنى لە بەتالىقىنى سوپاي يازدەدا دەلىت: لە زانكۆ پىسىقىريم لە زمانى عەرەبى وەرگرت بەلام كە قورئان خويىنده وە گىنگىھەكى گەورەم لەبارەي ئىسلامە وە لەلا دروست بۇو بۆيە بىپارمدا لەو ئەزمۇونە ئايىنە بىمە موسڵمان .

٩- لە ئىتالىا

دۇو باليۆزى ئىتالى موسىلمان دەبن

دەزگاکانى راگەيانىدىن لە نۆفەمبەرى ٢٠٠١ بلاۋىان كردە و كە توركاتو كاردىلى باليۆزى ئىتالىا لە سعودىيە لە حەوتى نۆفەمبەرى ٢٠٠١ موسىلمان بۇوه. كاردىلو لە سالى ١٩٤٢ لە دايىك بۇوه. باوكى دۇو كورپە دەرچۈسى زانكۈي ناپولى بەشى

زمانە كانى شارستانىتىيە كانى رۆژھەلاتىيە، بىڭۈمان بەھقى ئە توانتىه بىئىنە لە بوارى پىسپۇرى خۆيدا ھېتى ئەوا بەشىنگى نىدى لە ژىانى پىشەبى خۆى لە چوارچىوهى جىهانى ئىسلامىدا بۇوه (باليۆز بۇوه لەم شويىنانە، خەرتوم، ديمەشق، بەغدا، تەرابلوس، هەروەھا لە ئەلبانيا لە سالى ١٩٩١-١٩٩٣ لە تەنزاپىا

لەسالى ١٩٩٣ - ١٩٩٧). ئىسلام بۇنى كاردىلى دەرفەت بۇو بۇ راگە ياندىن كە باس لە بالىزى پىشىوئى ئيتاليا لە سعودىيە (١٩٩٤ - ١٩٩٥) (ماريو سينالوجا) بکەنەوە ماريو بەرلەوەي بىتە سعودىيە موسڵمان بۇوه، ماريو ئەو كاتەي لەسالى ١٩٨٧ نوينەرى ئيتاليا بۇوه لە نەتهوە يەكگرتۇوه كان موسڵمان بۇوه، هەرچەندە ئەمپۇ خانەنشىن بۇوه بەلام كەسىكى نىقد چالاکە بە جۇرى ئىستا بۇوه تە جىڭرى سەرۆكى رابىتەي جىهانى ئىسلامى بەشى ئيتاليا.

۱۰- له کنه دا

رۆمیه کی کەپیشتر کاسولیکی بووه ده لیت: فەرمایشته کانی ئیسلام له بارهی لیبوردەیی بەره و ئیسلامی راکیشاوم

۲۰۰۴ ئازاری ۲۸

(خەلکىکى نقد
ده يەويت بزانىت كە بۆچى
ئیسلام بە دينى خۆم
قبول كرد) ئەمە قسەي
(سەيد جەعفەر) بوو كە
پىت شىز رۆمیه کى
کاسولیکى بوو بەلام له

بىستەكانى تەمەنى بووه ئیسلام ناوى خۆى (جىف) بووه.
(سەيد جەعفەر) كاتىك بووهتە مۇسلمان قوتابى بووه له زانكۈى
تۆرنىق، ئەو ئیسلام بۇونەى لەسالى ۱۹۹۲ بە تەواوى روانگەى
ئەوی بۆ ژيان گۈپى، كاتىك عىراق كويتى لەسالى ۱۹۹۰ دا كىركەد
(سەيد جەعفەر) نىدىھە ئەو پارهى كە بۆ وەبرەتىنان
خىستبوویە كار لە دەستىدا، خۆى ئەلیت: (له بەرامبەر ئەم
مەسىلەيە دۆش دامام و چاوه پىئى وەلام بۇوم)، سەيد جەعفەر

لەكاتى قوتابىيەتى لەزانكۆ بۆتە برادەرى ھەندى گەنجى موسىلمان لەكاتى ھاپپىيەتى لەگەل ئەوانە پىرى جوان نەبۇوه شتىك بکات كە لەگەل داب و نەريتى ئەوان نەگۈنچى ھەر لەسەر ئەو بنەمايە كاتى فراشىنى لەگەل ئەوانە وازى لەخواردىنى كۆشتى بەرازو خواردىنەوهى مەى ھىنناوه. لەپاشان ھەر زۇو بېكەجارى وانى لەو دوو شتە ھىنناوه لەنڭامى گۆپىنى شىۋازى ژيانى (سەيد جەعفەر) بۇيى دەركەوت كە شىۋازى ژيانى ئىسلامى مانادارەو بۇيە بۆتە جىئى سەرنجى ھەر بۇيە لەكۆتاينى بېيار دەدات بېيتە ئىسلام و ژيانى تەرخان بکات بە پەيپەوکىرىنى فەرمایىشتە كانى قورئان. لە ھەفتەي راپىردوو لەدوا ئىتوارەي "ھەفتەي ناسىنى ئىسلام" كە كۆمەلەي قوتابىيانى موسىلمان لەزانكۆي شاهانە پىكىخستبوو، سەيد جەعفەر لەو ئىتوارە كۆرەدا وتنى: "يەكىن لە ئەدگارو خاسلەتكانى ئىسلام كە سەرنجى را كىشاوم پەيامى مەرۇقدۇست و ئايىندۇستانەي لېپوردەيى ئىسلامە بەرامبەر ئايىنه كانى تر".

ھەروەها سەيد جەعفەرى دەرچۈسى زانكۆي تۈرنتق دەبىزىت: "يەكىن لە پايدەكانى ئىمان ئەوهىيە كە باوهەر بە ھەموو پەرتوكە ناسمانىيەكان بىكەيت بۇيە بۆ ئەوهى موسىلمانىكى دروست بىت لەسەرتە كەتىبە پىرۇزەكانى ترقىبۇول بىكەي"، **ھەروەها دەلىت:** پىويىستە لەسەرمان ئايىنه كانى تىريش بخويىنىن و بۇيە بىتوانىن بىسازىتىن لەگەليان، ئىمە زۇد رېزۇ

قهدری پیغه مبه ران ده گرین ریزو قه دری (ئاده مو مه سیح، مه ریه م) ده گرین. "ئیسلام ده رگای کراي وه به بروی هر كه سیك پایه باوه پیيه بنه په تبیه کانی ئیسلامی قبول بیت، به واتای هه موو كه سیك ده توانیت ببیته موسلمان، يه کن له پیتویستیه سره کیه کانی ئیسلام ئه وه یه که په بیره وکه رانی ده بیت باوه په خوایه کی تاک و ته نیا بکن ئه و خوایه ش به خولقینه ری خویان بزانن". هروه ها له دریزه ئاخاوتنه که يدا و تى "ئیمه هر مسنه له بک له قورئان هاتبیت په سنهندو گویپایه لی ده بین هروه ها ئیمه روزانه پینچ نویزد که مین". سه يد جه عفر ده لیت "ئیسلام گرنگی چاکه کردن و هاوکاری به کزمه لی فیتر ده کات" چاکه کردن له گه ل خه لک هر ته نیا هه ستيکی ها که زایی نهیه به لکو ئه رکیکی مرؤفا یه تی و دینیه، ئیمه له سه رمانه يارمه تی ئه و که سانه بدھین که له ده برووبه رمانن و يارمه تی کیان و هران بدھین و هروه ها يارمه تی مرؤفا یه تی بدھین. سه يد جه عفر خوبه خشے له جوړه ها دام و ده زگای خیرخواری به حوكمی ئه وهی پیکی خوودی له مهی ده بیت وه بؤیه به شداریشه له ریکخراوی (دایکان له دژی لیخورین به سه رخوشی) سه يد خوی و تی که ئه و به جو ریک له جوړه کان به شداره له دوازده دام و ده زگای خیرخواری ئه و ده لیت: خه لکیکی نقد به هله له ئیسلام ده گه ن چونکه دام و ده زگای را گه یاندن به شیوه کی نادر و سوت وینه ئیسلام پیشان ده دات، وه

هەروهە و تى كە ئەو بە هەموو شىۋەيەك بەرهنگارى هەموو جۇرەكانى تۇقانىن دەكەت خۆى دەلّىن: "تۇقانىن لە ئىسلامدا پىئى پىئى نەدراوه ئىيمە شەپمان خۇش ناوىيت، شەپ چارەسەرى هېچ كىشەيەك ناكات، ئىسلام بەزەبى شىر بلاو نەبۇتەوه... نزىكەى ۱,۲ مiliar موسڵمان لە جىهاندا ھەيە، لە كەندادا حەفت سەد هەزار موسڵمان ھەيە لە مانگى رەمەزان لە پاشىئو (بەرەبەيان) هەتا رۆژ ئاوابۇون بەرقۇو دەبىن، سەيد جەعفر باوهەپى وايە كە رۆقۇو گرتىن ھەرتەنبا خۆ دۇورخىستنەو نىيە لە خواردىن و خواردىنەو بەلكو بىرىتىشە لە ئازادىرىنى عەقل لەبىرى خراب... رۆقۇو لە ئىسلامدا هەموو شتىك دەگۈرىتەوە خۆم والە زىيان دەپوانم كە تا رادەيەك لە خەلکانى تر جىاوازم. سەيد ئەلىت: ھەندى كەس پىيم دەلّىن تو لە خۇپايى كاتى خۆت بەفيپۇ دەدەپت بە باوهەپەينان بە خواو بە ئىسلام ئەو و تى: ئەو ھەركىز ئاوا بىر ناكاتەوە وە ئەم مەسىلەيە پەيوەستە بە ئىمامەوە بۆيە دەبىت باوهەپت بە خواو بە ئىسلام بىت .

11- لە هندستان

دكتۆر گامەلا داس پالیوراو بۇ خەلاتى نۆبل موسىمان دەبىت

بە پا سەتى ئازايىھ تىيە كى نىدى
دە ويست كە هي ندو سىيە كى
دەولەمەندو ناسراو موسىمان بىتت و
بى توانى خۆى لە بەرامبەر تۈپە يى
توندرە وە هي ندو سىيە كان بىگرى.
ئە و كەسە ئازايىھ دكتۆر (گامەلا
داس)ە. خاتتو دكتۆر گامەلا

شاعيرىكى ناسراوه لە سەر ئاستى جىهاندا. ھەروهە
چىرۇكتۇس و دە توانى زمانى ئىنگليزى و مالا يالامىھ بە پەپى
لىھاتو وىھ بىنۇسى. كتابتىكى ھې بەناوى (چىرۇكە كەم) بۇ
زىاتر لە پازدە زمانى بىيانى وەرگىردا وە، خاتتو گامەلا چەندەھا
خەلاتى بەھۆى نۇرسىنە ئە دە بىيە كانى وە بە دەست ھىتىا وەك
خەلاتى شىعى ئاسيا يى، خەلاتى نۇرسىنى ئىنگليزى و لاتە كانى
ئاسيا ھەروهە خەلاتى جىهانى ئاسيا .. هەند.

راگه یاندنی ئىسلامبۇونى خۆى كەلە ۱۹۹۹/۱۲/۱۱ لە كۆنگره يەكى گشتى (كاچىنى) شارەكەي رايگەياند، كارىنىكى لەناكاو چاوهرىنە كراو بۇو. لە كۆنگره يەدا خاتۇو د. كامەلاوتى: (من بەھىچ جۆرى دىرى ھىچ ئاينىك نىم، من تەنھائەو دىنەم هەلبىزاردۇوه كەئافرەت دەپارىزىت. د. كامەلا وەك زىربەي كەسانى تازە موسلمان بۇو ناوى خۆى گۆرى بۆ (كامەلا سوريا).

د. كامەلا چەند دىدارو چاوبىتكەوتىنىكى لەگەل سازدراوه لىرەدا تەنبا دوو لەو چاوبىتكەوتنانە دەخەينە روو ئەمەي خوارەوە بەشىكە لەو چاوبىتكەوتتەي رۇثنامەي (Times of India) لەگەلى سازيداوه.

- چۈن ئىسلامت ناسى؟

د. كامەلا : يەكم رۇوانم لەگەل ئىسلام لەرىگاى دوو مندالى موسلمانى كۆرەبۇو كەبەناوى (رەشاد ئە حەممەدو ئىميتىاز ئە حەممەد) بۇون كۆمەلەي نىتو نەتەوەبىي نابىنایايان بۇيان رەوانە كردىبۇو، من بەبىي بەرامبەر دەرسىم بەنابىنایايان دەۋووت و شىتم بۆ دەخويىندەوە هەر دوو مندالە كان لە (مامبى) لەمالى من بۇون، وەك مامقۇستايەك لەسەرم بۇوكتىبە پېرۇزەكانى ئىسلامبىان بۆ بخويىنەوە.

- چ شىتىك لە ئىسلام سەرنجى راكتىشاي؟

د. كامەلا: ئەو بالا پۇشىھى كەئافرەتى موسلمان دەپۇشىنى نۇد بەدلەم بۇو ھەروەها شىتىھى ژيانى دروستى كەئافرەتى

مسلمان تئی ده زیت.

- به لام حیجاب یابالا پوشی ئازادیت سنوردار ناکات؟

د. کامهلا: ئهو ئازادیم ناویت، چونکه پیشتر نقدم له و ئازادیم هەبۇو، ئازادی سەبارەت بە من وەك ژنیک بىرەتیيە له و بالا پوشیيە، من رېتنيشاندەرە كم دەۋىت كەزىانم رېتكەخات، خۇپاراستنم وىست نەك ئازادى، دەمەۋى پەيرەوكەرى بەرنامەي خوابىم، لەراستىدا له و بىستو چوار سالىھى رابىدۇو خۆم بىوردەم دەپوشى بىورىدە حىجابىتى ئافرهتى ھىندىھەندى جار دەمپوشى و پىتى دەچۈممە بازاپو كۆبۈونە وەكانى رۇزانەم ھەتا بۇ شوينى دوورىش ھەر ئە جەم دەپوشى.

ئەو ئافرهتە بىورىدە دەپوشى تەواو پارىزداوه و كەس دەست درېئى ناکاتە سەرد. کامهلا لە دىدارىتى تى لەگەل رۇزانامەي (Khaleej Time) كە لە ١٥/٢/١٩٩٩ لەگەل سازدراوه دەلىت: چاكەي ئەو دىنە بەخەلکى رادەگەيەنم، دەمەۋىت خەلکانى تريش ئەو خۆشى و ئاسوودە يىيان ھەبىن، بۇونم دەستم كەوتۇوه پاش موسىلمان بۇونم، بەوشە ناتوانم گۈزارشت لە خۆش و تەناھى و رەزامەندىھە بىم كەلەپاش ئىسلام بۇونم فەراھەمم ھىتاواوه لەگەل دەزىم و رۇزانە ھەستيان پىدەكەم ھەرگىز پىش لەنىسلام بۇونم نەو ھەستە پېلەخۆشىيەم لەزىانى خۆمدا ھەست پىتە كەردىووه بەنىسلام مبۇونم ھەست دەكەم بۇونمەتە كەسىكى خۆشە وىستو ھەروەھا پارىزداو.

- زیارتی مهکه‌ی پیرقدز دهکه‌ی؟

د. کامه‌لا: بیگومان
نه خزله‌ی مدینه‌ی
پیروزیش چندی زوو
پیمبکری له نامیز ده گرم.
- چی ده لین ده رباره‌ی ثوو
هموو هره شه و گله‌ی

هیندو سه تونده وه کان ناراسته و خوق لیت ده کهن؟

د. کامه‌لا: ثه و هره شه و گوره شانه نامترستین پولیسی
شاره‌کم داوای لیم کرد که پاسه‌وانم بق دابنین و چاودینی
ماله‌کم بکهن، به لام خوم قبولم نه کرد له پاش ثه و هی خوم
ته سلیمی خواه خوم کرد ووه پیویستم به پاراستنی مرؤفه نییه.
یه کن له ناوه کانی خوا (الحفیظ) بیگومان که خودا پاریزه ر بیت
من دلنيام که ده مپاریزی.

له چاوبیکه تنبیکی له گه ل که نالی تله فزیونی (Asianet ،

د. کامه‌لا ده لیت:

ره مه‌زان کاتی پاککردن وهی خود و زاتی مرؤفه. ره مه‌زان ثه و
ماوه‌یه که نیمه‌ی موسلمان تبیدا هم واز له گوناهه کانمان
دینین هم به ره مه‌زان گوناهه کانمان ده شوین و جاريکی تر
هه نگاوده نین به زه و که مالبون. له هندو سیه ت هندی نقوسی

خوشوشن له گوناه هه یه ئه ویش له (روباری پیغن) و نیاره‌تى په رستگاکان ئه نجام ده دریت له هئلیکى بېیهك چووی ئه وهی هندق سېکاندا ، ئىمەی موسلمان خۆمان له (روباری تەقوا) ده شۆین کە جاريکى تر له و روباره ده رده چىن هەموو گيانمان پاك دەبى!

بەلى رؤھمان له رووبارى تەقوا پاك دەبىتەوە خۆم ئىستا هەست بە ئاسوودە يەكى گەورە لەرقە و دلەمدا دەكەم ئىسلام دەلېفە يەكى پېسە رووهرى پى بەخشىوم بۆ ئه وهی له گوناھە كام راپردووم خوش بىت. هەست دەكەم خودا لىمعقۇشبووھە و منى وەك موسلمانىكى تۆ بەدارو پەشيمان بەرابردوو قەبول كردووھە. ئىسلام ژيانى پېرىتى گۈزىم و منى كەنج كرده‌وھە. تارىكايى لەلا راونام و رەحمةت و بەزه بىي خودا بۆ ژيانم بۇوھە تريفەي مانگو ژيانى نوتەك و تارىكى و جەھالەتى بەرەحەتى خوا بۆ رووناڭ كردىمەوە.

خەلکىتكى نقد گالتەم پېدەكەن نقد يكىشە پەشە تىزىركەدمى لىدەكەن و هەندىتكى تر نقد گوشارم بۆ دىئن بۆ ئه وهی پاشگەز بىمەوە. بەلام نەوانە هېچ كارم لىتاڭەن چونكە من خواي تاك و تەنبىاي خۆم دەزىتەوە. خۆم وَا خواي خۆم دەزىتەوە و اھەستەكەم كە خوداي شىكۆمەند دەرگاى بەھەشتى خۆى بۆ كردوومەتەوە و بەخىزەاتنم لىدەكەت، خۆم ئازابو خۆشى بەدۇو نىعەتى خودا دەزانم من تەواو بە خوداي خۆم رازىم.

١٢- لە هند نەو كەسەئى دويىنى مزگەوتى بابرى رووخاند، نەمرو داواي ليخۇشبوون دەكات

مزگەوتى بابرى بەر لە رووخاندى

مزگەوتى بابرى داواي رووخاندى

(شايف پرازاد) يەكىن بۇو
لەنپوان سەدان ھەزار لەو
ھندۇسانەئى كە ئاپقۇرەيان بەستبۇو
بۆ رووخاندى مزگەوت (بابرى)
ئەو مزگەوتە يە لە سەدەئى
شازدەھەم بىناكراوه، بەلام لە سالى
1992 نەو كەسانە دەيانويسىت
بېپوخىن لە شەۋىپنى نەو
پەرسەتكايىھەكى ھندۇسى بۆ
خوداوهندى (رام) دروستبىكەن.
لە كاتى رووخاندى كە كۆمەلە يە كى
ھار بە سەريلەند گۆي باڭدانى
مزگەوتە كە وتن (شايف پرازاد) كەرتىن پى درابوبو سەرقايدەتى
و مەشقى چوار ھەزار لەو ھندۇسانە بکات بۆ رووخاندى ئەم
مزگەوتە لە پېشەوهى نەو كەسانە بۇو بۆ رووخاندى مزگەوتە كە.
كانتىك (پرازاد) بىنى بلەند كۆيە كە بەزه ويدا دەكە ويت خۆشى

همووگیانی داگرت و هاوایی کرد (رام.. رام). باوکی (پرازاد) یه کن له سهر کرده کانی (سنهنگ پاریفار) بیو هموو ئندامه کانی خانه واده کهی دهستیکی بالایان هه بیو له رووخاندنی مزگه وته که. ئهمه چهند سالیک به رئیستا روویداوه له یادی ههشت سالهی رووخاندنی مزگه وته که به واتای به دروستی له شهشی دیسمبری ۱۹۹۲ ئه و (شايف پرارازده) که شانازی به رووخاندنی ئه و مزگه وته ده کرد ئه مرق هر ئه و شايفه داوای لیخوشبوون و لیبوردن له خوای گهوره ده کات به رامبه ر به و توانه که حفت سال به رئیستا ئه نجامی داوه شايف ئه مرق به رقزووه و له په شیمانیا هر ده گریئ له نویژه کانی داوای لیخوشبوون له خوی ده کات، رئیستا شايف پرازاد موسلمان بیو ناویکی نویی له خوی نایه ئه ویش ناوی (محمد مهد مستهفا) ئه و (محمد مهد مستهفا) یه ناوی ئه و کسه که شايفی فیری بنه مايه کانی ئیسلام کرد.

ئه و گوپرانکارییه که له دلی شايف روویدا

رۆژنامه (مالایان تیوس) لە رۆژی ۱/۷/۱۹۹۹ بـلـاوـی کردوته و. هر زوو پاش تیکدانی مزگه وته که شايف ههستی به دل ته نگیه ک ده کرد ویژدانی ئازاری دهدا وای ههست ده کرده که توانیکی ئه نجام داوه، له سالی ۱۹۹۷ بـهـنـیـازـی پـهـیدـاـ کـرـدـنـیـ کـارـ چـوـوـهـ (شارـیـقـهـ) هـرـچـهـنـدـهـ لـهـوـئـ کـارـهـکـیـ بـهـدـهـستـ هـیـنـاـ

بەلام نیگەرانی قەت لى جىيانەدەبۇوه
لە چوارى دىسمېرى سالى ۱۹۹۸
لە كاتىكدا لەشەقامەكانى شاريقە
دەسۈورپايدە گوئى لەوتارى ھەينى
يەكتى لە مزگەوتە كان بۇو كە بەزمانى
ھىندى بۇو كە گوئى لەوتارە
راگرت ھەستى كرد كەئەمەشتىكى
جىاوازە بۇيە پېتى خوش بۇو گوئى
لەتەواوى وتارەكە بىت، پەيامى خوا شۇپشىكى لەوبەشە زيانى
كەما بۇو دروست كرد. لە و رۆزەو بەبەردىۋامى گوئى لەو جۆرە
وتارانە دەگرتەتا شۇرۇشەكە لە دلى تەواوپۇو، خوايى گەورە
رىيگائى راستى پى نىشان داو جەھالەت و نەزانىيەكەشى پەرسەو
بلاو بۇوە كاتى شايىف موسسلمان بۇو ناچار بۇو موسسلمان
بۇونەكەى لەندامانى خىزانەكەى، كە زورىيەيان ئەندامى چالاكن
لە حىزبىيەكى ھىندۇسىدا، بشارىتەوە.

ئىستا شايىف لەخوا دەپارىتەوە كەئەندامەكانى خانە وادەكەى
ھەمان پىيگائى راستى بىگرنە بەر.

شايىف دەلى: لەرۇنى رووخاندىنى مزگەوتى بابرى حکومەتى
ھىندى نەك هەر ھاندەر بۇو بەلكو يارمەتى خەلکيان دا بۇ
رووخاندىنەكە، ئەمپۇشايىف بەبەردىۋام ھەپەشەو گورەشە لى
دەكرى لەلایەن حزبى ھندۇسى (جاناتاي ناسىيونالىيەستى)

ھەروهە گەقى ئەوهى لېكراوه كە تىردى بىن ئەگەر
 بگەپىتەوە ھىند بەلام (مەممەد مىستەفا) ئى نۇى و شايف پرازادى
 كۆن ھەركىز لەئىسلام ھەن ناگەپىتەوە ئەگەر لەپىتاوهش
 بىكۈش، ئىستا حەفەد سۈرەتى قورئانى فيرىبووه و زۇر شەيدا يە
 بۇ ئەوهى تەواوى قورئان فيرىبىن، شايف ئاواتە خوارە كە بىبىتە
 باڭگەواز كارىك بۇ ئىسلام بۇ ئەوهى بىتوانى نەزانى لەرۇوي خەللىت
 لا بەرى و بۇ ئەوهى بىتوانى رۇوناكى خوا بىبىن لەكتايىدا دەلىت
 ئەو دەستانەي مىزگەوتى باپرىان رۇوخاند ھەر ئەو دەستانە
 جارىكى تر ئەو مىزگەوتە بىنا دەكەنەوە.

١٣- لە ئىنگتە را

گەشتە كەم بەره و ئىسلام

يۇقۇن رىدىلى

پە يامنېرى پېشىووی نۇڭنامەي (Sunday Express) ئى بەریتانى پاش ئەزمۇونىكى سەرەنج راکىش لە ئابى ۲۰۰۳ موسڵمان دەبىت

ئىسلام لە جىهانى ئەمپۇ تاپادە يەك لەھەمۇ ئايىتىكى تر دۈوچارى هەلە تىكە يىشتن كراوه هۆى ئەو شىۋاىندىن دەگەرتىه و بۇ ئەو شىۋاوازە پەزىپاگەندە يەي

كەشىۋەي چاخە كانى ناوە پاستى وەرگىتوو و سالانىكى نۇرە توندرە و دەمارگىرە مەسيحىيە كان بەسەر كە تووبىي لەننۇخە لەكدا بىللىرى دەكەنە و لە سەر ئەو بىنە مايە تۈوشى شۆك نە بۈوم لە وكار دانە و ھىستىرييە دەزگاي راگە ياندىن لە بارەي مەوالى موسىلمانى بۇونى من نواندىيان ھەندى لەو دوانانەي راگە ياندىن

نفویه پویان ده کردمه وه تابلتی هیچ و پوچ و کم بون هندی روزنامه نووس هندی پرسیاری گه مژه بیان لیکردم پرسیاره کانیان کیمسیه کی ته اوی پیوه دیاربوو به جورئ ناچیته خانه‌ی تویزینه وهیان تیگه يشن. يه کن له و روزنامه نووسانه به وه تومه تباری کردم که من به حکومی ئه وهی ده روز لە زیر ده سه لاتی بزاشی تالیبان بووم له فغانستان بووم تووشی نه خوشی ده روونی هاتووم!

گه شته که م له شوینیکی ناویست و نابه دل دهستی پیکرد. ئه و شوینه زیندانیکی تالیبان بوو! تالیبان به تومه تی هاتنه ناو ئه فغانستان به شیویه کی نافه رمی له لایه کو خوشاردن وهم له جل به رگی روپوشی ئه فغانیداللایه کی تر ده ستبه رسه ری کردووم. روزتیکیان له و زیندانه پیاویکی ئایینی مسلمان سه ردانی کردم و لیپرسیم که پام ده ربارة هیسلام چونه هروهه پرسی که دهمه وی ببمه مسلمان؟! به پاستی له وی توقی بووم. له وی بق ماوهی پینچ روزی یه که م توانی بووم خۆم دوور بگرم له مهربابه تیکی دینی له ولاتیک که ئیسلامیه توندره وه کان حوكمی ده کەن ته اوو گه يشتبوو مه ئه و قه ناعه تهی ئه گەر بمگوتبا نه، هە تامىرن رجم ده کرام! پاش بېرکردن وه يه کی نقد سوپاسی ئه و پیاوەم کردو پیمگوت دژواره ئاوا بېپار له سەر شتى بدهم كەتھاوی ژیام ده گۆپى! بۆیه بېپاری دین - گۆپین له زینداندا کاریک دژواره. به لام بەلینم بەو پیاوەدا ئه گەر ئه وان بەرم بدهن و

بچمه وە لهندهن تەواو ديراسەئ ئىسلام دەكەم. ئەو وەلام و
بەلئىنە خەلاتەكەي ئەوه بۇ منيان گواستەوە بۆ زيندانىتكى كۆن
له كابول.

لەو زيندانى كابول له گەل شەش مەسيحى دەمارگىر، زيندانى
كرام ئەوانە بە تۆمەتى تە بشىرى گىرابوون، بەواتاي خەربىكى
هاندانى موسلمانان بۇون كە دىنى خۆيان بىگۈپن و بىنە مەسيحى .
پاش چەند رقزىكى كەم بە بىن ئازاردان ئازادكرام "ئەو
بەردانەشم بە فرمانى (مەلا عومەرى) زەعيمى روھى تالىبان بۇو"
بە پاستى چاودىريانى زينداكە زقد بە رىزو قەدرەوە مامەتلەيان

لە گەل دەكردم، بۆيە
وەك بەلئىنم پى
دابوون سۆزەكەي
خۆم هيئايەدى و
دەستم كەرد
بە دراس كەردنى
دېنەكەيان، دە بسوو

لىكۈلەنەوە كەم دەربارەي ئىسلام لىكۈلەنەوە يەكى ئاكادىمى
بۇويە بەلام له گەل هەر لەپەرەيەك لە قورئانەكەيان كە مەلم
دەداوه زىاتر دەكەوتىم بەر كارىگەری ئەوهى لەپەرەي پىشتر
خويىندبومەوە رووم كرده چەندەها توپىزەری ئەكادىمى ئىسلامى
ناسراو لە نىوانىيان (دكتور زەكى بە دەوى) داواي شىرهت و زانستم

لى کردن سوپاسى هەموو ئەو کەسانە دەكەم كە يارمەتیان دام و
لىم تىيگەيشتن.

ھېچ كەسىك نۇرى لىنە كىدووم بىمە مۇسلمان ھەر كەسىك
كەقسەم لەگەل كىدبى كەپىشتر ببۇوه ئىسلام، داواى لىنە كىدووم
كەبەوردى و ھەمەلایانە لەمەسەلەكە بىكۈلمەوە خالى ھەرە گىنگ
كەسەبارەت بەمن نوخته گۇپانىكى گىنگ بۇو لەزىيانم ئەم سال
(٢٠٠٢) روویدا. نوخته كورانەكەش ئەو بۇو كاتىك
ئىسرائىلەكان (كلىسايى مەھەد) يان لەگۇرەپانى (المزود)
بەبەرچاوى خەلکەوە تۆپ باران كرد ئەو كلىسايى يەكتىكە
لەخۇشەويىستىرين شوينەكان لەلای مەسيحىيەكان، هەموو سالىك
ھەزاران قوتابىي قوتابخانەكان نۇواندىنى لەدايىك بۇونى مەسيح
لەرۋىزى جەزنى سەرى سال لەۋى ئەنجام دەدەن.

ئەم شوينە ھەرچەند ھىمایەكى قوللۇ مېڭۈوبىي مەسيحىيەت
لەخۇ دەگىز بەلام ھېچ كلىسايىكى سەرەكى لەئىنگلەترا بەئاشكرا
رەخنەى لەم دوورىمنكارىيە ئىسرائىل نەگىرت ، (تۆنلى بلېرى)
سەرۆك وەزىران، كە خۇرى بەپالپشتى بەھاى مەسيحىيەت دادەنلى
پىيى خۇشە لەگەل خىزانەكەي كە لەكەنيسە دىتە دەرهەوە وىنەى
بىگىرى ئەوיש بىي دەنگ بۇو، تەنبا بايى فاتىكان وېرا
سەركۆنەي ئەوكارە تۈقىنەرە بىكەت.

لەبەرامبەر ئەمەدا تووشى شۆك بۇوم زۇرمۇ خەم خوارد
ھەروەها بۆم دەركەوت كە رابەرە دىننەيە كانمان ھېچ ئىرادەو نىازو

توانایە کیان نییە، هەرج نەبىن
لە ئىسلامدا پىویستم بە راسپېرىان
كە نالىك نابىت بۇ ئەوهى پاشتى
پىبەستم، دە توانم راستە خۆ
ھەركاتى لە ھەر شوتىنى بىم
پە يوهندى بە خواى خۆم بکەم!

لە كاتىكدا هيچ موسىلمانىك نىدى
لىتە كىرىم تابىم موسىلمان كەچى
لە غەيرە ئىسلامىيە كانەوه بە تايىھەتى
لە برادەرۇ رۆزئامە نووسە كان
گوشارىتكى ھەقىقىيان بۇ ھەيتام بۇ
ئەوهى لە ئىسلام دورى بکەم وە.

نەوانە خۆيان بە گالتە جار دەزانى بە وەھى ئە زمۇون لە وبارە قالى
كىرىدون و خاراون و تەواو لەم جىهانە گەيشتۈن ھەموو دىنى
نىگە رانىان دەكىا ھەرچى ئايىنى ئىسلام بۇو لە زەھر ئەوان
لەھەموو دىنە كاتى تر خراپتربۇو! نازانم چۆن لە زىيان دەگەن ئايا
وا دەزانىن كە من لە گەل ئەنديمىن ھاوبەيمانىم بە ستۇوه يان
دەھەۋى ئىبىم ئەندامىتكى كارىگەر لە رىتكخراوى رەگەز پەرسىتى
ئەمرىكى كۆكلەكس كلان؟!

ھەندىتكى تر لە وە دە ترسان كە من تووشى كردارى دە ماغ
شۇرىن ھاتىم .. ئەوانە باوهەپيان وابۇو كە زۇو دەگەپىمە وە ژىر

دروپوش و پیچه که موه بز نهودی هم تایی و هک ئافره ته مسلمانه کان بىنده نگ بم! بىگمان نه و رایه له بارهی ئافره تی مسلمانه وه قسەیه کی پووج، چونکه خۆم سەردانی چەندەها ئافره تی مسلمانم له كۆمەل ئىسلاميیه کانی به ريتانيا كردووه بۆم دەركو توووه كه ئوانه زقد روشنېرىن و هەروهە خاوهن راي خۆيانن و له مەش زياتر مرۆڤى پاكىزە و زىرەكىن و له سياست دەگەن. بزاھى ژنان، كەناسراو به فيمينيزم بهرامبەر به برايەتى خوشكايەتى ئىسلامى هەر هېچ نىيە.

ئەو بزاھە ئىسلاميی ژنانى مسلمان ناسنامەي به رچاوى خۆى هەبە هەروهە دەنگى بلندى خۆى له ولاتانە هەبە. بىگمان زقد له ژنانى مسلمان له جىهاندا ملکەچ و بىنده سەلاتن بەلام ئەمە پەيوەندى بە خودى ئىسلامە و نىيە، بەلكو بەھۆى كەلتۈرى ترەوە هاتقۇتە ناو ئىسلام و ئەمە بەھېچ جۆرى له گەل دەقى قورئانى پېرۋىز تىك ناكاتە وە. خۆزىيا ئەو دەمەي دىل بۇوم له لاي تالىيان ئەو هەموو زانىارەم دەربارە ئىسلام دەبۇو بۆ ئەوهى لىم پرسىبيان كە بۆچى ئەوها بە خراپى مامەلە له گەل ئافره تانيان دەگەن.

قورئان زقد بە رەونى و ئاشكرايى رەونى كە دەمە موسلمانان له ژنان و پىاوان بە تەواوى يەكسانن بە هاكان و رەوحانىيەت و بە رېرسىيارى. خواي گورە فەرمانى بە پىاوداوه كە يەكسانى له گەل ئافرهت بىاريىزى و هەروهە رىي بە ئافرهت داوه

بخوینت و ده رفه‌تی ئىشى پىپىدرى ئەوه هەزارو چوار سەد ساله قورئان خاوهندارىتى تايىهتى بۇئاڤرەتان ئىقرار كردۇوه ما فيشى بق دياركىدووه لەكىدارى تەلاقدا ئەمەو شىيمانى ئەوه دەكرىنى كەپارىزەرانى تەلاق لەكالىيفورىنا سووديان لەو تەشريغانەي قورئان بىنۇوه كەتازە بەتازە لەو سالانەي دوايى دايانتاوه !

كورئان، كە دويىنى دابەزى بۆ ئەمۇيە قورئان كە كتىبىسى هەموو زەمانەكە دەتوانى بق نمۇونە، تەواو لەگەل هەر بەياننامەيەك لە بەياننامەكانى پارتى سەوز (Green party) يەكبىرىتەوەو ھاپىای بىنى، چونكە قورئان هەروەك چۈن ئەمېۋش ئەو پارتە زۆر ھاندانى خەلک دەكا كە ژىنگە بىپارىزىن ئەو زىاتر لە هەزارو چوار سەد ساله ھانى خەلک دەدا سروشت و ژىنگە بىپارىزىن بەراسلىق قورئان ژىدەرى سروش و ئىلھامى راستى و دروستى سەددەي بىست و يەكەمە. وىپىأى هەموو ئەمانەش، تاكە وشەيەك لە قورئان نەگۇرداوە كاتى خۆى چۈن بەوهى دابەزى هەموو ماوهتەوە كەچى كتىبى دىنەكانى تر ئەوها نىن - هەموو كۆپ دراون شىۋاندرابون.

۱۴- نه رویج

شهیده زهناپی

هر له گچکاتیه و باوه پم به بیونی خواهیه دایکم هر بوق
 ئیمه‌ی منداله کانی نویزی ده کرد هه مو شهیه هه تا خهومان
 لیده که وت له نزیک ته ختی نوستنمانه و ده مایه وه له وساوه
 سه باره ت به خوم بیونی خوا بیوه راستیه کانی ژیان.
 هر ده م له خوم ده پرسی که ج بکه و چون بژیم وه ک خوا ده یه وی
 بق نه وهی بچمه به هه شته وه.

کاتی ته مه من بیوه دوازده سال ده ستم کرد به دیراسه کردنی
 کتیبی پیر قز بق نه وهی رینمدونی و هیدایهت بد قزمده وه، بله لام بسی
 ئومید بیوم چونکه نه و شانهی له کتیبی پیر قز ده درانه پال خوا
 وا یلتنه ده کردم که لیتی نزیک بیمه وه هر چهند مه مسیحیه تم زیاتر

ده خوینده وه وینه‌ی
 خوام له لا نالورتر
 ده بیوه هروهها زیاتر
 نیگه ران ده بیوم،
 چونکه روانگه‌ی خوم
 بق دین هر گیز له گه ل

فەرمایشته سەرەکیە کانی کەنیسە نەدەگونجا خوا لەنەزەرى من
لەسەرەوی هەموشتىكە وە بۇو، خوا لەلای من بەرنزو بالا بۇو
ۋىئەنە نەبۇو ھەرگىز نەمە توانى ئەوەم پى قبول نەدەكرا كە
خوايەك ھەبى قەبۇل بكا (کورە كەي!) بىرى بۆ رىزگارىكىنى
ئادەمیزاز، خوا كە بەھەرشتى دەلى بې.. دەبى ھەروەھا
ھەرشتىكى بۇي دەسبەجى دەبى .. لەئقلى خۆم دەمگۈوت ئايما
خوا ناتوانى بەبى ئەم نواندىنەي لەخاچدان لەمۇو بە شهر خوش
بىت؟! باوهەر ناكەم مەسيح جگە لەپىاويتكى حەكيم چىتر
بىت، خواي گەورە زانست و رىنەمۇونى پى بەخشىوو.

ھەرگىز ماقولۇ نىيە و ئەقلى سەليم قەبۇل ناكات كەخوا
شىوهى مرۆڤى ھەبى يان شىوهى مرۆڤ بۆ خۆى بېپيار بىدات!
چەندەھا پرسىيارى تر لەبارەي باوهەرپى مەسيحىيەتەوە لەلام
دروست بۇون وەك بۆچى ھەمۇو مرۆڤ ھەركەلەدايىك دەبى
كوناھبار بىت بەھۆى ھەلەي دايىكە حەواوه؟! سىيىنە چىيە؟ باوكو
كوبۇ رۇحى پېرىزدەگەل عەقل دەسارى؟! چىن دەكرى باوهەر
بەوهەبەتىن کە تەورات و ئىنجل و تەى خودان؟ بەلام بۆ باوهەپمان
وانەبى كە مرۆڤ نووسى بى؟! كەئەمە لە لۇزىك نىزىكتە؟!

ھەركە تەمەنم بۇوە حەقىدە سال، بۆ نەوهى وەلامى
پرسىيارەكانى خۆم بىدقۇزمەوە مالىم بەجىيەشت و چوومە
قوتابخانىيەكى مەسيحى باوهەپىكم لەلا دروست بىبۇ كە ئەگەر
بىت لەنیو مەسيحىيە كان لەقوتابخانە بىتىنەوە بىتىھە ھۆكارييکى

یارمه تیده ر بق نه وهی باشت ل دین بگه م.
 نه و یاوه ریکردن و هاویکردن له گه لیان به پاستی جیگهی رینزو
 ته قدیرم بمو نه و ناهه نگانهی ده یانگیزرا هیچ مه یخواردن وه یه کی
 تیدا نه بمو نقد گرنگیان به یه کتر دهدا هه رو ها زقد به رام به ر
 یه کتر لیبورده بموون.

گومانی خوم پیگوت، پیانگوت نه مه جگه له به شیکی نهینی
 ئیمان هیچی ترنیه نه و گومانه ت به شیکه له ئیمان و دینداریت
 هه رو ها و تیان نه مه ته نهها پرسی ئیمانه.. هه موو مه سله که
 نه وه یه بق نه وهی بتنه وی له گومانه رزگارت بیت باوه پر بیتنه که
 مه سیح گیانی خوی له پیتناو رزگاری تو به خشیوه ته واو رزگارت
 ده بیت له و هه موو نیگه رانی و واهمه یه! به لام خوم نه مه نقد
 پی نالورژیکی و ناداد په رو هرانه بمو! چونکه نه گه ر نه مه وابی-
 که به زهینی من وانیه نه دی نه و هه موو ئیمانداره چاکهی جیهان
 که قهت له خاچدانی مه سیحیان گوی لینه بموه چ بکه ن؟! ئایا
 باوه پو کرده وه یان هه رووا به خو را ده چی؟! من که باوه پم
 به خاچدانی مه سیح نیبه ئایا خوا باوه پو کرده وهی من
 ره تده کاته وه خوشم له دله وه باوه پیکی موتله قم به خوا هه یه؟!
 نه مه چ لوزیکیکه قهت نابی نه مه راستی بیت.

پاش سالیک له شوکرمن به پیاویکی به نه سل مسلمان ژیانم
 له بارهی دینه وه بیابانیکی چول و مقول بمو ته نیا له روانگهی
 خومه وه باوه پم به خوا هه بمو بس. هیچ شتیکی ترم نه ده زانی

هەندى لەزىنە ھاوسەرە کانى برادەرە کانى پیاوە كەم كە بهئە سل
نەرويچى بۇون، بىبۇونە موسڵمان. نۇر رقىم لەو مەسەلە يە دەبقووه
باوەپم وابۇو كە چىن دەبى ئىنى رۆژئاوایى بىتتە موسڵمان!
نۆر جاران هەتا بەرە بەيان لەبارەي دىنەوە كەنگەشەم لەكەل ئەو
ئىنە رۆژئاوایىيە مسولمان بۇوانە دەكىد، بەلام ھەر كومانم لە بارەي
ئىسلامەوە ھەبۇو، وەلامى ئەو خاتۇونانەش ھەر ئەو بۇو
كەبۆچى ھەول نەدەم لەكەلیان بېچە مزگەوت شتى دەربارەي
زمانى عەرەبى فيرېبىم لە ويۋەش زىاتىر لە ئىسلام بکۆلەمەوە؟

پىتمخۇش بۇو عەرەبى فيرېبىم ھەركىز لە زيانى خۆم نە
چۈوبۇومەوە ھىچ مزگە وفتىكەوە .. بەپىشىيازە كەي ئەوان رانى
بۇوم چۈومە مزگەوت . بەراستى ئەزمۇونىتىكى عاتىفى كارىگە رو
سەرنج راكىش و مەندەھۆش بۇو.

وەبىرم دى لەنەينۆكى مزگەتكەوە لە خۆم روانى، حىجابم
پۆشى زۇدم لىىدەھات. ھەر چاودىرىي موسڵمانە كامن دەكىد
كەنويىزيان دەكىد، نۇر تەمناي ئەوەم دەكىد كەمنىش بەشدارىم
لە سوژەدەو كەرنۆش بىردىن بۆ خواي گەورە ھەستىكى نۆر
دەيورۇزاندەم بۆ كەرنۆش بىردىن و تەسلیم بۇون بەخودا . نەمدەزانى
نوېز بکەم لەناخەوە نۆر گىريام چونكە نەمدەتوانى ئەوان ج
دەكەن منىش ئاوا بکەم.

وەرگىزىرانىتىكى ئىنگلىزى قورئانم كېرى كاتى خويىندەمەوە ھەستىم
بە وشە كانى خودا كرد، ئەمەم لە تەورات و ئىنجىل بەدى نەكىد،

ئە و شانەی خوا بە دروستى لە دەرگای دلىان دام..
 خەلېكى زقد ھۆشدارى دامى كەنەبىمە موسىلمان خۇشم
 دەمزانى كەبەند نابىمە موسىلمان بقىيە ئەو مەسىلەيم تەنبا
 بەشتىكى عاتىيفى و ھاكەزايى دانا. دەمزانى كە من پىيوىستم
 بە زانىارى زياتره بق ئەوهى ئەو دينه قەبول بکەم. حەفت مانگى
 ترم لە خويىندەن و ديراسەكردىنى ئىسلام بە سەرىزىدە و نيازەي بۆم
 دەركەۋى ئاخۇ ئىسلام دەگەل جىهانبىنى و تىپامانى من بق دين
 و خودا دەگونجى يان نە.

لەپاشان لە ئاياري ۱۹۸۸ بق بە سەرىزىدەن پىشىوو چۈومە يۈنان
 پىشىوئىكى تابلىي خۇش بۇو. گەرمادە كانى بەرھەتاو، مەلەوانى و
 خواردن و خواردنە وەي بەلەزەت خەلکى نەرم و نيان و ھېمن
 ئەوانە ھەموو خۇشىيان پى بە خشىم بە راستى ھەموو خۇش
 بۇون! بەلام ھەر بەلاينى كەم ھەر لەھەفتەي يەكمە لە و
 ھەمووشىنان بىزازىبۇوم بۆم دەركەوت كەئمانە ھەموو شتى ھىچ و
 پۇچ و بىي مانان. ھەندى پرسىارم لەلائى دروست بۇ وەك بۆچى
 ھەندى خەلک نيازى خۇشى وەرگىتن مەى دەخۇنە وە؟! بىنگومان
 دەبىي شتىكى شتىكى گىرنگ لە زيانى خەلک ون بىي! بۆچى ئەو
 پىياوانە رىزم ناگىن بە خراپ تە ماشام دەكەن. خۇ دەزانى من
 پىياوى خۇم ھەيە ئەوانىش خۇيان زىيان ھەيە؟!

ھەر لە ئاوازى مەلەوانى دابۇوم كاتى بىريارى خۇمدا! ووتم
 با بهس بىي ئەم بىئەودەيىيە! بىريارمدا بچەمە وە ولاتى خۇم بچەمە

ئامیزى ئیسلام و ببمە موسلمانىتکى مەعریفی! پاش سى ھفتە لەوپیارەم دەستم بەنويىز كرد لەو رۆژهەوە هەرگىز ھەست بەپەشمانى لە موسلمانبۇونە كەم ناكەم. زۆر بەختەوە رو شادمەنم كەئەمپۇق باسى نىعەمەت و رەحەمەتى خودا دەكەم بەسەر مدا، بەراستى رەحەمەت و نىعەمەتى خودا رۆژانە رىئنەمۇنىم دەكات.

۱۵- خەدیجە سو واتسون

قەشمی پىشۇو، مژددەدەرى مەسيحى مامۆستاي زانكۇ، ھەلگىرى بىروانامە ماستەر لەلاھوت

(ئەوه چىت لىقەماوه ، شىيت بۇوى يان تىكچۈسى؟!)
 ئەمە ئۇ دەستەوازىيە بۇو كەھرىيەك لەھاۋپىيانى دىراسەو
 بىرادەرۇ ھاۋىزى قەشەكائىن وەك كارداھەۋىيەك بەرەرۇوم
 ھەلشاخان ھەركە زانيان موسىلمان بۇومە! وابزانم نەمتوانى
 لۇمىءيان بىكەم، چۈنكە خۆم كەسىتىكى نىدىزد بۇوم لەسەر
 دىينەكەم كەنەك ھەر زۇر دۈور بۇو دىينەكەم بىڭۈرم بەلکو زۇد
 دىۋار نامومكىن بۇو؟ خۆم پىشىتى مامۆستاي زانكۇ، قەشە ،
 دامەزىتىنەرى كلىيتسا، موزىدەدەر بۇوم، لەمەموو خەلکى تر
 تونىدتۇر دەمارگىرىتىر بۇوم .

تەنبا پىنج مانگ بەسەر وەرگرتىنى
 ماستەرنامەكەم لەلاھوت بەسەرچۈز
 بۇو، كاتىيەك ئەو ئافرەتم بىنى كە
 موسىلمان بېبۇولە سعودييە ئىشى
 دەكىد بىتگۇمان لىيم پىرسى كە ئىسلام
 چۈن مامەلە لەگەل ئافرەت دەكەت ،

وەلامەکەی توشى شۆكى كىرىم قەت ئاوانەبۇ كەچاوهپىم دەكىرد دەستم كىربەھەندى پرسىيارى تر پەيوەست بەخواو مەممەد (ص) لەوەلامدا پىنى وتم: پىم خۆشە بتېم بق مەلبەندى ئىسلامى لەۋى باشتىر وەلامى پرسىيارەكانت دەدەنەوە نويزىكى مەسيحيانەم كىردو لەسۈپ پارامەوە كەبم پارىزى لەگيانە خراپەكان ئەوا دەلىم چونكە پىشتىر وائىسلام فيركابۇوم كەدىنېكى (ئىبلىسى وشەيتانىيە).

چونكە خۆم شىوازى مژدهدان بەئىنجىل فيرىبىووم بۇيە ئەو شىوازە كە لەمەلبەندە ئىسلامىيە قىسىيان پى لەگەل كىرىم تووشى ھىدەمە بۇوم شىوازەكەيان يەكسەرۇ راستەوخۇبۇو رەوان بۇو ھىچ گوشارۇ ترسى تىدا نەبۇ ھەروھا ھىچ توقاندىن و ناچاركىرىنى تىدانەبۇ ھىچ مانورىكى دەروننى تىدانەبۇ نەكارلىك كىرىن نەكار لەنەست تىدانەبۇ ھەرگىز ھىچ كام لەو شىوازە پۆلىسييانەم لەۋى نەدىت ھەر ئەوەندەيان پى وتم: (فەرمۇ ئەم توپىزىنەوە قورئانىيە لە مالەوە بخوینەوە) ئەم توپىزىنەوە تۈزۈنەوە يەكى بەراورد كارى بۇ لەبارەي ئىنجىل كە خوينىدەمە باوهپىم نەكىرد ئىنجىل ئاوا بىنەندى كىتىبى ترييان دامى پىييان وتم: (ئەگەر ھەرسىيارىكت ھەيە ئەوان ئامادەن لەنوسىنگەي خۆيان وەلامت بىدەنەوە) ئەو شەوە ھەموو ئەم كىتىبانەم خوينىدەوە كەپىيان دام، ئەمە يەكەم جاربىوو كىتىبىك لەبارەي ئىسلام بخوينىمەوە كە مۇسلمانىك نوسىبىي، ئىيمە تەنبا

ئەو كتىبانە مان دەخويىنده وەو دىراسە دەكىرد كە مەسيحىيە كان دەربارەي ئىسلاميان نۇسىبۇو، بۇرۇقۇنى دواتر سى كاتىزمىر لەنوسىنگە كە يان مامە وە هەپرسىيارملى دەكىرن ئەمە لەھەفتە يەك ھەموو رۇقۇنى دۇرۇبارە دەبۇوه لەو ماوهىيە دوازدە كتىبىم لەو كتىبانە خويىنده وە بۆم دەركەوت كە بېچى مۇوسىلمانە كان ئەوهندە تونىدىن لەسەر دينى خۆيان نابىنە مەسيحى، دەزانى بۇ؟ چۈنكە ھىچ شتىك نىيە پېشىكەشيان بىرى، لە ئىسلام دا مرۆڤ پەيوەندى لەگەل خوا ھەيە. لېخشبۇونى گۇناح ھەيە رىزگاربۇون و بەلىن بەزىانىتىكى ھەتاھەتايى بۇ باباى مۇسلمان ھەيە.

ئاسابى بۇو كە تەورى يەكەمى پرسىيارە كامن لەبارەي خودايەتى خودا بىت. ئەوخودايە كىيە كە مۇسلمانە كان دەپەرسىتن؟ ئىمە وەك مەسيحى وافىر كراپۇونى كە خوداي مۇسلمانان خوداكەي ئىمە نىيە خوداي ئەوان خوداي درۆينە يە كەچى لە راسىيىدا خودا زاناو بە تواناو بە دەسەلاتە لە ھەموو شوينى ئامە دەگى ھەيە تاكو تەنيا يە ھىچ ھاوتاي نىيە ھىچ كەس ھاوشانى ئەونىيە. زۇر گۈنگە كەنۇو ياداشت بىكەين كەلە ماوهى سى سەد سالى يەكەمى تەمنى كەنисە پىاوانى ئايىنى ھەمان باوهەرى مۇسلمانانىيان ھەبووه بەواتايەكى تر ئەوانىش باوهەپياندا بۇو كە مەسيح (دروردى خواي لەسەرىي) پېغەمبەر و مامقۇستا بۇوە نەك خودا.

بەلام کە نیمپراتور قوسته نتین بیووه
مەسیحی، ئەو يەکەم کەس بیوو باوە بى
سیتیبی پیرلەندی هەتانا ناو مەسیحیەت و
بانگەوانی بۆ کرد بۆ راستی ئەمەش
بە هیچ جۆری و شەی سیتینە لە هیچ
وە رگیترانیتیکی کتیبی پیرلەنە هاتووە
ھەروەھا لە زمانە رەسمەنە کانی یوقنانی و

عیبری کە نینجیلی بین نووسراوە تەوە سیتینە بیوونی نیبیه.

تە وەری پرسیاری ترى گرینگم لە بارەی محمد (صلی الله علیه و آله و آلسالھ) بۇ
 بیوو محمد کییە؟ چۆن مەسیحیە کان بۆ يەسوع نویزدە کەن،
 ئەوانیش ئەوا دە کەن؟! محمد (صلی الله علیه و آله و آلسالھ) راسپیّر نیبیه، گوناھە
 لە نیسلام نویز بۆ محمد (صلی الله علیه و آله و آلسالھ) بکە ئىمە لە کوتایی
 نویزە کانماندا داوای بەرە کەت بۆ ئەو دە کەین ھەروەک چۆن داوا
 بۆ (ئیبراھیم) دە کەین. محمد (صلی الله علیه و آله و آلسالھ) پیغەمبەرە و کۆتا
 پیغەمبەرە ھەتا ئەمپۇش بە سەر چۈونى ۱۴۱۸ سال ھیچ
 پیغەمبەریک لە دوایی ئەو نەھاتووە پەيامە کەی ئەو بۆ ھەمو
 مەرقا ھەتىپە نەك تەنا بۆ گەلەت بى. ھەرچى پەيامە کەی (عیسى و
 موسایە) سەلامى خوايان لى بى، ئەو تەنیا بۆ جولەکە بیوو:
 کۆئى بىگە ئەی نیسرائیل پەرە دگار خودامانە، پەرە دگار تاك و
 تەنیا ھەمان بەلام پەيامە کەی (محمد دو عیسى موسا) ھەمان
 پەيامە.. پەرە دگار خوداتە تاك و تەنیا ھە، نابیت ھیچ کەسی تر

به خودابزانی.

چونکه نویز نقر گرنگه له زیانی مه سحیه ت دا خوم له يه ک
کاتداخه می باوه پم بwoo هه رو ها و هک خۆهه لئیقونه ریک خولیام
بwoo بر زانم نویز له ئیسلامدا چۆنە ئیمه و هک مه سحیه هیچ
زانیاریمان دهرباره هی ئه و لایه هی باوه پی مسلمانان نه بwoo
هه رو هک چۆن دهرباره هی لایه نه کانی تریان نه بwoo و امان ده زانی
هه رو ها وا تەلقین درابووین که مسلمانان گرنوش بۆ کابه
ده بەن و خودا کەيان له وییه جاریکی تر مەندە هوش و تووشی
سەرسورمان بووم کە زانیم شیوانی نویز کردن خودا خۆی
دیاریکردوو ه کچۆن بیت و شەکانی نویز بريتییه له تەسبیح و تە
مجیدی کردنی خودا هه رو ها به ئاراسته و فەرمائی خودا مسلمان
نویزی خۆی به خاویتی دەکات : دەستنونیز دەشواو خۆی دەشوا.
خواي گوره خۆی به جەلالەتی خۆی پیمان دەلی کە چۆن
لە بەر دەستى رابوھ ستین راوه ستانیک کە بەندایەتی ئیمه و
خودایەتی ئه و بینویتی نه ک بە شیوه یه کی ها کە زای و نالایەق
بە جەلالەتی خودا و هک ئیمه مه سحیه وا دەکەین.

من کە هەشت سالى رەبەقم له زیانی خوم له دیراساتی لاموتی
سەرەکی بە سەربرید، تەنها بە وەفتەیی کە لە مەلبەندی
ئیسلامی بە سەرم بردو ئه و دوازده كتىپەم لە بارهی ئیسلام
خویتىدە وە ، بە تەواری بۆم دەرکەوت كە ئیسلام دینىکى هەقا و
درؤینە نىيە و هک ئیمه بانگەشەمان بۆ دەکرد ئه و زانىنەم بەس

نەبۇو بۇ ئەوهى بەوهندە زانىارىيە مولمان بىم، چونكە ھېشتا
لەدلهوە باوهەرم پىتەنە ھېنابۇو!

ھەر لەنويىزى مەسيحيانى خۆم بەردەواام بۇوم، كتىبى
پىرۇزم دەخويىندهوە لەوانە كانى مەلبەندى ئىسلامىش ئامادە
دەبۇوم ئەو پىكىللەم بۇ ئەوهى بۇو بەراستى من لەدوو رىنمۇنى
خودا دەگەرم، بەلام ئاسان نىيە دىنى خوت بگۈرى!
نەمدە ويست ئىمانەكەم بەرزگاركارى مەسيح لەق بى، بەلام ئەگەر
ئەو رىزگاركەرە ھەبىت چۈن لەق دەبىت؟!

ھەر زانىارىيکى نوى لەبارەي ئىسلامەوە نەك ھەر ئىمانى كۇنى
لەق دەكرىم بەلكو بەتەواوى مەندە ھۆش و توشى ھىدىمى
كىرىبۇوم، چونكە ئەوهى تازە فيئر دەبىم تەواو جودايە لەگەل
ئەوهى پىشۇو لەرىيگاى نووسەرە مەسيحىيەكانەوە دەربارەي
بىرپاوهەپى ئىسلام فيئر بىبۇوم. لەكاتى نووسىنى ماستەر
نامەكە مدا ئوستادەكەم زۇر بەرىز بۇو. پىتۇل و شارەزا بۇو
لە ئىسلام، بەلام بەحوكىمى ئەوهى لەروانگەي مەسيحىيەتەوە
لە ئىسلامى دەپوانى ھەروەها خويندن و فيئرپۇون و تەدرىسى
ھەرلەسەر يەنە ماي مەسيحىيەت بۇو، ئەمانەش بەشىۋەيەكى گشتى
پېيەتى لەھەلە تىيگەيشتن دەربارەي ئىسلام بۇيە ئەو نقدانى
وەك ئەو لە مەسيحىيەكان، پاكن بەلام بەھەلە چۈرى راستگون!

پاش دۇو مانگ لەنويىزەكەم لە خودا پارامەوە رىنمۇيىنیم بکات
شەۋىك كەلەسەر تەختى نووستىم بۇوم ھەستم بەشتىك كرد

لەدەرۇنما ئەمە يەكەم جار بىوو كەلپاپانە وەم لەخودا دا ناوى
 (الله) بەكاربىئىنم وتم: (الله) خودايىه من باوەر دەكەم كە تو
 خودايىه كى هەقى ، تاك و تەنبا هېچ ھاۋەلىيكت نىيە لەپاش ئەم
 نزاو پاپانە وەيە هەستم بەدلەنۋايىھە كەرد. لە شەوه ئەوە چوار
 سالە ھەركىز پەشىمان نەبۈومە كەبۈومەتە مۇسلمان.

ئەم بېپارى مۇسلمان بۇونەم بەبى تاقىكىرىنى وەي ئىمانى
 تىئىنەپەرى لە دوو كۆلىزە ئىنجىل كە دەرسىم تىئىدا دەگۇتە وە
 دەركرام. ھاورييكانى دىراسەم پاشتىان تىكىردىم، ھەروەھا
 مامۆستاوا قەشەكانى ھاۋىپىم پەبۈندىيان لەكەل بىريم و
 فەرامۆشىيان كەردىم. خانوادەسى پىاوه كەم (خەسسو خەنۇورىم)
 حاشايانلىكىردىم، كورە جىڭەر سۆزە ھەراشەكانى غەلەت لىتىم
 حالى بۇون، حکومەت خىستىمە ئىتىمە ئىتىمە چاودىرى و گومانە وە.

بەراسىتى بەبى ئىمان ئىنسان ناتوانى لە بەرامبەر ھېزى
 ئەھرىيمەن خۆى رابىگىرى بەبى ئىمان ھەركىز نەمدە توانى لە رووى
 ھەموو ئەمانە وە رابوھەستم، من ھەر دەم سوپاسى خودا دەكەم
 لەسەر ئەوەي رىئىمۇنى كەردىم مۇسلمان بىبىم، داوا لە خودا دەكەم
 كەبژىم و بىرم لەسەر ئىسلام.

(قل ان صلاتى ونسكى و محيابىي و مماتى لله رب العالمين لاشريك له
 وبذلك امرت وانا اول المسلمين) سورة (الانعام) (١٦٢-١٦٣)

خوشكە خەديجە ئىستا ئۇستادى كچانە لەيەكىن
 لەمەلەندە كانى بانگە وازى لە جىدە.

ژیوەر

ئینتەرنیتەکانى ئەم كتىبە:

- 1- www.aljazeerainf.com.
- 2- [http://thetruereligion.org/modules/xfsection/article.php?articleid=379,371,94.](http://thetruereligion.org/modules/xfsection/article.php?articleid=379,371,94)
- 3- [http://www.cphpostdkget/55191html.](http://www.cphpostdkget/55191html)
- 4- [http://www.rferl.org.](http://www.rferl.org)
- 5- international Islamic news agency.
- 6 [http://www.iht.com.](http://www.iht.com)
- 7- [http://www.swissinfo.org.](http://www.swissinfo.org)
- 8- [http://www.jews-for-allohol.org/jewish-converts-to-islam/qamar-al-khattab.got.](http://www.jews-for-allohol.org/jewish-converts-to-islam/qamar-al-khattab.got)
- 9- [http://www.jafariyanews.com.](http://www.jafariyanews.com)
- 10- [http://www.welcome-back.org/newmuslim/saravia.shtml.](http://www.welcome-back.org/newmuslim/saravia.shtml)
- 11- [http://www.englishchosun.com/w21data/html/news/200405/20040528004.html.](http://www.englishchosun.com/w21data/html/news/200405/20040528004.html)
- 12- [http://www.religioscope.com/info/notes/2002-009-breves.htm#islam.](http://www.religioscope.com/info/notes/2002-009-breves.htm#islam)
[www.italia-as.org.](http://www.italia-as.org)
- 13- [http://www.queensjournal.ca/article.php/point-vol131/issue30/features/lead2.](http://www.queensjournal.ca/article.php/point-vol131/issue30/features/lead2)
- 14- [http://www.jamiat.org.za/home1.html.](http://www.jamiat.org.za/home1.html)
- 15- [http://www.jaihooncom/surayya/hamspeak.htm.](http://www.jaihooncom/surayya/hamspeak.htm)
- 16- [http://www.bbc.co.uk/homeground/archive/2004/Yvonne-ridley.shtml.](http://www.bbc.co.uk/homeground/archive/2004/Yvonne-ridley.shtml)

چەندانى تر ...

Why I Embraced Islam?
Pourquoi J'ai Embrasse' L'Islam?

بُوچی نیسلامم لهنامیز گرت؟

I know that Allah is not only my Creator, but he is my dearest friend
دەزانم خودا ھەر تەنیا دروستکەرم نىيە، بەلكو خۆشە وىستىرىن ھاورىشە.

I found myself by the swimming pool when I made the decision. This was
.enough! I wanted to go home to embrace Islam

كانتي كه بيريار مدا موسلمان بم لهناو حەوزى مەلهوانى بوم، وتم با ئەم
بەردبادىيە بەس بى؟ دەمۇيىت بچەمەوە ولاتى خۆم بۇ ئەوهى بىمە موسلمان.

The very same hands which demolished the Babri Masjid will build it up
again

ئەو دەستانەي مزگەوتى (بابرى) يان رو خاند، ھەر ئەو دەستانە سەرلەنۈئ
بىنىاي دەكەنەوە.

I have no words to explain the happiness and contentment, I have Felt
after converting to Islam

بە وشە ناتوانم لە ئەو ئاسودىيى و دلنه وايىيە بدويىم كە پاش نیسلام بۇونم
ھەستى پىددەكم.